

calm
before the **STORM**

...the last summer of the 2nd Republic of Poland

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Oddział w Rzeszowie

calm
before the

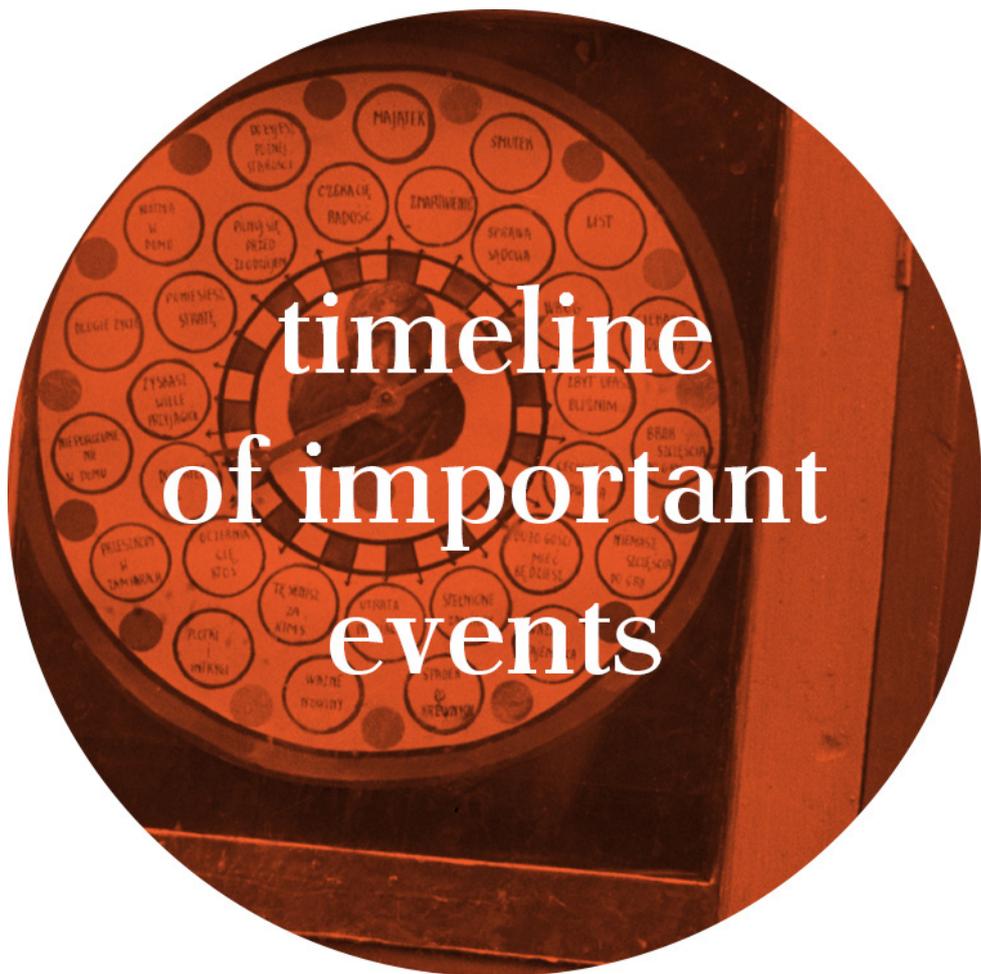
STORM

...the last summer of the 2nd Republic of Poland

Calm before the storm is a very special moment. This is not about dead silence, but about a unique sense of anticipation. The air is almost completely still and nature remains motionless. Everyone knows that the storm is coming, but at the same time they hope that it will somehow pass them by. The closer it approaches, the stronger the wind gets. In the meantime, people are trying to prepare themselves, more and more frantically with every minute, for the inevitable disaster. And yet, they are all well-aware that they won't manage to get ready for what's coming. It tends to start with a sudden thunder...

And this is exactly what it felt like in July and August of 1939, two months before the outbreak of WWII. On 23 June, schoolchildren began their summer break. Some Poles left for "summer resorts", as they used to be called; some remained at work, looking forward to the forthcoming leisure time. For most citizens of the Second Polish Republic not much changed: their days passed as usual, there may have been some extra work due to the approaching harvest, they would celebrate the same holidays they celebrated each year during summer months. However, not everything was the same – somewhere in the background of everyday life political pressure was building up, to find its release on 1 September 1939. But before that happened, as it usually is the case, things looked normal – well, almost normal, as the storm was on its way.

The publication you are about to read focuses on the social dimension of the last two months before the outbreak of WWII. For this reason you are not going to find here anything about organisation of military units, while the details of diplomatic manoeuvres made in the last weeks before the war received only a short mention in the timeline of important events. The exhibition mostly comprises press materials – including photos taken by the photographers from the Agency of "Ilustrowany Kurier Codzienny" ["Illustrated Daily Courier"], articles and opinions of the contemporary publicists, which, in our opinion, reflect most faithfully the prevailing atmosphere of those moments. As you are probably going to notice, some of the presented materials were published after 1 September 1939. This resulted from the publishing cycle of weeklies. Hence, situations were common in which readers could read about preparations for the war while the war was already being waged...

timeline
of important
events

23 June

beginning of the summer break and on the following day – the nation-wide celebration of Sea Days

2 July

Jakub Bujak, Janusz Klarnier, Adam Karpiński and Stefan Bernadzikiewicz are the first climbers to reach the top of Nanda Devi (7000 m.a.s.l) in the Himalayas

3 July

Marian Chodacki, General Commissioner of Poland in the Free City of Danzig, sends his report to Warsaw, warning the authorities of mounting tension between the two nationalities

6 July

The Council of Ministers, having cut down expenditure in other sections of the budget, earmarks additional 5 million zlotys for supporting the army

10 July

Lieutenant Stanisław Koc and Edward Raczyński, Ambassador to the Court of St. James's, return to London to resume talks about British aid for Poland. In his speech delivered in the House of Commons, Neville Chamberlain, British Prime Minister, confirms his intention to support the Second Polish Republic

11 July

The first news of strengthened relations between the Third Reich and the Soviet Union reaches Warsaw

13 July

The Third Reich puts pressure on France, demanding that it keep away from the "area of German interest"

14 July

construction work on Polish fortifications commences north of Mława ("Mława Line")

15 July

Poles celebrate the anniversary of Polish victory in the Battle of Grunwald

16 July

Polish President Ignacy Mościcki takes part in the ceremony of beginning harvest in Spała

17 July

British Inspector-General of Overseas Forces General Edmund Ironside, visits Poland (until 21 July)

20 July

an incident at the border between Poland and the Free City of Danzig, near the town of Trzcianka: a Polish soldier was killed while trying to stop Danzig municipal guards from illegal crossing of the border

22 July

50 Renault R-35 tanks are delivered to Poland from France

23 July

a speech delivered by Albert Forster, NSDAP Gauleiter of Danzig, clearly shows that military preparations targeted against Poland are being carried out in the Free City of Danzig

25 July

Polish cryptographers Marian Rejewski, Jerzy Różycki and Henryk Zygalski pass to the Brits the results of their work and one unit of the German cipher machine Enigma

26 July

German and Soviet delegations agree on expanding the scope of their talks to also include political matters

27 July

local floods in Poland

29 July

Joachim von Ribbentrop instructs the German ambassador in Moscow to pass to the Soviet side a proposal of a treaty

30 July

negotiations are held in London on offering Poland a loan for rearmament of the Polish army; a day later, during a debate in the House of Commons, some opinions in favour of it are expressed

2 August

conclusion of the Polish-English loan agreement with the loan amount earmarked for military purposes (8 million pounds)

3 August

car of the General Commissioner of Poland in the Free City of Danzig, carrying the customs inspector named Siekierski, is assaulted with petards at border of the Free City and East Prussia

4-5 August

relations between the Second Polish Republic and the Free City of Danzig become very tense when the municipal authorities obstruct work of Polish customs officers

6 August

anniversary of marching out of the First Cadre Company from Oleandry Street in Krakow

9 August

Ambassador of the Third Reich in Poland Hans von Moltke is instructed to remain in Germany. He is forbidden to talk to the Polish side.

10 August

Mirosław Arciszewski, Polish Deputy Foreign Minister, during his meeting with the German chargé d'affaires, firmly opposes German involvement in the problems between Poland and the Free City of Danzig

12 August

Talks between military delegations from Great Britain, France and the Soviet Union commence in Moscow – their topic is to be a trilateral agreement

13 August

the second partial emergency mobilisation is ordered in Poland

14 August

Marshal Kliment Voroshilov asks French and British diplomats about the possible entry of the Red Army units into the territory of the Second Polish Republic in case of German invasion of Poland

15 August

after the declaration made by von Ribbentrop on the previous day regarding his interest in making an official visit to Moscow, talks commence to facilitate it Poles celebrate the anniversary of the Battle of Warsaw of 1920

16 August

French diplomats attempt to convince Poles to accept the Soviets' proposal of their intervention in case of war

17 August

Wojciech Korfanty dies. He was a politician and journalist, Polish nationalist activist in Silesia, one of the leaders of the Polish Christian Democracy Party

18 August

military attachés of Great Britain and France urge Poles to accept the Soviets' proposals of their intervention in case of war; the Polish side declines, which is officially confirmed by Minister Józef Beck on the following day

20 August

Hitler asks Stalin to meet with von Ribbentrop no later than on 23 August – Stalin agrees on the following day

21 August

German police in Silesia seals up Polish libraries and printing houses

22 August

state of alertness is proclaimed in military offices and the emergency mobilisation of border forces in Poland commences; in the meantime Hitler chooses the date of 26 August as the day of invasion

23 August

in Moscow, von Ribbentrop and Molotov sign a non-aggression pact for ten years. It is accompanied by a secret annex which stipulates the partition of Poland and delineates areas under control of the Soviet Union and the Third Reich

24 August

card-based mobilisation commences in Poland Pál Teleki, Hungarian Prime Minister, in his telegram to Hitler, in response to his question about potential Hungarian involvement in the military attack on Poland, writes that Hungary will not participate in any military operation against Poland for moral reasons

25 August

A treaty of mutual aid between the Second Polish Republic and Great Britain is signed in London The "Schleswig-Holstein" battleship arrives in Gdańsk as part of a "friendly visit" Mussolini refuses to fight Poland as a German ally; Hitler cancels his decision on the attack

26 August

Hitler orders that the attack on Poland commences on 1 September. Soviet ambassador Nikolai Sharonov meets with Minister Beck in Warsaw. The meeting is to demonstrate that despite the pact signed with the Third Reich, the Soviet Union wishes to cultivate friendly relations with Poland

27 August

Poles dig air raid trenches In response to the proposals of peace made by the French Prime Minister Édouard Daladier, Hitler firmly demands the Free City of Danzig and an extraterritorial transport corridor through Pomerania

28 August

food rationing system (food stamps) is introduced in the Third Reich without any previous warning. It is meant to be part of the war economy

30 August

President of the Second Polish Republic orders general mobilisation

31 August

at 00:30 a.m. Adolf Hitler signs the orders that determine the final date of the invasion of Poland – 1 September, at 4:45 a.m.

Józef Lipski, Polish Ambassador in Berlin, sends to the Ministry of Foreign Affairs the text of the German ultimatum that he has received from his British colleague. In the evening it is read out during a public broadcast aired by Deutschlandsender radio. At the same time the public is falsely informed that the ultimatum has been delivered to the Polish side which has rejected it. In Gliwice, a unit of Sicherheitsdienst (German intelligence agency), whose members pretend to be Silesian resistance fighters, attacks a German radio station as part of the “Himmler” operation

everyday life

The everyday life of July and August in 1939 simply went on, as if ignoring the events of great international politics. Towards the end of June, the Days of Sea were celebrated, while during the following weeks numerous sport events took place. In the meantime, holidaymakers enjoyed the beautiful summer in seaside and mountain resorts. Those that could not leave eagerly frequented municipal swimming pools and other places of recreation.

During the hot summer some local floods and hailstorms took place. Newspapers, desperate to find any topic that could hit a headline in those uneventful months, covered them in detail. Not to be missed were the annual holidays and celebrations – sacrosanct dates in the summer calendar: the anniversary of the Battle of Warsaw in 1920, of the Battle of Grunwald (which gained whole new significance due to the tension between Poland and the Third Reich), country fairs, harvest festivals, etc.

A major success of that time was the climb of Polish travellers to the top of the 7,000 m high Nanda Devi in the Himalayas, which brought the death of two of the climbers. Because of that, much was written about “the curse of goddess Kali-Nanda”, which was part of the contemporary obsession with studying paranormal phenomena. In fact, the pages of Polish newspapers were filled with adverts of all sorts of fortune tellers, palm readers, clairvoyants and all kinds of mediums. Were any of them actually able to foretell what was to happen in two months?

EMPTY SOPOT

Sopot is witnessing total stagnation. There are fewer than 2,000 health resort visitors in the city, while in the same period last year there were 32,000 of them.

“Dobry Wieczór! Kurjer Czerwony” afternoon daily [„Good Evening! Red Courier”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 5 July.

Cover of “Ilustracja Polska” weekly [“Poland’s Illustrated”], no. 28 of 9 July 1939 ▶
Caption under the photo: “Life’s beautiful”
collection of the Warsaw University Library

9 LIPCA

1939

ROCZNIK XII

NUMER

28

JLUSTRACJA

45 GROSZY

POLSKA

Życie jest piękne!...

W beztroski czas wakacyjny z ciasnoty domów i ulic idziemy w szeroki, cudowny świat wielbiąc powietrze, słońce i wodę...

TRUP ASYSTENTA UNIWERSYTETU ODKRYTY PRZEZ TURYSTÓW W TATRACH.

Zakopane, 18. 7. (PAT.) W dniu wczorajszym turyści, przechodzący stroną słowacką do szczytu Mięguśzowieckiego, znaleźli zwłoki mężczyzny.

Jak się okazało z dokumentów, znalezionych przy zmarłym, był to Mieczysław Tomkiewicz, asystent uniwersytetu poznańskiego.

Ś. p. Tomkiewicz szedł z bratem swoim Stanisławem, granią od przełęczy Pod Chłopkiem na Mięguśzowiecki. Okoliczności, w jakich zdarzyła się katastrofa, nie zdolano jeszcze ustalić.

Zwłoki znaleziono przykryte wiatrowką, z czego można wnioskować, że brat Stanisław został rannego i sam przeszedł na stronę słowacką, by zawezwać pomocy.

ZE STATYSTYKI M. LWOWA.

Wedle ostatnich danych Statystycznego Biura Miejskiego stosunki w szkolnictwie naszym przedstawiały się następująco: Przedkolegi było 48 (w tym 10 miejskich, 25 utrzymywanych przez polskie towarzystwa, 9 ukraińskie, 7 żydowskie, 1 niemieckie). Razem 2225 dzieci wychowywało się pod nadzorem 75 wychowawców.

Szkół powszechnych państwowych męskich było 16, żeńskich 21, katechetycznych 16. Prywatne były 2 męskie, 6 żeńskich, 22 katechetyczne. Te wszystkie szkoły miały 669 izb lekcyjnych.

Uczniów w szkołach państwowych było 26.143, w prywatnych 3.788, czyli razem 29.901. Z tej ostatniej liczby było promowanymi 26.341.

Zawodowych szkół i kursów było ogółem 46, a uczniów było 5.232 (w tym mężczyzn 2.484 a kobiet 2.748; najwięcej uczniów było w kucpiectwie (2.287) i w odziewowym (1.150). Wśród uczniów szkół zawodowych świadectwo ukończenia szkoły otrzymało 1.153.

Jedźmy nad morze!

Dzięki utrzymującej się od dłuższego czasu pięknej słonecznej pogodzie frekwencja letników na wybrzeżu wzrosła w ostatnich dniach bardzo znacznie i dochodzi już do 70 proc. frekwencji zeszłorocznej. Duży ruch panuje na Jastrzębicy Górze, gdzie czynna będzie wkrótce winda, ułatwiająca wejście z plaży do położonego nad nią parku. Licznie odwiedzana jest również Jastarnia, która przeobraziła się zupełnie i jest obecnie nowoczesnie urządzone kąpieliskiem.

Wiele osób przybywa na wybrzeże, korzystając z kart uczestnictwa Ligi Popierania Turystyki, upoważniających — jak wiadomo — do 50-procentowej niżki kolejowej. Nadto karty te służą do otrzymania 4-ech przejazdów po wybrzeżu za połowę ceny i uprawniają do bezpłatnej wycieczki statkiem Żegluga Polskiej z Gdyni do Jastarni i z powrotem.

Sprawnie działające Biuro Turystyczne LPT w Gdyni oraz jego agentury w Orłowie, Jastarni i Wielkiej Wsi, obsługują zgłaszających się licznie turystów i ułatwiają im kwaterek w miejscowościach wybrzeża.

Ceny są wszędzie niższe niż w latach ubiegłych i wahają się: w Orłowie od 6—12 zł, w Hallerowie od 6—10 zł, na Helu od 6—8 zł, w Jastarni i Jastrzębicy Górze od 6—12 zł, w Wielkiej Wsi od 4.50—8 zł.

Miło można spędzić czas również i w mniejszych miejscowościach wybrzeża, jak Mechelinki, Osłonino, Ostrowo, Pierwoszyń, gdzie w cenie 4—5 zł otrzymuje się pokój z całodziennym utrzymaniem.

Do kart uczestnictwa LPT włączony jest kupon wartości 36 zł, która to su-

ma będzie potrącona z rachunku w obramym przez letnika pensjonacie. Kart uczestnictwa są do nabycia w Przedstawicielstwach LPT i w Biurach Podróżny.

Ogłoszenia urzędowe.

LICYTACJA
Km. 254/39. Sprawa egzekucyjna Myny Schwarz żony lekarza we Lwowie przeciw Judzie Adlerowi we Lwowie o 620 dol. am. zpn. Obwieszczenie. Dnia 30 sierpnia 1939 o godz. 11 przed poł. w Górze obok Belza odbędzie się sprzedaż przez publiczną licytację 5/24 części udziału dłużnika Judy Adiera w Spółce pod firmą „Tartak parowy fabr. przerobów drzewnych i młyn Ska z odp. por. w Górze k. Belza”, których to części wartość szacunkowa oznaczona została na 15.232 zł 25 gr. zaś najniższa cena wywołania wynosi kwotę 7.616 zł 12 gr. Sprzedaż rozpocznie się w pół godziny po czasie wyżej oznaczonym. W międzyczasie można obejrzeć obiekt przemysłowy, którego 5/24 części udziału są przedmiotem licytacji.
Komornik Sądu Grodzkiego.
Belz, 12 lipca 1939. 2736K

Km. 624/39. Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu grodzkiego w Buczaczu Eustachy Słobodzian, mający kancelarię w Buczaczu ul. Mickiewicza Nr. 6 na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 9 sierpnia 1939 o godz. 9-tej w Buczaczu Rynek, odbędzie się licytacja ruchomości, należących do Dra Ludwika Engelberga, składających się z 1 szafy bibliotecznej oszklonej, 2 foteli; i 2 krzesel obitych skórą, 1 kanapki, 1 dużej szafki radiofonu na zegar, 1 biurka, 1 kilimu, 1 radioaparatu 4 lamp, „Elektricit” i 1 dużego kredensu pokojowego. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Komornik Sądu Grodzkiego.
Buczacz, 11 lipca 1939. 2725K

I. Km. 741/39 i inne, I. Km. 915/39 i inne. Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu grodzkiego w Stanisławowie I. rewiru Lucjan Fortuna, mający kancelarię w Stanisławowie, ul. Belwederska Nr. 5 na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 10 sierpnia 1939 o godz. 9.30 w Stanisławowie, pl. Trynitarski Nr. 15/17 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, składających się z artykułów mącznych, zaś przy ul. Trybunalskiej 6 w Stanisławowie odbędzie się w dniu 10 sierpnia 1939 o godz. 9-tej 1-sza licytacja ruchomości, składających się z artykułów mącznych i ubrania smokingowego, oszacowanych na łączną sumę zł. 1.451 gr. 50. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Komornik Sądu Grodzkiego Rewiru I.
Stanisławów, 14 lipca 1939. 2729K

Km. 554/38. Obwieszczenie. Komornik Sądu grodzkiego w Tyczynie Witold Kuzka mający kancelarię w Tyczynie na zasadzie art. 602 kpc. ogłasza, że dnia 17 sierpnia 1939 o godzinie 15-tej 50 min. w Gdycynie odbędzie się publiczna licytacja ruchomości dłużnika Franciszka Trzcńskiego właśc. dóbr w Gdycynie a mianowicie: 1) 200 m. ziemniaków ocenionych na sumę 600 zł., które można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. Oznaczenie sprawy: Wierzyciel: Związek Ziemiaków N. W. M. we Lwowie. Dłużnik: Franciszek Trzcński właśc. dóbr w Gdycynie.
Komornik Sądu Grodzkiego.
Tyczyn, 10 lipca 1939. 2730K

Km. 650/39. Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu grodzkiego w Horodence, mający kancelarię w Horodence ul. Batorska Nr. 25 na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 24 sierpnia 1939 o godz. 10 w Wierzbowach odbędzie się licytacja ruchomości, należących do Wisławy Giedroycowej i tow. składających się z aparatu radiowego, trzech cielic opasowych, żrebaka rasowego gniadek, klaczy karej ze żrebakim, klaczy gniadek dwudzielnej, kredensu pokojowego, szafy dwuskrzydł. lustra dużego, siodła, futra damsk. oszacowanych na łączną sumę zł. 1980. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Komornik Sądu Grodzkiego.
Horodenska, 14 lipca 1939. 2723K

II. Km. 1463/39. Komornik Sądu grodzkiego rewiru II, w Borysławiu na zasadzie art. 602 kpc. obwieszcza, że dnia 16 sierpnia 1939 o godz. 11-tej odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, należących do dłużników w Schodnicy, składających się z towarów bławatnych, galanterijnych etc. oraz urządzenia domowego, ocenionych na łączną sumę zł. 1562.55. Ruchomości te można oglądać w dniu licytacji w czasie wyżej oznaczonym na miejscu sprzedaży.
2741K

II. Km. 1660/39. Komornik Sądu grodzkiego rewiru II, w Borysławiu na zasadzie art. 602 kpc. obwieszcza, że dnia 8 sierpnia 1939 o godz. 11-tej odbędzie się 1-sza publiczna licytacja ruchomości, należących do dłużniczki zam. w Borysławiu, ul. Łukasiewicza 8 składających się z urządzenia do-

owego oraz towarów galanterijnych, ocenionych na łączną sumę zł. 4159.70. Ruchomości te można oglądać w dniu licytacji w czasie wyżej oznaczonym na miejscu sprzedaży.
2740K

I. Km. 641/39. Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu grodzkiego w Samborze rew. I, urzędujący w zmięciu Sądu okręgowego w Samborze biuro Nr. 59 na podstawie art. 602, 603, 604 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 4 sierpnia 1939 o godzinie 10-tej (nie później niż w dwie godziny) odbędzie się w Wykótach 1-sza licytacja ruchomości, należących do p. Marii Baliwickiej wł. dóbr zam. w Wykótach składających się z pianina jasnego firmy „August Förster”, żrebaka deresza rocznego, klaczy 2 1/2 let. gniadek z szwiadką na czole, 10 jałówek 2-letn. maści czarnej z białym, 5 jałówek jednoroczno, maści czarnej z białym, oszacowanych na łączną sumę zł. 2.800 na zaspokojenie wierzycielności Centr. Malop. Kaszy Oszerdn. we Lwowie. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Komornik Sądu Grodzkiego Rewiru I.
Sambor, 15 lipca 1939. 2739K

Km. 351/39. Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu grodzkiego w Kozowej Ludwik Jurkiewicz, mający kancelarię w Sądzie grodzkim w Kozowej na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 17 sierpnia 1939 o godzinie 14-tej w Wiktorówce odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Ludwika Wolfarthowej, składających się z 1 klaczy, 2 koni 2 jałówek, oszacowanych na łączną sumę zł. 1150. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Komornik Sądu Grodzkiego.
Kozowa, 14 lipca 1939. 2738K

II. Km. 960/39. Komornik Sądu grodzkiego rewiru II, w Borysławiu na zasadzie art. 602 kpc. obwieszcza, że dnia 16 sierpnia 1939 o godz. 12-tej odbędzie się 1-sza publiczna licytacja ruchomości, należących do dłużników w Schodnicy, składających się z 4 ubrań 1 radia, 1 futra piżmkowego, oraz urządzenia domowego, ocenionych na łączną sumę zł. 1800. Ruchomości te można oglądać w dniu licytacji w czasie wyżej oznaczonym na miejscu sprzedaży.
2742K

I. Km. 1117/39. Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu grodzkiego rewiru I. Kazimierz Swarowski, mający kancelarię w Drohobyczu, Rynek, Ratusz 2 p. drzew Nr. 44, na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 7 sierpnia 1939 o godz. 10-tej w Drohobyczu, Rynek odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Fanny Hoffman, składających się z 15 sztuk łącznie 58.90 m. materii damskiej kostumowej i płaszczykowej wliczonej po 15 zł., oszacowanych na łączną sumę zł. 870. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Komornik Sądu Grodzkiego Rewiru I.
Drohobycz, 17 lipca 1939. 2743K

Km. 300/39. Obwieszczenie. Komornik Sądu grodzkiego w Obertynie Ignacy Kirsbaum z siedzibą urzędową w Obertynie na zasadzie art. 602 kpc. obwieszcza, że dnia 8-go sierpnia 1939 o godzinie 10-tej w Korolówce ad Niewiszka na miejscu u dłużniczki p. Heleny Teodorowiczowej odbędzie się pierwsza publiczna licytacja ruchomości dłużniczki własnych składających się z 2 garniturów salonowych, 2 dwuranów perskich ocenionych na kwotę zł. 2.700 na zaspokojenie należności Banku Rolnego. Zażęte ruchomości oglądać można w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.
Komornik Sądu Grodzkiego.
Obertyn, 14 lipca 1939. 2744K

ROZMAITE
G. A. 21/39. Obwieszczenie. Komisarz do zakładania ksiąg gruntowych w Horodence ogłasza, że w dniu 21 lipca 1939 rozpoczyna w gminie katastralnej Horodence powstania horodenskiego dochodzenia zmierzające do założenia zniszczonych w czasie wojny wykazów hipotecznych ksiąg gruntowej tejże gminy. Każdy, kto ma interes prawny w zbadaniu stosunków posiadania, może się zgłosić i wszystko przedłożyć, co dla wyjaśnienia lub ochrony swych praw za stosowne uzna.
Horodenska, dnia 12 lipca 1939. 2719

OGŁOSZENIA PRYWATNE.
„JUNO” SP. AKC. LWÓW
Fabryka mydeł toaletowych i perfumierii. Rachunek bilansu.
31. XII. 1938 Kasa zł. 81.477. 31. XII. 1938. Efekty zł. 19.457.87. 31. XII. 1938. Efekty zł. 474.—. 31. XII. 1938 Licencje zł. 6.827.—. 31. XII. 1938 Straty i Zyski z lat ubiegłych zł. 80.509.96. 31. XII. 1938 Towary zł. 5.072.65. 31. XII. 1938 Inwentarz zł. 39.695.40. Razem zł. 152.118.33. 31. XII. 1938 Wierzyciele zł. 42.581.48. 31. XII. 1938. Kapitał akcyjny zł. 100.000.—. 31. XII. 1938. Amortyzacja zł. 7.989.27. 31. XII. 1938 Antycypacje zł. 827.86. 31. XII. 1938. Zysk zł. 919.72. Razem zł. 152.118.33.
Rachunek Straty i Zysków
31. XII. 1938 Rk. Administracji zł. 15.072.89. 31. XII. 1938 Rk. Przechodni zł. 141.84. 31. XII. 1938. Zysk zł. 919.72. Razem zł. 14.134.45. 31. XII. 1938 Rk. Kosztów ruchu zł. 12.508.57. 31. XII. 1938 Rk. Efektów zł. 952.65. 31. XII. 1938 Rk. Towarów zł. 675.27. Razem zł. 14.134.45. 2757

**Na upał rada jedyna
Za dwudziesięć kup PINGWINA.**

DWUTYGODNIOWY KURS ZA GADNIEN ŻYCIA WSPÓLCZESNEGO.

Min. W. R. i O. P. zorganizowało we Lwowie 2-tygodniowy kurs, zagadnień życia współczesnego. Kurs odbywał się w dniach między 3 a 15 bm. W kursie wzięło udział około 60 osób z pośród nauczycielstwa liceów ogólnokształcących ze wszystkich stron Polski.

Program kursu stanowiły: przedpołudniem wykłady, które odbywały się w Państw. Żeńskim Liceum Pedagog. we Lwowie, a po południu wycieczki po mieście i w okolicie Lwowa. W niedzielę, dnia 9 bm., zwiedzono w ciągu jednodniowej wycieczki Biały Kamień, Olesko i Podhorce. Pod koniec kursu przy sposobności pobytu na cmentarzu Obrońców Lwowa kursисти złożyli zamiast wieńca — datkę na F.O.N.

Zakończenie kursu odbyło się w sobotę, 15 bm., w południe w obecności naczelnika Wydz. Kuratorium Okr. Szk. Lw. dr Ziemiowicza, instr. minist. dra Czorta, oraz administr. kierownika kursu z ramienia K. O. Szk. Lw., Koralewicz. Zegnąjąc kursistów nac. dr Ziemiowicz podkreślił jako niezwykle kle dodatni objaw — chęć kształcenia się, widoczną wśród nauczycielstwa, tego nauczycielstwa, które jest zasadniczym elementem szkoły.

Z WYDAWNICTWA.

Maly rocznik statystyczny 1939 r. Rok wydania X.

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego ukazał się Maly Rocznik Statystyczny 1939 (rok wydawnictwa X).

Wydawnictwo to jest wzbudnym informatorem liczbowym o życiu gospodarczym i kulturalnym Polski przedstawionym na tle stosunków międzynarodowych. Niezbędne jest dla wszystkich, którym potrzebne są ścisłe informacje o Polsce, zwłaszcza zaś dla instytucji oświatowych, społecznych, gospodarczych, działających i społecznych gospodarzy, dla szkół średnich i wyższych itd.

Zawiera XXXII+424 stron, 601 tablic oraz 2 mapy kolorowe. Cena 1 egzemplarza wynosi w okładce półsztywnej zł. 1.—.

POLSKA WYCIECZKA SPÓŁDZIELCZA NA LITWIE

Dnia 7 i 8 lipca rb. uczestnicy wakacyjnego kursu spółdzielczego zorganizowanego przez Związek „Społem” w Trokach w wycieczce 22 odwiedzili Litwę. Celem wycieczki było zapoznanie się ze spółdzielczością litewską.

Pierwszy dzień poświęcony był poznaniu centrali spółdzielczych i spółdzielni istniejących na terenie miasta Kowna, drugiego dnia zwiedzano gospodarstwa rolne i spółdzielnie prowincjonalne.

Uczestnicy wycieczki zapoznali się z centralą związkową spółdzielni mleczarskich „Pienocentras”, centralą gospodarstwa spółdzielczości rolniczej i spożywczej „Lietukis”, oraz z lokalnymi spółdzielniami w Kownie: spółdzielnią wydawniczą „Spandos Fondas”, spółdzielnią spożywców „Parasma”, okręgową spółdzielnią mleczarską i spółdzielnią przemysłu ludowego „Marginiai”.

Dobrze prowadzone gospodarstwa rolne większe 62 ha i mniejsze 8 ha zwiedzono w powiecie mariampolskim. Z działalnością spółdzielni prowincjonalnych zapoznano się w Mariampolu i w Olicie.

W pierwszym dniu, po zwiedzeniu miasta Kowna i muzeum Witolda Wielkiego, uczestnicy wycieczki złożyli wianek kwiatów na grobie Nieznanego Żołnierza.

Serdeczne i gościnne przyjęcie wycieczki polskiej przez gospodarzy-spółdzielców litewskich pozostawiło miłe i trwałe wrażenie wśród uczestników wycieczki.

AUTOSTRADA BERLIN — RZYM.

Paryż, 18. 7. (PAT.) Agencja Havasa donosi: W ostatnim czasie budowana jest po obu stronach granicy autostrada, mająca połączyć bezpośrednio Berlin z Rzymem, przez przełęcz Brenneru. Po stronie niemieckiej nieukończony jeszcze jest odcinek Monachium — Brenner, na odcinku tym wre jednak gorączkowa praca.

Warsaw. Swimming pool in Łazienkowska Street, July 1939
collection of the National Digital Archives

- ◀ Article entitled "Let's go to the seaside!" published in "Gazeta Lwowska" biweekly [Lviv Gazette], no. 160 of 19 July 1939
collection of the State Archive in Przemyśl

Sportowy krem piękności!

Dzięki połączeniu lecitheryny* z olejkami oliwkowym stworzono niezwykle KREM SPORTOWY

OTO KREM sportowy wyrabiany na zupełnie nowych zasadach. Krem, który zachwyił kobiety, wprowadza nową koncepcję chronienia skóry. NAZWA jego brzmi—KREM PALMOLIVE—Przyjaciel Skóry, a działanie jego i osiągnięte rezultaty są niezwykle. Polski wynalazek, przeznaczony dla pielęgnacji cery pięknych kobiet, posiada te pięć jedynych nowych zalet.

- 1) Delikatny jak pianka, nie zatyka porów i nie wysusza skóry. Skończyła się era staromodnych „łuszczących” kremów.
- 2) Zawiera kosztowną odżywkę lecitherynę* oraz bezcenny olejek oliwkowy i czyni skórę elastyczną i świeżą.
- 3) W przeciwieństwie do innych kremów sportowych, stanowi skuteczny podkład pod puder i róż.
- 4) Nadaje skórze delikatność płatka róży, nie rozszerzając porów.
- 5) Umożliwia stałe zachowanie pięknej cery.

KUP GO DZISIA! Z GWARANCJĄ: PEŁNE ZADOWOLENIE LUB ZWROT PIENIĘDZY.

* Lecitheryna — specjalna mieszanka drożdżemcyli i żółtek sakalabrowych — odżywia i toniki i jest łatwie wchłaniana przez skórę.

Advertisement of Palmolive cream with the slogan “Sport beauty cream”

“HEIL HITLER” ON DANISH EGGS

London, 3.8. “One of the English egg companies has found a few eggs marked with a swastika and ‘Heil Hilter’ caption in a box of Danish eggs delivered by the Chrystensen company. The Danish company suspects that the box was opened at some point during its transport by train.

“Kurjer Polski” afternoon daily [“Polish Courier”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 4 August.

Harvest in the area of Stalowa Wola
collection of the National Digital Archives

Cover of "Ilustracja Polska" weekly ["Poland's Illustrated"], no. 34 of 20 July 1939 ►
The caption under the photo says "Harvest festival"
collection of the Warsaw University Library

20 SIERPANIA

1939

ROCZNIK XII

NUMER

34

ILUSTRACJA

45
GROSZY

POLSKA

Dożynki

Fot. Photo-Plat

Zjeżyły się pola ściernią, zapelnily się puste do niedawna stodoły. Najszczęśliwszy to okres w życiu wsi polskiej, która koniec żniw święci pełnymi rozmachem i radością dożynkami.

Na zdjęciu tańcząca para podczas dożynek na Lemkowszczyźnie.

President Ignacy Mościcki visits the harvest festival in Spała, "Tygodnik Ilustrowany" weekly [Illustrated Weekly], no. 30 of 23 July 1939
collection of the Digital Library of the University of Lodz

Advertisement of Sfinks "a coffee substitute"

CHILDREN ARE NOT ENTITLED TO DISCOUNTS ON LUXTORPEDAS AND EXPRESS TRAINS

In light of recent events, namely parents requesting 75% discounts for their children's tickets during the promotional week, the management of PKP has explained that such discounts do not apply to express trains and the so-called luxtorpedas [first-class only railcars].

"Nasz Przegląd" daily ["Our Review"], after: "Almanach 1939", Warsaw 2008, 18 July.

Head-on collision of two trains of the Wilanów Railway, 17 July 1939
collection of the National Digital Archives

**WSTRZĄSAJĄCA KATASTROFA
na KOLEJCE WILANOWSKIEJ
7 osób zabitych, 200 osób rannych**

“Shocking disaster on the Wilanów Railways: 7 people killed, 200 injured”

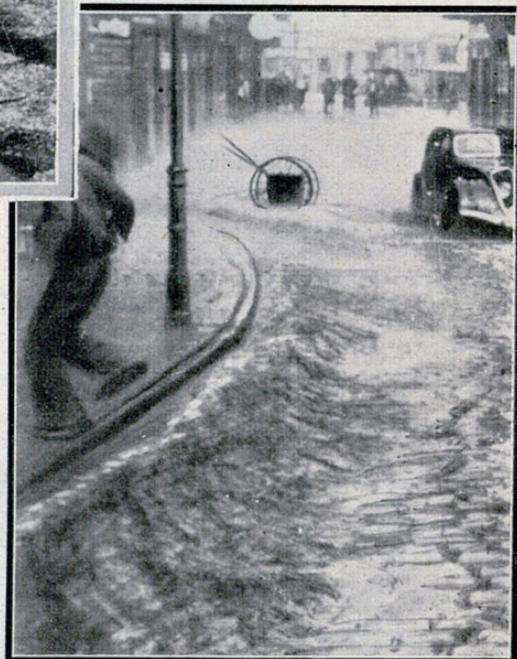
Burza gradowa nad Śląskiem

W ubiegłym tygodniu przeszła nad Śląskiem gwałtowna burza, przybierając w niektórych miejscowościach rozmiary gwałtownego huraganu, który wyrządził olbrzymie szkody. Największy grad spadł w Mysłowicach, Janowie Miejskim oraz w okolicach Brzezinki i Modrzejowa. Zboże i okopowizna zostały doszczętnie zniszczone.

Fot. Leon Czarnecki, Mysłowice.

Po przejściu burzy ulicami Mysłowic płynęła woda, pokryta gradem wielkości gołębiego jaja.

Strugi wody nie mogąc znaleźć ujścia w kanałach wdarły się do licznych piwnic i suterren mieszkalnych.

W Mysłowicach nie ma prawie ani jednej szyby całej. W wielu domach grad podziurawił stare dachy jak sito.

Na niektórych niżej położonych ulicach woda stała tak wysoko, że można było swobodnie jeździć kajakiem!

Krajobraz zimowy sfotografowany w... lipcu! Jeszcze w trzy godziny po przejściu burzy nad Mysłowicami ulice były pokryte stosami gradu.

VI Międzynarodowy Kongres Chrystusa Króla

w Lublanie (Jugosławia) otworzył przemówieniem przewodniczący komitetu kongresowego, prof. Pitanič. W kongresie tym w charakterze legata papieskiego uczestniczył J. E. ks. Kardynał-Prymas dr Hlond.

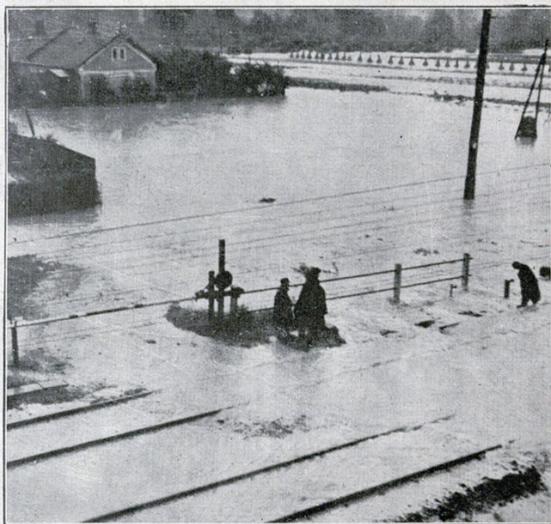
Sp. ks. arcybiskup Edward Ropp.

metropolita mohylowski, przeżyłszy 88 lat zmarł w Poznaniu.

Jako biskup w Wilnie skazany był przez rząd carski na wygnanie, r. 1919 zaś przez bolszewików został wtrącony do więzienia i skazany wówczas na śmierć. Zwłoki Sp. zasłużonego arcykapłana spoczęły w archikatedrze poznańskiej

Wiele tysięcy katolików z całej Europy zjechało na Kongres Chrystusa Króla w Lublanie. Wśród duchowieństwa ogólną sympatią cieszył się biskup chiński J. E. ks. Czeng, którego widzimy na zdjęciu.

Kilkudniowe ulewy spowodowały w niektórych stronach kraju groźne powodzie. Spore rozmiary przybrała powódź na Zaolziu. Na zdjęciu widok torów kolejowych zalanych wodami Odry.

Fot. PAT

Powódź w Polsce

Powódź nawiedziła Śląsk, Częstochowę i województwo łódzkie, gdzie w powiecie sieradzkim wielkie obszary znalazły się pod wodą.

Fot. J. Fidler, Łódź

“Ilustracja Polska” weekly [“Poland’s Illustrated”], no. 32 of 6 August 1939, global and domestic news page. Among them – photos from the areas affected by summer floods
collection of the Warsaw University Library

◀ “Ilustracja Polska” weekly [“Poland’s Illustrated”], no. 27 of 2 July 1939, a photo report showing the consequence of a hailstorm that passed over Silesia
collection of the Warsaw University Library

Bogumin. Residents are watching a car driving along a flooded street, 27 July 1939
collection of the National Digital Archives

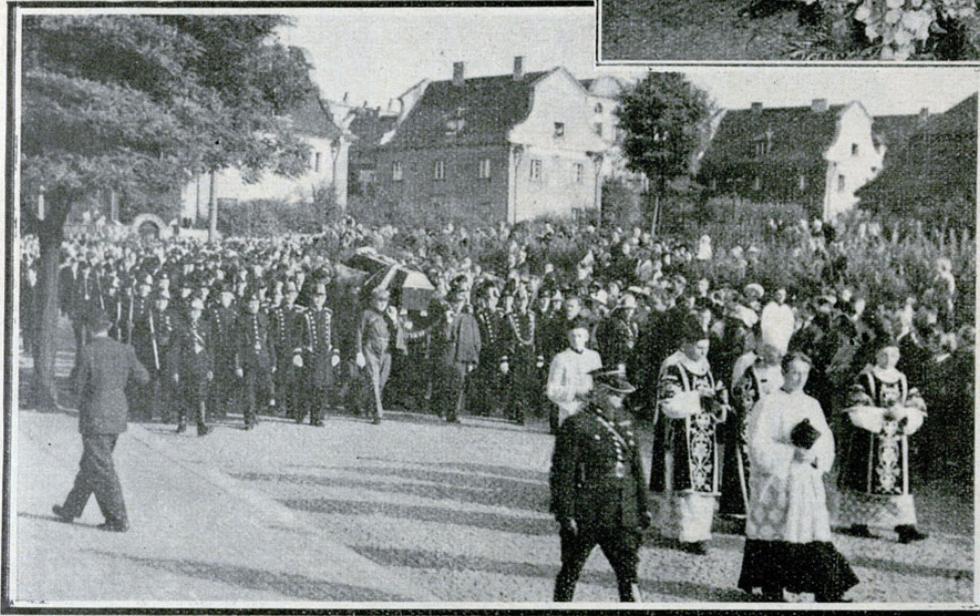
A photo report from the funeral ceremony and a memorial article about Wojciech Korfanty "Ilustracja Polska" weekly ["Poland's Illustrated"], no. 34 of 20 July 1939
collection of the Warsaw University Library ►

Sp. Wojciech Korfanty,

który zmarł d. 17 bm. w Warszawie należy do najwybitniejszych postaci przełomowych czasów. W dziele odzyskania Śląska stał się mężem wprost opatrnościowym. R. 1903 jako pierwszy Polak ze Śląska wchodzi do parlamentu niemieckiego, gdzie czasu wojny śmiało daje wyraz polskim postulatom. Największe Jego zasługi to działalność na stanowisku polskiego komisarza plebiscytowego na Śląsku a potem podjęcie powstania, dzięki któremu znaczna część Śląska wraca do Polski!

Po zgonie śp. Wojciecha Korfantego

Kilkadziesiąt tysięcy ludzi uczestniczyło w manifestacyjnym pogrzebie śp. Wojciecha Korfantego, który odbył się d. 20 bm. w Katowicach. Kondukt prowadził J. E. ks. biskup Adamski. (Fot. J. Dańda)

(U góry po prawej) Przy nader skromnej trumnie śp. Korfantego zaciągnęli straż przedstawiciele organizacji kombatanckich, przede wszystkim powstańców śląskich. (Fot. Cz. Datka)

Powstańcy Śląscy i Sokoli wnoszą trumnę z domu żałoby w Katowicach. (Fot. Cz. Datka)

Sp. Korfanty pod koniec r. 1918 uczestniczył w wyzwolniczych działaniach Wielkopolski, by wejść potem w skład Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej, gdzie objął dział wojskowy i polityki zagranicznej.

Na zdjęciu widzimy Go jak dnia 5 stycznia 1919 r. wjechał na placu Wolności w Poznaniu sztandar I poznańskiego pułku garnizonowemu.

STAMPS STOLEN FROM POST OFFICE

Post stamps worth 700 zlotys were stolen from the Warsaw 13 post office (Leszno 5). The crime was committed by two ruffians who have not been identified yet. One of them managed to catch sight of the mail clerk that was sitting behind the counter. He went out and called her from somewhere in the city, claiming that he was her brother. Once she left the counter, the partner of the man who made the phone call went behind the counter. From a steel security box he took out a folder containing stamps worth 700 zlotys. He did that s. quickly and with such dexterity that other clerks did not notice a thing. Only when the woman returned to her desk did she become aware of the theft. Alarm was raised, but the thief was not caught.

*“Wieczór Warszawski” daily [“Warsaw Evening”], after: “Almanach 1939”,
Warsaw 2008, 25 July.*

Article about the Polish expedition to the top of the Nanda Devi, “Ilustracja Polska”,
[“Poland’s Illustrated”], no. 31 of 30 July of 1939
collection of the Warsaw University Library

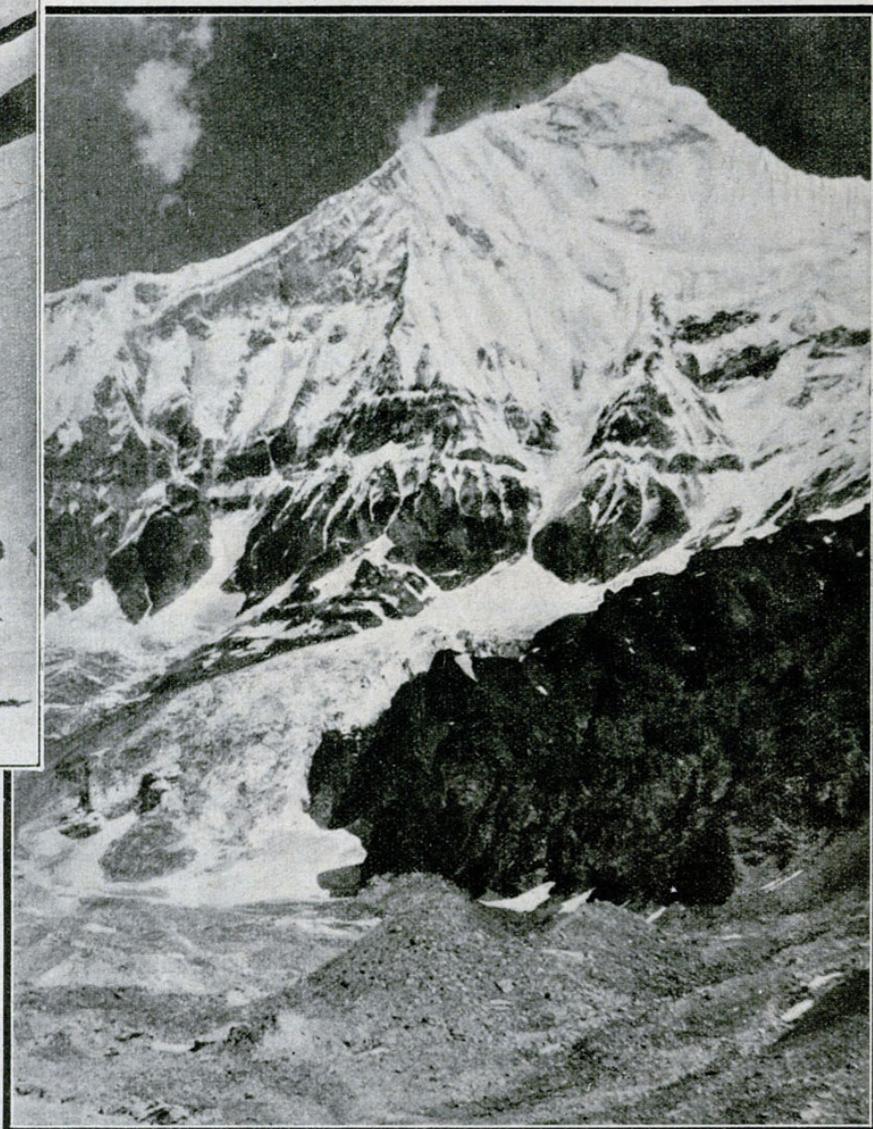

Tragarze wyprawy przenoszą ładunki do łańcucha wyższych obozów, które założono na wycieczonym ku szczytowi szlaku.

Polska wyprawa w Himalaje zdobyła szczyt Nanda Devi

Fot. PAT.

Pierwsza polska wyprawa w Himalaje, zorganizowana przez Klub Wysokogórski Polskiego Tow. Tatrzańskiego, zdobyła dziewiczy szczyt Nanda Devi wschodni. Jest to najwybitniejsze osiągnięcie w historii polskich wypraw wysokogórskich i poważny sukces w skali europejskiej.

Oto szczyt Nanda Devi (7 430 m) widziany od wschodu. Z lewej strony ciągnie się długa i urwista południowa grań, po której posuwała się wyprawa polskich podróżników.

Ze skarbów sztuki w Polsce (17)

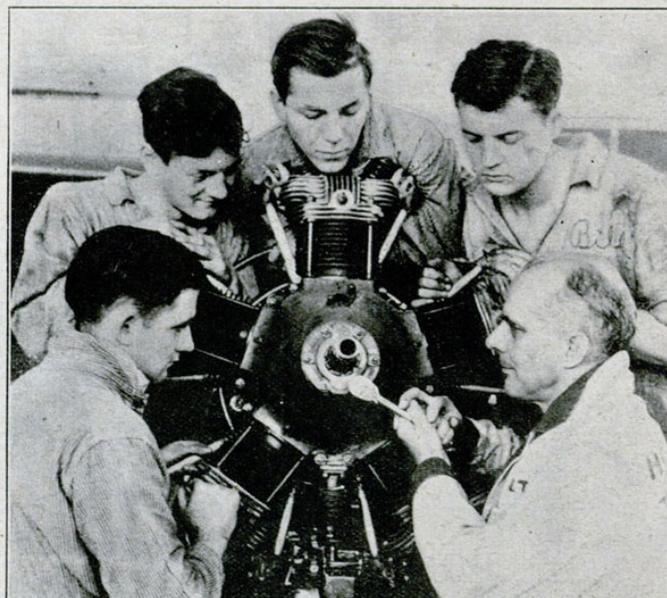
Helm mosiężny

połączony z pierwszej połowy XI w., wykopany w Gieczu koło Poznania (pow. średzki) należy do najcenniejszych zabytków sztuki ludwisarskiej w Polsce. Dane historyczne oraz ornamenty zdobiące go pozwalają określić czas jego powstania.

Rzadki i cenny ten zabytek jest jednym z ciekawszych eksponatów obecnej wystawy kultury staropolskiej w Muzeum Wielkopolskim w Poznaniu.

Ze zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Muzeum Wielkopolskim w Poznaniu.

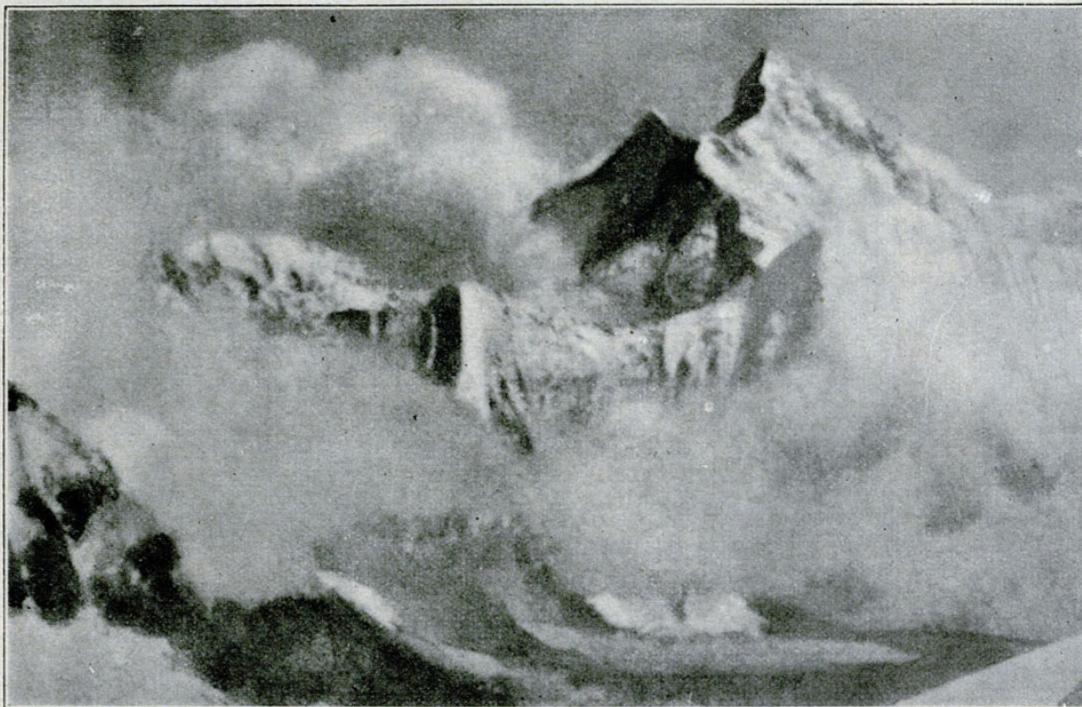
Fot. J. Puciński, Poznań

General Umberto Nobile, sławny lotnik, który był ongiś dowódcą ekspedycji do Bieguna Północnego na statku powietrznym „Italia”, został profesorem aeronautyki w szkole lotniczej w Chicago.

Na zdjęciu widzimy generała Nobile wyjaśniającego uczniom tajemnice motoru samolotowego.

TRAGICZNA ŚMIERĆ POLSKICH ZDOBYWCÓW SZCZYTU NANDA DEVI

Niebosięzny szczyt Nanda Devi w Himalajach (7 816 m), zdobyty przez polskich badaczy, którzy w kilka dni potem zginęli w tragiczny sposób pod lawiną.

Śp. inż. Stefan
Bernadzikiewicz.

Fot. PAT

Śp. inż. Adam Karpiński, kierownik polskiej wyprawy himalajskiej.

Tragicznie zakończyła się polska wyprawa himalajska: spośród trzech jej członków ocalał tylko inż. Klarner. Inż. A. Karpiński oraz inż. St. Bernadzikiewicz gotując się do wyprawy na inny szczyt, zginęli pod lawiną.

„Ilustracja Polska“ drukowała prace śp. St. Bernadzikiewicza z jego poprzednich wypraw.

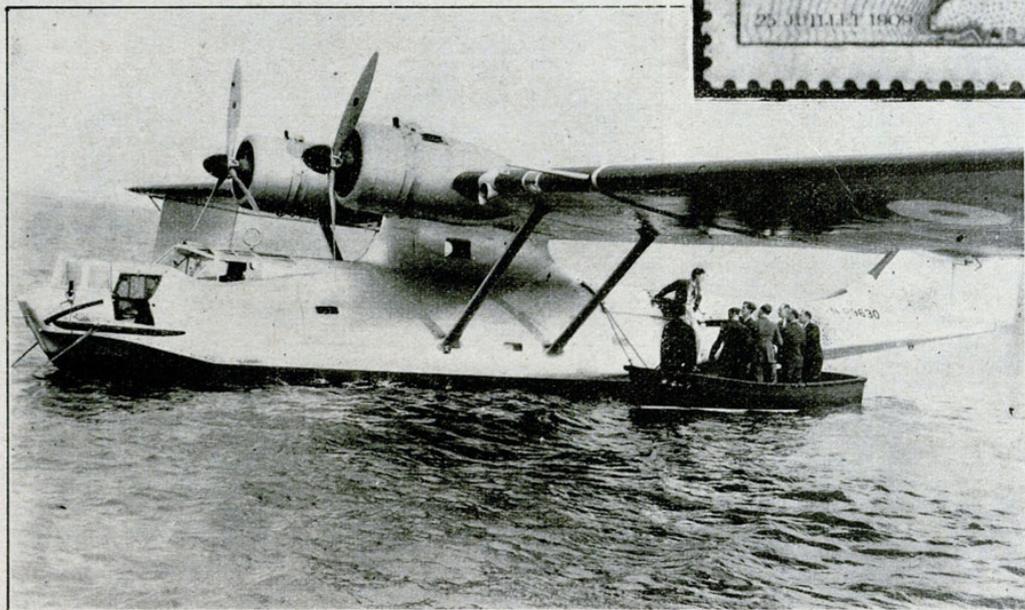
Ludwik Bleriot,
inżynier francuski,
jeden z pierwszych
konstruktorów sa-
molotowych, prze-
leciał jako pierw-
szy Kanał La Man-
che z Calais do
Dover dnia 25
lipca 1909.

W 30 lecie przelotu Bleriota
Francja wydała znaczek pamiąt-
kowy z wizerunkiem jego histo-
rycznego samolotu.

**Przed 30 laty Anglia
przestała być wyspą...**

W trzydziści zaledwie lat po
przelocie Bleriota ludzie prze-
stali się już dziwić, czytając np.,
że bombowiec amerykański (na
zdjęciu obok), ze serii budowa-
nych dla Anglii, przeleciał z Ka-
lifornii ładując w drodze tylko
na Nowej Fundlandii do Anglii.
Zasięg jego działania wynosi
6 500 kilometrów.

CAB COMPETITION

In mid-September the Association of Car Cabs Owners is to organise a very interesting event titled: “The first competitive ride” for car cabs. Competition rules have already been developed. It will include driving along a circular route over the distance of 50 km within greater Warsaw, tests of driving competence based on familiarity with traffic regulations valid in cities, test of parking accuracy, tests of sensing the expected speed of driving through the city, etc. The cars will be divided into three classes: cabs licensed to transport two passengers, three passengers and five passengers.

“Gazeta Polska” daily [“Polish Newspaper”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 15 August.

- ◀ Article about the Polish expedition to the top of the Nanda Devi, “Ilustracja Polska”, [“Poland’s Illustrated”], no. 32 of 6 August of 1939
collection of the Warsaw University Library

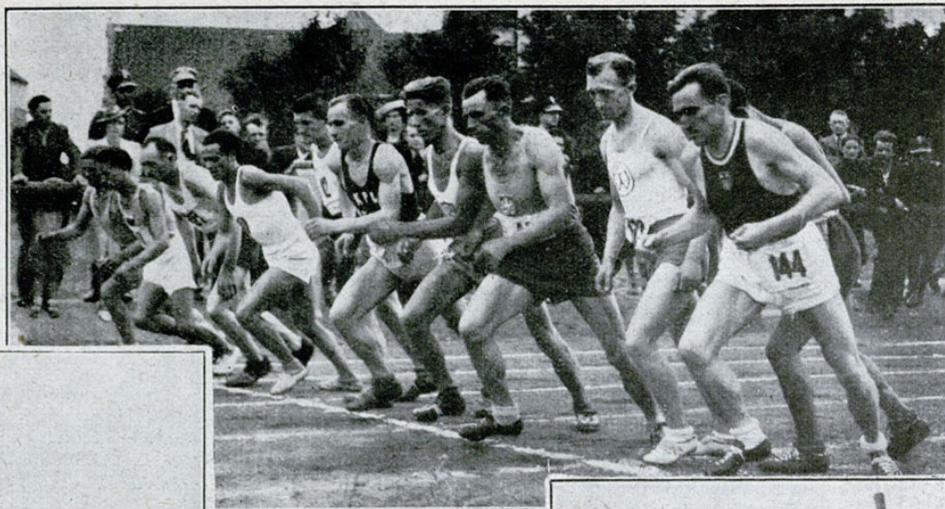

Waiters proving their dexterity during a race, Warsaw, July 1939
collection of the National Digital Archives

A photo report from the Polish Athletics Championships in Poznań, ►
"Ilustracja Polska" weekly ["Poland's Illustrated"], no. 29 of 16 July 1939
collection of the Warsaw University Library

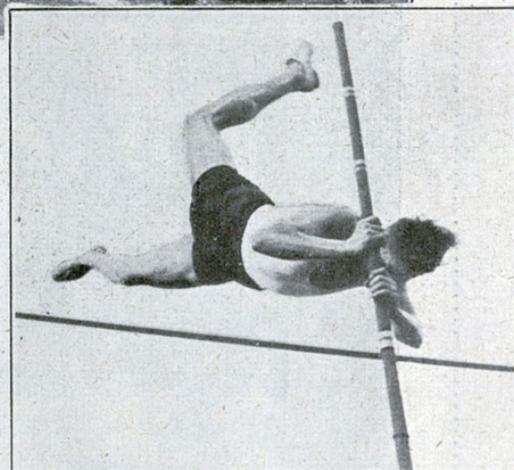
Lekkoatletyczne Mistrzostwa Polski w Poznaniu

Fot. „Ilustracja Polska”

Mistrzostwa lekkoatletyczne Polski, które odbyły się w dniach 8 i 9 lipca br., nie przyniosły żadnych niespodzianek, nie padł również żaden nowy rekord.

W biegu na 10 000 m. którego start widzimy na zdjęciu zwyciężył sławny nasz olimpijczyk, Janusz Kusociński.

W skoku o tyczce bezkonkurencyjnym zawodnikiem był Sznajder, który bez trudu osiągnął wysokość 3,90 metry.

Delegat Polskiego Związku Lekkoatletycznego wina zwycięstwa w rzucie kulą Tilgnerowi z poznańskiego Sokola.

Po prawej wicemistrz Fiedoruk po lewej Gierutto.

Zwycięzcą w skoku w dal z wynikiem 6,91 m był K. Hofman z poznańskiego AZS'u.

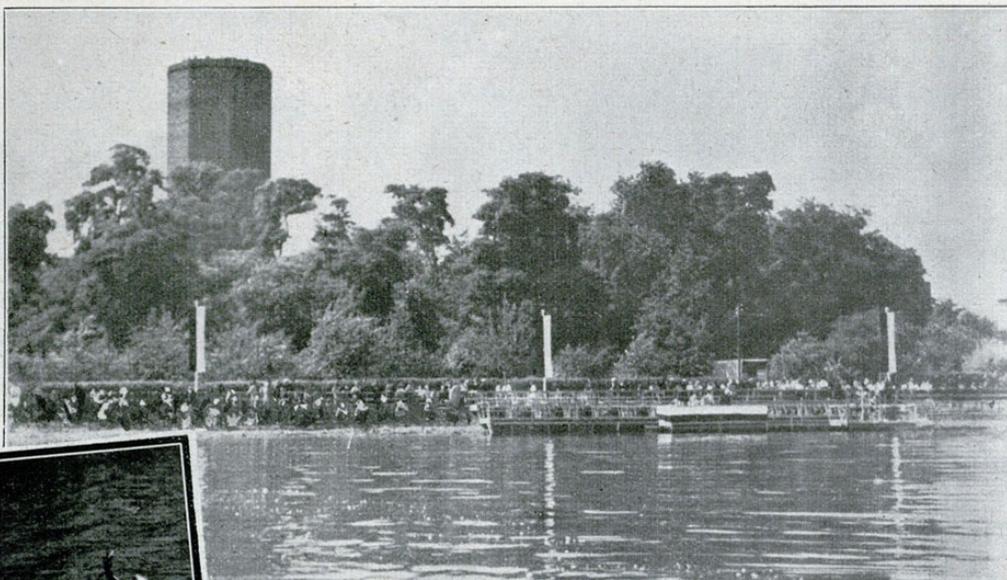
Dziennikarze i literaci litewscy przybyli do Polski w liczbie 12 osób na dwutygodniowy obiad po całym kraju. Wycieczka przyjechała na zaproszenie Związku Dziennikarzy R. P. Oto goście z Litwy oglądają malownicze ruiny zamku w Trokach.

REGATY

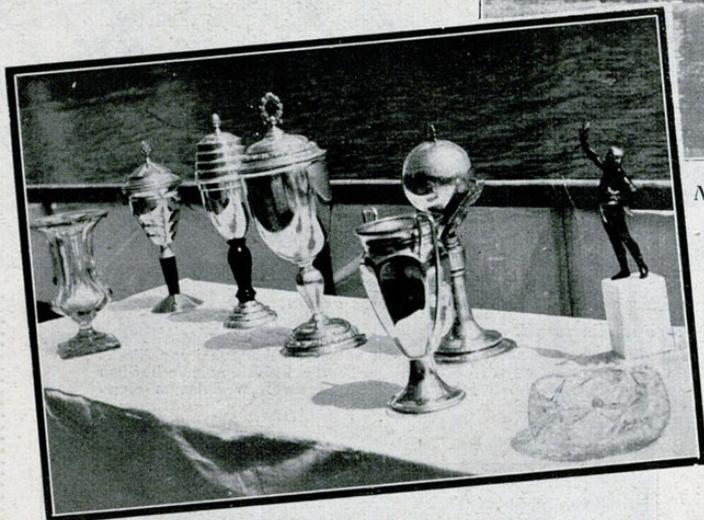
WIOŚLARSKIE

NA GOPLE

Fot. „Ilustracja Polska”

Na półwyspie, na którym stoi owiana legendami Mysia Wieża, ustawiono trybuny dla widzów, entuzjastów sportu wioślarskiego.

Na zwyciężkach wioślarzy czekały wspaniałe nagrody, ufundowane przez władze miejskie w Kruszwicy, kluby wioślarskie i prywatne przedsiębiorstwa.

Sławny nasz wioślarz Verey zdobył bezapelacyjnie zwycięstwo w wyścigu jedynek.

Na trybunach sędziowskich uważnie śledzono przebieg regat.

W biegu jedynek pań zwyciężyła Jadwiga Krynicka z Grudziądzkiego Tow. Wiośl. „Wisła”.

Pprzed wielkim międzypaństwowym spotkaniem wioślarzy polskich i węgierskich, które odbędzie się w Budapeszcie, Kruszwicki Klub Wioślarski „Gopło” zorganizował międzyklubowe eliminacyjne regaty wioślarskie na jeziorze Gopło.

Przebieg regat był bardzo ciekawy, gdyż w obliczu rozgrywek z Węgrami walki były niezwykle zacięte. Do najciekawszych należał wyścig ósemek, gdzie zwycięska załoga AZS Warszawa wygrała zaledwie o metr przed osadą bydgoską.

Advertisement of Cherys teeth soap of "exquisite taste"

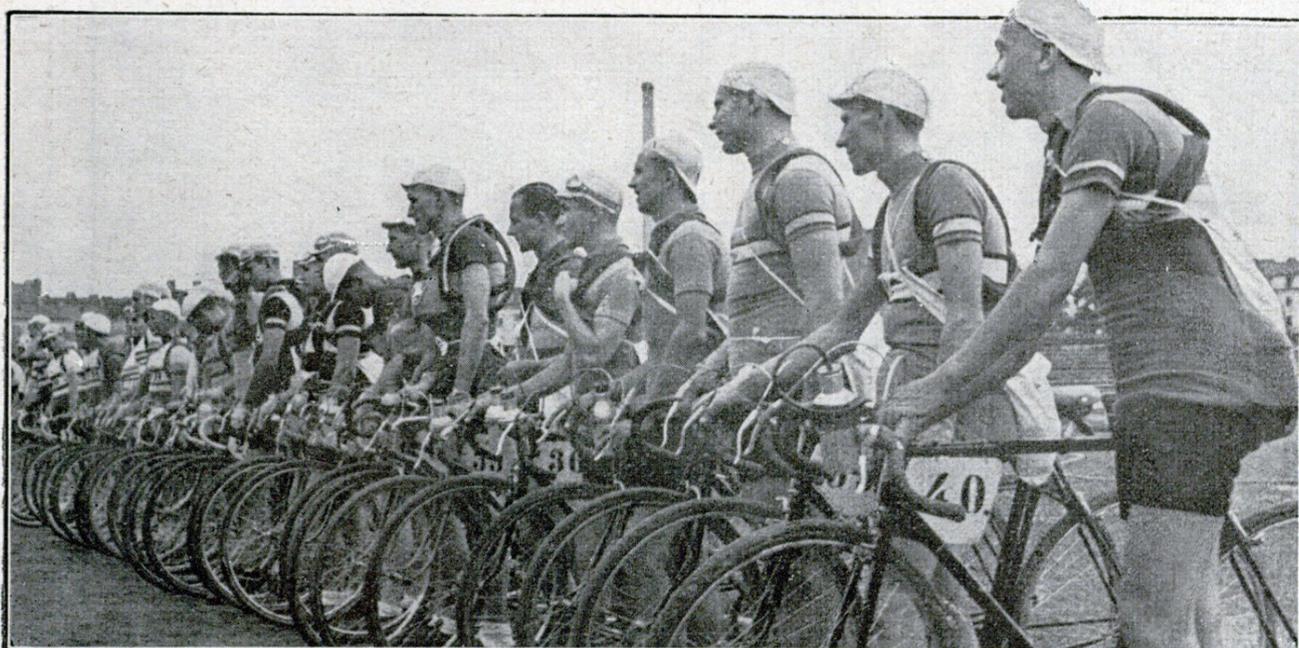
- ◀ A photo report from the rowing regattas on Gopło Lake, "Ilustracja Polska" weekly ["Poland's Illustrated"], no. 30 of 23 July 1939
collection of the Warsaw University Library

CONSTRUCTION BOOM IN THE CAPITAL CITY

110 new residential houses are being built.

In June, the Construction Supervision Department of the Municipal Authority approved 227 construction designs of which 110 were for residential houses, 36 – for car garages; while the remaining ones – extensions or modifications of existing buildings, construction of shops, commercial kiosks, fuel pipes, etc.

“Gazeta Polska” daily [“Polish Newspaper”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 15 July

W y ś c i g k o l a r s k i „D o k o ł a P o l s k i”

z g r o m a d z i ł n a s t a r c i e w W a r s z a w i e e l i t ę n a s z y c h k o l a r z y. W w y ś c i g u t y m u c z e s t - n i c z ą r ó w n i e ż z a w o d n i c y W e g i e r i B u ł g a r i i, k t ó r z y j e d n a k j u ż n a p i e r w s z y c h e t a p a c h w ą ż n i e j s z e j r o l i n i e o d e g r a l i. N a z d j ę c i u s t a r t z a w o d n i k ó w. F o t. P A T

“Tour of Poland” Bicycle Race, “Ilustracja Polska” [“Poland’s Illustrated”],
no. 1 of 30 July 1939
collection of the Warsaw University Library

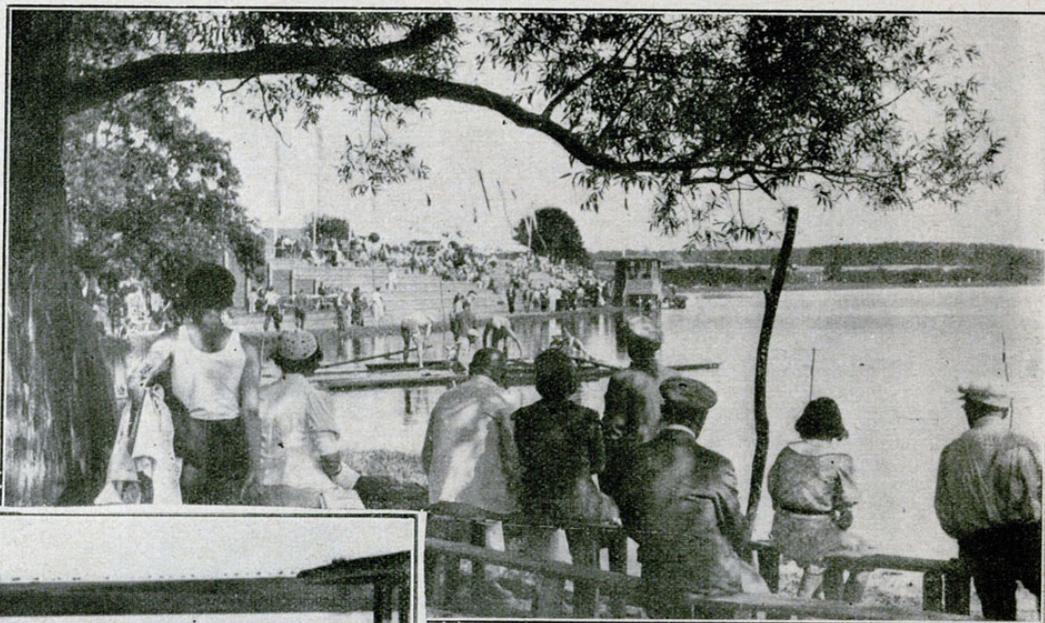
International Tennis Championship in Poland, Toruń, August, 1939
On the court – Milan Konjović from Yugoslavia
collection of the National Digital Archives

A photo report from the Polish Championship Regatta in Poznań, ►
in the bottom right corner a photo from a tennis match
“Ilustracja Polska” weekly [“Poland’s Illustrated”], no. 34 of 20 August 1939
collection of the Warsaw University Library

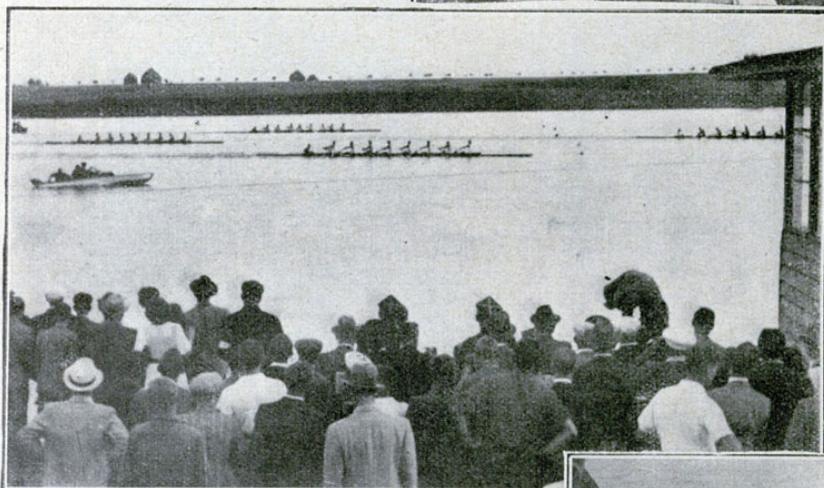
Regaty o mistrzostwo Polski

Niedziela
na Jeziorze
Witobelskim
pod Poznaniem

Fot. „Ilustracja Polska”

Rzesze miłośników sportów wodnych z zainteresowaniem śledziły przy pięknej pogodzie przebieg regat na malowniczo położonym Jeziorze Witobelskim.

Najbardziej emocjonującym biegiem był wyścig ósemek, do którego stanęły aż cztery załogi. Po zaciętej walce zwyciężył Wojskowy Klub Sportowy „Śmigły” z Wilna.

Wyścig jedynek odbył się bez niespodzianek. Mistrzostwo zdobył bezkonkurencyjny Verey, wicemistrz świata.

Wspaniałą rewią polskiego wioślarstwa były XX regaty o mistrzostwo Polski, które w dniach 12 i 13 sierpnia br. odbyły się na Jeziorze Witobelskim pod Poznaniem. Regaty obfitowały w wiele niespodzianek i przyniosły wielki sukces wilnianom, którzy zdobyli w ogólnej punktacji pierwsze miejsce.

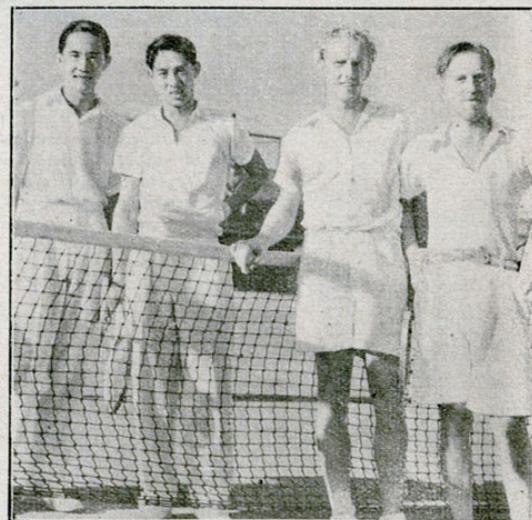

Debiutująca w tym roku wilnianka Kepelówna zdołała odebrać mistrzostwo Polski poznaniance Dowgirdównie.

W czwórkach pań bydgoszczanki zdobyły mistrzostwo Polski po raz trzeci i dzięki temu przyznano im nagrodę przechodnią na własność.

Grą na dudach i skrzypkach popularni regionalni grajkowie, Kulawiak i Forysiak, umilali widzom przerwy w czasie regat.

Polscy teniści pokonali Chińczyków podczas pierwszego meczu państwowego Polska — Chiny 4:1.

Fot. PAT

Na zdjęciu widzimy parę chińską: Kho-Sin-Kie i Choy, oraz zawodników polskich: Baworowskiego i Tłoczyńskiego.

XII MIĘDZYNARODOWY RAID

AUTOMOBILKLUBU POLSKI

Seryjny CHEVROLET Master Sedan w zespole 8 Samochodów potwierdza swe niezrównane zalety w najcięższych warunkach, stawianych przez Regulamin Raidu, zdobywając Wielką Nagrodę czyli

GRAND PRIX POLSKI 1939

W SWOJEJ KLASIE

(Puchar im. Pana Prezydenta R. P.)

I JAKO

ZWYCIĘSKI ZESPÓŁ FABRYCZNY

Nagrodę Pana Marszałka Polski

ORAZ JAKO

NAJLEPSZY ZESPÓŁ SAMOCHODÓW

WYKONANYCH W POLSCE

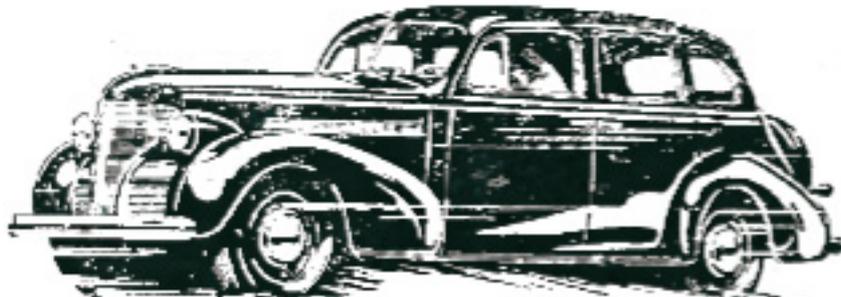
Nagrodę firm „Polski Fiat” i „Foblok”

FORNADTO

NAJWIĘKSZA ILOŚĆ PUNKTÓW

DODATNICH (354.220 p.)

I 26 RÓŻNYCH NAGRÓD
dla 8 kierowców na swych własnych CHEVROLETACH

Chevrolet Master Sedan Cena zł. 7640.-

CHEVROLET

LILPOP, RAU & LOEWENSTEIN - S. A. W WARSZAWIE
KONCESJONOWANA WYTWÓRNIA SAMOCHODÓW (LICENCJA GENERAL MOTORS)

AUTORYZOWANE ZASTĘPSTWO

„AUTO-SERVICE”

J. LEPKOWSKI SP. KOM.

WARSZAWA

NOWY ŚWIAT 9

TELEFON 8-04-14

Advertisement of the Chevrolet car - winner of the 12th International Rally Race
organised by the Polish Automobile Association

OF ART OF WALKING IN THE TIMES OF MOTORISATION

Statistics showing that our life is more and more saturated with mechanical means of transport puts a human being – equipped with only his legs to move – in a very difficult position. He is probably happy to see the numbers going up: news of exceeding the number of 60,000 cars and motorcycles on our roads, but at the same time, he feels disadvantaged as in the capital city he is one in 100 residents (meaning: 100 pedestrians per one car). Such a contrast, proving enormous social inequality, puts him in a mean mood. A person that occasionally has to enter the road is likely to attribute all the dangers and threats that await him there to annoying drivers exceeding the permissible speed, or to other antics of bikers and people behind wheels. In the great modern city one can almost sense pedestrians' hostility towards drivers.

Tygodnik Ilustrowany weekly [“*Illustrated Weekly*”], no. 31, 30 July 1939, p. 604.

Photos from the country fair in Kalwaria Zebrzydowska (15 August 1939):

Ben-Karin's Circus

Fortune-telling device ►

Pilgrims on the paths in Kalwaria Zebrzydowska ►
collection of the National Digital Archives

Cover of the "Światowid" weekly, no. 35 of 27 August 1939
collection of Książnica Pomorska

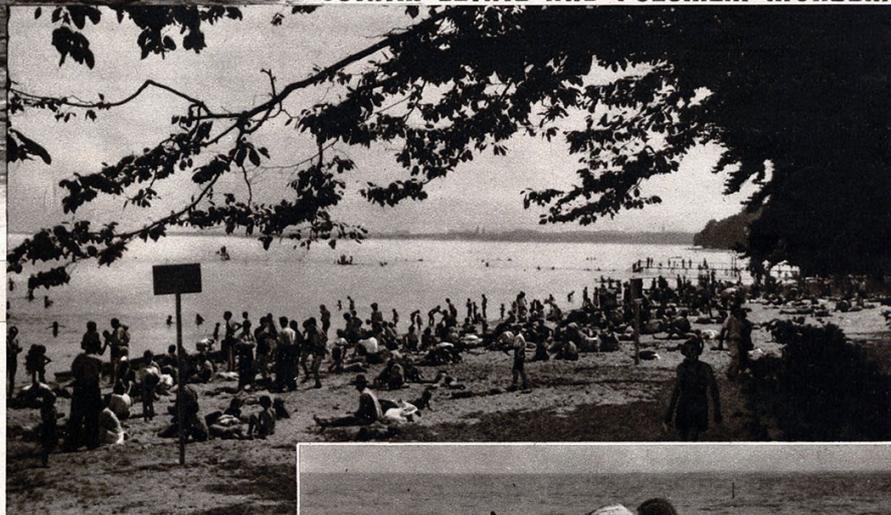

Statek „Batory” w porcie gdyńskim przed wyruszeniem w podróż do Nowego Jorku.

Udał się tegoroczny sezon nad polskim morzem. Lato dopisało, pogoda sprzyjała, zaludniły się więc plaże w Jastarni, Orłowie i w Jastrzębiej Górze, a Jurata i Karwia rozbrzmiewały gwarem letników, którzy zjechali nad morze z całej Polski. Wśród pięknych pań przeważały Warszawianki. — Pomimo alarmów wojennych, rozśiewanych przez Niemców, życie nad morzem płynęło normalnie. Bawiono się dobrze i teraz jeszcze w pogodne dni na plażach jest rojno.

OSTATKI LETNIE NAD POLSKIM MORZEM

Na przepelnionej plaży.

Ciepiusz?
 słosuj zięta
 magistra
Wolskiego

WYTWÓRNIA: **WOLSKI** WARSZAWA
 MAGISTER **ZŁOTA 14**

Powiem ci coś na ucho...

AUTHENTIC STORY

It almost makes me feel ashamed – the way people keep complaining about the Social Insurance Company. It is not really that bad as everyone says...

They accuse the Insurance company of performing sloppy medical examinations, of prescribing the cheapest medicine, of refusing to send people for treatments at holiday resorts... But here's a real story proving that the situation is not all that bad:

A patient comes to one of the Insurance company's doctors. The doctor is awfully polite. Although the patient looks healthy as a donkey, or maybe a horse, he is asked to undress. The doctor examines him as meticulously as he can. Taps his body, asks him to demonstrate the tongue... He diligently examines the heart, lungs, spleen, cecum, etc. But that's not enough! He calls in a panel of doctors for consultation.

The whole team mollycoddles the patient; they literally kowtow to him. They test, tap, look at the tongue, prescribe tonnes of medications. But not the plain old aspirin, iodine or castor oil. We are talking about the fanciest and most expensive medications. In the end, the doctors unanimously decide to send the patient to some mountain resort in Zakopane or maybe to Jastarnia by the sea – whichever he chooses, all costs covered by the Company!

The treatment works like a charm. He recovers in no time. After six weeks of health leave he feels great and is ready to go back to work. Healthy, energetic and greatly relaxed he can now resume his duties – that of Vice-President of the Social Insurance Company.

FELIX.

“Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 32, 7 August 1939, p. 7.

Po libacji w Gdańsku.

Rys. A. Wasilewski, Kraków

HALT — GOEBBELS!

W Sopotach odbywa się wielki bankiet na cześć ministra Goebbelsa.

Na stole biesiadnym stoją rzędem flaszki polskich wódek. Goebbels wchodzi na salę i czułym wzrokiem obejmuje szyjki flaszek.

— Ha... *baterja polskich wódek*—nie ułękniemy się jej...

Huknęły korki. Biesiadnicy hohatersko zaatakowali przysmaki przywiezione z Polski. Rozległ się mlask szczęk.

— A napije się pan minister złotej gdańskiej wódki?

— Macie złoto? Oczy Goebbelsa zabłyśły.

— Ale tylko w wódce?

— Niech będzie w wódce... dawać ją...

Po dwudziestym kieliszku — Goebbels przysunął się do pani Forsterowej.

— Hi, hi — zapiszczała małżonka gauleitera — pan też prowadzi politykę okrażenia.

— Pani jest mój *Liebesraum*...

— Panie ministrze — zaprotestował Forster — ależ to jest mój *Lebensraum*...

— Odczep się pan...

— Precz z łapami od mojej przestrzeni życiowej — zawołał przerażony Forster — widząc, że Goebbels chce koniecznie doprowadzić do Anschlussu — od mojej żony odepchnąć się nie dam...

— Wysiedle pana na Kamczatkę — ryknął Goebbels. — Zresztą jak pan się zachowuje, panie Forster — czy pan zapomina, że obchodzimy właśnie tydzień kultury niemieckiej — pan jest mało kulturalny!

— Trzymajcie mnie! — zawołał gauleiter.

Goebbels wstał od stołu i zawołał:

— Aresztować obudwu gauleiterów!

Podbiega straż. Jeden ze strażników, chwytając się na nogach, zawołał:

— Panie ministrze, a co zrobić z tym trzecim gauleiterem — bo ja już widzę trzech...

Grot.

Min. Goebbels: — O... o... ta też piła...

A satirical cartoon and a tongue-in-cheek story commenting on the visit made in mid-June 1939 by Joseph Goebbels, Reich Minister of Public Enlightenment and Propaganda, to the Free City of Danzig

“Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 27, 2 July 1939

(caption under the drawing: “Minister Goebbels – look... look... this one’s a saw, too.”)

In Polish the word “piła” means both the tool and the act of drinking – frequently alcohol.)

collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

A cartoon that comments of reputedly “tourist” visits of Germans in the Free City of Danzig. ▶

Cover of “Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 28, 9 July 1939

(caption under the cartoon: “Gdansk Cabinet”)

collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

WROBLE ^{na} DACHU

CENA
30
G R.

w Litwie 40 ct.

Nr. 28 (473)

NIEDZIELA, 9 LIPCA 1939.

Rok X.

Z POWODU WIELKIEGO NAPŁYWU „TURYSTÓW” DO GDAŃSKA.
„Gdańska szafa”...

Rys. Charlie, Kraków

WROBLE ^{na} DACHU

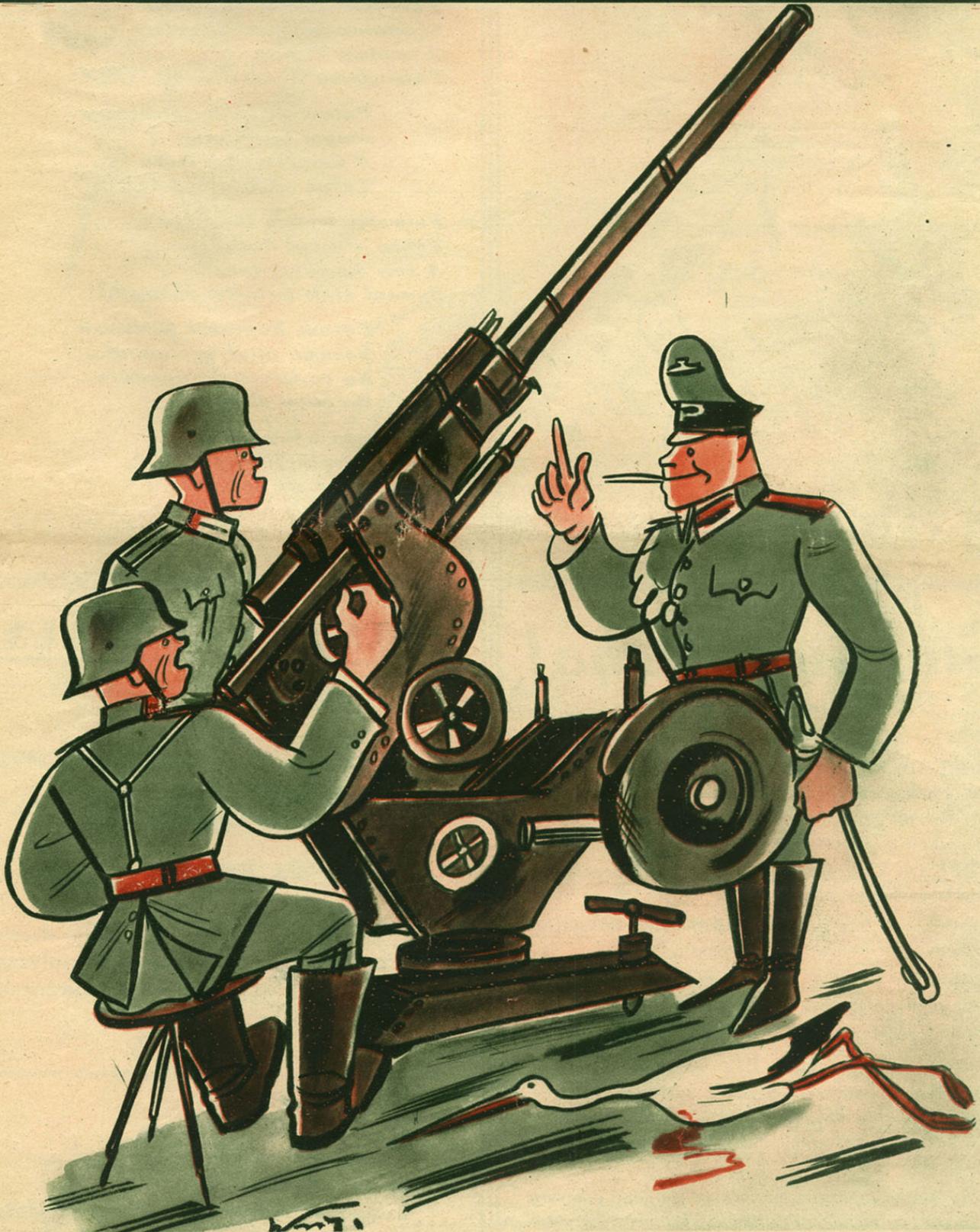
CENA
30
G R.

w Litwie 40 ct.

Nr. 30 (475)

NIEDZIELA, 23 LIPCA 1939.

Rok X.

rys. A. Wasilewski
Kraków

**Z ANGLJI DO POLSKI
LECA BOCIANY...**

— Słuchaj Hans, do Polski mają jeszcze lecieć dwa bociany —
natychmiast strzelać i zdobycz oddać kucharzowi...

— Czy to prawda, że wszystkie mowy radiowe pana ministra propagandy — wygłasza jego papuga?
— Nie wszystkie, tylko te najlepsze!...

Joseph Goebbels – mocked by the cartoon.

“Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 31, 30 July 1939
(caption under the cartoon: “The voice of its master. Is that true that all the radio
speeches of the Minister of Propaganda are delivered by his parrot?

– Not all, only the best ones!)

collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

◀ The Third Reich and the Polish-British relations

Cover of “Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 30, 23 July 1939
(caption under the cartoon: “Storks are flying to Poland from England” – Listen up,
Hans! There are two more storks coming to Poland – shoot them down on sight and
take the carcasses to the cook...)

collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

SLOGANS INSTEAD OF BUTTER!

You hear all sorts of slogans in the Reich...
Some of the most popular are:
“Cannons instead of butter!”

Perhaps one should add a few more:
“Tanks instead of cheese!”
“Bombs instead of bread!”

“Mines instead of wines!”
“Poisonous gases instead of coffee!”
“Petrol instead of sugar!”
“Bullets instead of meatballs!”

“Pellets instead of caviar!”
“Raider ships instead of sausages!”
“Greases instead of animal fat!”
“Instead of Gdańsk – nothing!!!”

FELIX ZANDLER.

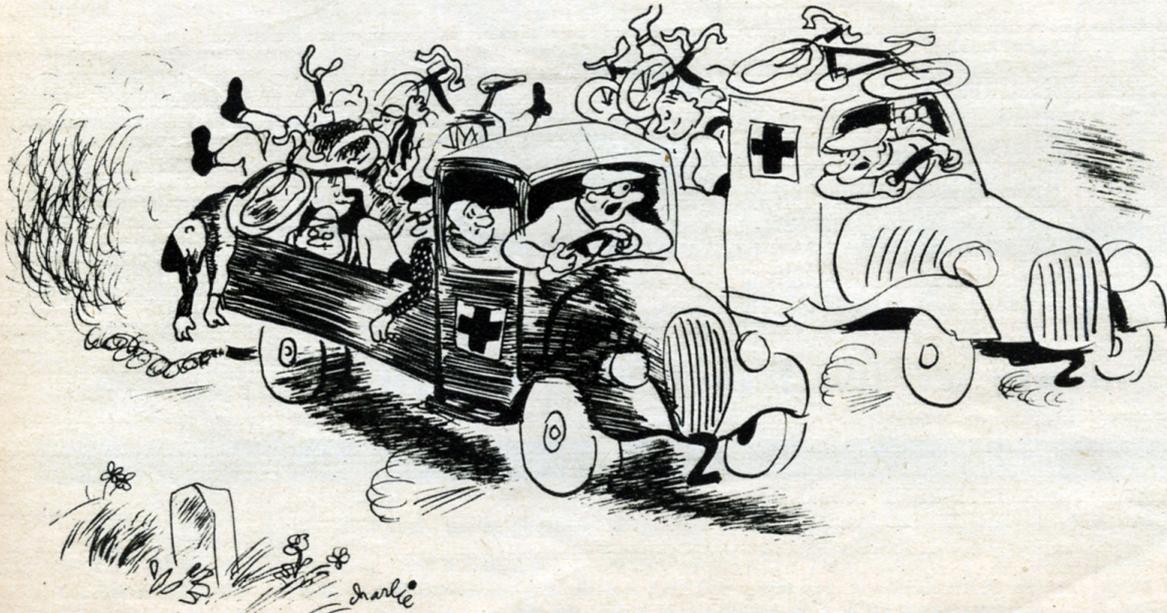
“Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 35, 27 August 1939, p. 2.

About the negotiations between the western powers and the Soviet Union
“Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 34, 20 August 1939
(caption: “Direct” Aggression, “Indirect” Aggression, As we know, the people in Moscow
have been racking their brains trying to find the right definitions of these two terms,
hence negotiations have been delayed.)

collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

Z wyścigu kolarskiego „Dookoła Polski”.

rys. Charlie
Kraków.

Kierowca: — Założmy się, że ten etap ja wygram!...

“Tour of Poland” Bicycle Race in the eyes of the cartoonist of the “Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”] “Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 32, 6 August 1939 (caption: Hey, Driver – I bet you I’ll win this stage of race).
collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

Ustalenie trudnej definicji.

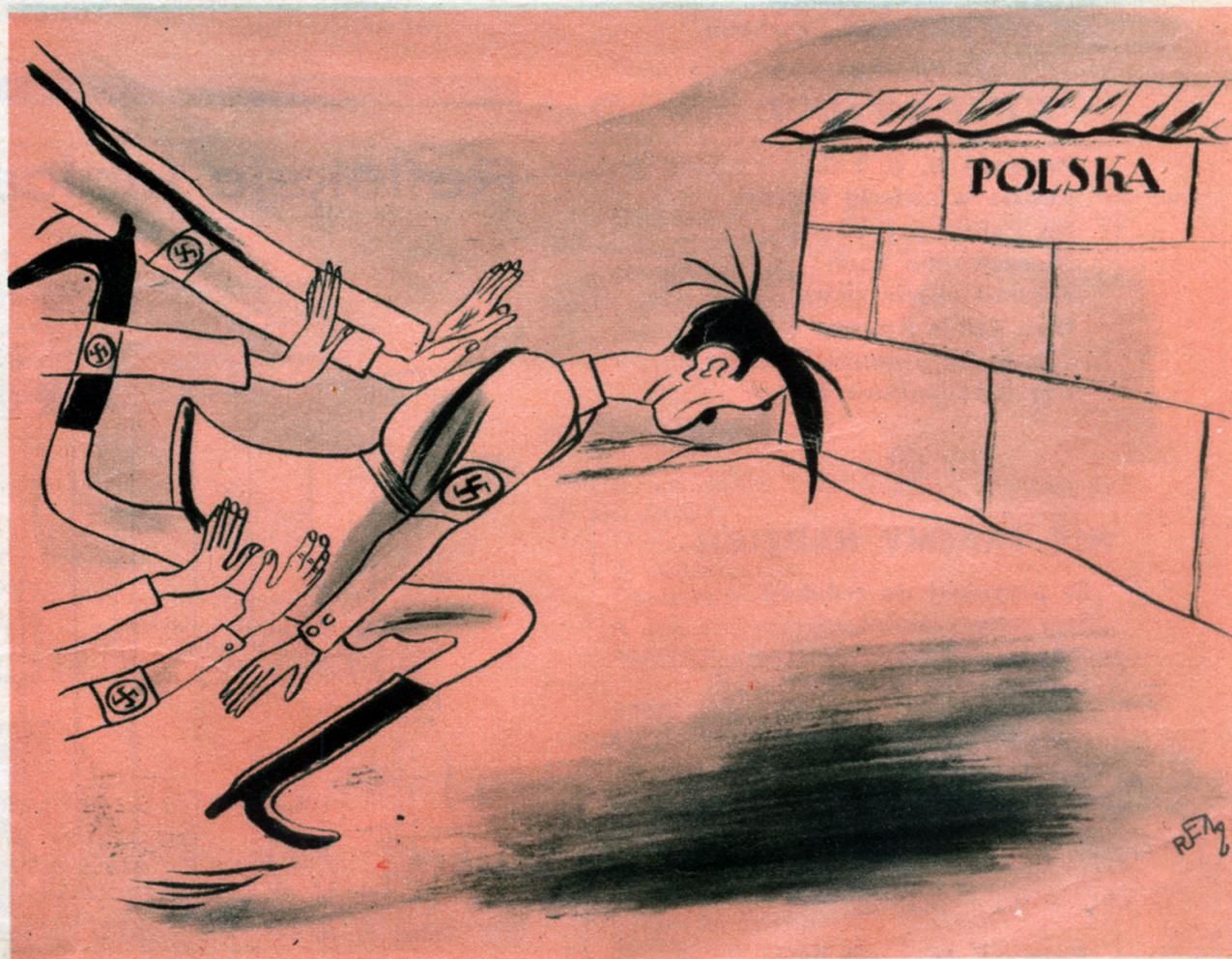
rys. Bem
Lwów

AGRESJA „BEZPOŚREDNIA“.

AGRESJA „POŚREDNIA“.

Jak wiadomo, w Moskwie głośniono się nad znalezieniem odpowiedniej definicji tych dwu pojęć, wskutek czego rokowania się przeciągają.

— *Tylko nie zatrzymywać się i mocno uderzyć.*

Hitler is being pushed to attack Poland
“Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”], no. 35, 27 August 1939
(caption: “Keep going and hit hard!”)
collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

Comment on the Molotov-Ribbentrop Pact ►
Cover of “Wróble Na Dachy” weekly [“Sparrows on the Roof”],
no. 36, 3 September 1939
(caption: Friendly German-Soviet relations And one more uniform for “comrade Goering”)
collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

PRINTED IN POLAND.

Oplata pocztowa uiszczona gotówką.

WRÓBLE ^{na} DACHU

CENA
30
G R.

w Litwie 40 ct.

Nr. 36 (481)

NIEDZIELA, 3 WRZEŚNIA 1939.

Rok X.

ZBLIŻENIE NIEMIECKO-SOWIECKIE.

Jeszcze jeden mundur dla „towarzysza” Goeringa.

rys. Bem
Lwów

state

The functioning of the Second Polish Republic in the last months of its existence did not merely boil down to diplomatic attempts to ensure international safety to Poland and to avert the catastrophic deterioration of its relations with the Third Reich. Work was in progress on the investments commended in the second half of 1936 as part of the project of creating the Central Industrial Region. Newspapers enthused about electrification and extending the radio coverage in the state, referring to the bold visions presented in “15-year Plan of Poland’s Development” assumed for 1939–1954.

Much attention was paid to uniting the nation around the notion of Polish sovereignty. In practical terms, this goal was achieved by highlighting the importance of state holidays and anniversaries that were somehow linked to Poland’s rebirth. Of no lesser importance was the idea of “people for the army, army for the people”, which was reflected in the fund-raising activity of the National Defence Fund, Maritime Defence Fund and Air Force Loan. It helped secure financial means and purchase equipment for the Polish Army. In addition, attempts were made to present the army as the sole protector, in fact a guarantor of independence. Was not military effort, supported with political activity, the driving force behind the creation of the Second Polish Republic?

Building of social confidence (brutally shattered in September 1939) in the development and vigour of the young state was meant to nullify the fear of approaching war.

development

MAGNIFICENT TRANSPORT ROUTE IS BEING BUILT ALONG WYBRZEŻE GDAŃSKIE AND WYBRZEŻE GDYŃSKIE (sections of the Vistula River banks in Warsaw)

In August 1935, the Warsaw municipality began construction of a massive transport route along Wybrzeże Gdańskie and Gdynskie which would link Żoliborz district with Nowy Zjazd. Fieldstone was used during work which ended in 1936. Due to a very large size of embankments created in the course of construction and settlement of soils, it was impossible to deliver even surface right away. After two years of operation, namely last year, when the settlement process ended, asphalt was laid over the total distance of 3,100 m.

“Tygodnik Ilustrowany” weekly [„Illustrated Weekly”], no. 31, 30 July 1939, p. 604.

Gdynia wymaga uprzemysłowienia.

Musi ona stać się głównym węzłem sił morskich i handlowych Polski.

Gdynia, w lipcu.

Uprzemysłowienie Gdyni, jakkolwiek od 10-ciu lat przynajmniej uchodzi za kanon naszej polityki gospodarczej, **postępuje bardzo powoli** naprzód, głównie z uwagi na kontrargumenty, jakie w polityce gospodarczej są wysuwane przeciwko rozwojowi przemysłu w naszym porcie na Bałtyku.

Kontrargumenty są tem szkodliwsze, że nie są nigdzie pisane i nie stały się własnością opinii publicznej, lecz od szeregu lat kraża od ucha do ucha i od jednego biurka do drugiego biurka, rozmaitych decydujących osób i instancji. Do takich kontrargumentów zaliczyć w pierwszym rzędzie należy **przesadę**, że w granicznym punkcie jakim jest port gdyniński inwestycje przemysłowe nie tylko są związane z większym ryzykiem, ale również i na wypadek wojny mniejszą mogą oddać użyteczność gospodarstwu narodowemu, niż przemysł budowany w środku kraju.

Na argument ten **dały odpowiedź ostatnie wypadki polityczne**, które spowodowały sytuację zbliżenia do niebezpiecznych granic całego przemysłu polskiego i to nawet tego najświeższej daty. Dodac należy, że przemysł rozwijał się w portach morskich na całym świecie na podłożu sprzyjających po temu faktów, a więc w spotykaniu się surowców w porcie i tańszej kalkulacji przy ich zakupieniu, niż to może mieć miejsce w takim samym wypadku w kraju.

Argument większego lub mniejszego bezpieczeństwa, oczywiście jeśli nie chodzi o przemysł ściśle wojenny, **nie odgrywa ażwycząj większej roli w polityce uprzemysłowienia portów zagranicznych.**

Drugim kontrargumentem w stosunku do uprzemysłowienia Gdyni, w rzeczywistości może i słuszniejszym — jest fakt, że **do niedawna aparat przemysłowy Polski na zapleczu nie był w pełni wykorzystany** — i że w świetle tej okoliczności przeprowadzanie nowych inwestycji w Gdyni nie wydawało się bezwarunkową koniecznością.

Odmienne jednak przedstawia się sprawa uprzemysłowienia Gdyni **pod kątem**

szerzej pojętych potrzeb politycznych i gospodarczych naszego kraju.

Gdynia, jako

główny węzeł interesów morskich i kolonialnych Polski

— musi być wielkim miastem i wielofunkcyjnym ośrodkiem gospodarczym.

Wielkie miasto nie może się utrzymać ze sprzedaży usług transportowych — jego głównym źródłem dochodu musi być **samodzielny handel międzynarodowy**, a szczególnie **przemysł portowy**, oparty o uprzywilejowaną sytuację komunikacyjną, w jakiej znajduje się każdy port. Dla

tego też zagadnienie uprzemysłowienia Gdyni ma swój

doniosły wyraz polityczny — dziś szczególnie aktualny.

Mylnem jest przekonanie, że przemysł portowy, jako uprzywilejowany pod względem transportowym musi stać się powodem rujnującej konkurencji dla przemysłu zapleczu. Na przykładzie Londynu, Hamburga, Rotterdamu i innych wielkich portów, widzimy, że przemysł tamtejszy szukając dróg do najwyższej rentowności rozwija się najwyraźniej w kierunku **obrotu uszlachetniającego** — stając się przemy-

słem eksportowym, przerabiającym przeważnie zagraniczny surowiec.

Należy sobie uprzytomnić, że port morski stanowi **najbardziej uprzywilejowane miejsce dla obrotu uszlachetniającego**, które kalkulacji decydujące znaczenie ma tani transport, a więc związany z portem morskim transport morski. W podobnym kierunku rozwija się, aczkolwiek bardzo powoli obrotu uszlachetniającego w portowym przemyśle Gdyni.

Mało kto w Polsce zdaje sobie sprawę z faktu, że przemysł gdyniński w stosunku do jego niewielkiej skali **wykonytuje dość znaczny eksport**. Sam tylko przemysł olejarski wykonał w r. 1938 wywóz rozmaitych produktów na kwotę 2,5 milj. zł., w poważnych liczbach kształtuje się również eksport przemysłu mięsnego z miejskiej bekoniarni, eksport produktów rybowych z suszarni oraz eksport produktów spożywczych z zakładów przetwórczo-handlowych, należących do wielkich firm importowych.

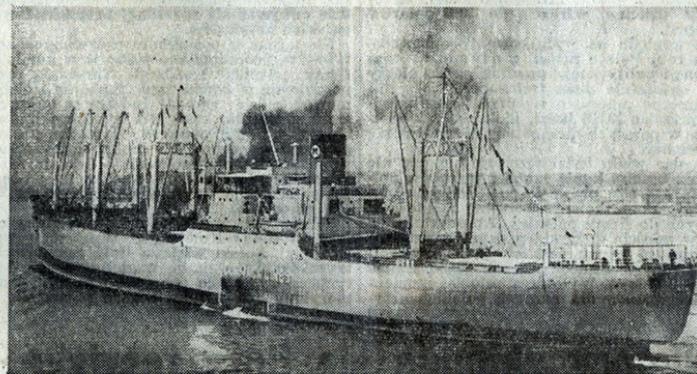
Gdynia, posiadająca zaledwie zaczątki przemysłu — pod względem aktywności eksportowej bynajmniej **nie znajduje się na szarym końcu wśród ośrodków przemysłowych Polski**. Zaznaczyć przytem należy, iż eksport przemysłu gdynińskiego, produkującego wywożony towar przeważnie z surowców zagranicznych — z punktu widzenia interesów gospodarki narodowej i gospodarki dewizowej — **jest wyjątkowo korzystny**, jako obrotu uszlachetniającego, tj. obrotu stanowiącego w ostatecznym obrachunku czystą sprzedaż zagranicę pracy rąk ludzkich i usług gospodarczych.

Jest jasnym, że eksport przemysłu portowego, zwłaszcza w warunkach rosnącej jego skali jak to ma miejsce w Gdyni, **zasługuje na jak największe poparcie**, gdyż w wyniku tej pracy przemysłu — nie tylko jest on **dawcą dewiz**, lecz również i nie stanowi żadnej konkurencji dla przemysłu zapleczu. Z tego założenia wychodząc słusznie się wydaje jak najdalej idące rozluźnienie reglamentacji surowcowej dla przemysłu portowego, szczególnie zaś dla przemysłu zdradzającego aktywność eksportową.

W tym kierunku również winna być prowadzona **polityka propremysłowa w Gdyni**. Sprawa ustalenia zasad tej polityki staje się coraz bardziej aktualna w związku z prowadzoną obecnie **budową kanału przemysłowego**.

Obecne bowiem **niezdecydowanie i wielotorowość naszej polityki gospodarczej w stosunku do zagadnienia uprzemysłowienia Gdyni** bynajmniej nie może sprzyjać szerszym zamierzeniom inwestycyjnym. — Przemysł portowy stanowi pod wieloma względami **specjalną, i różną od przemysłu lądowego dziedzinę**, do której polityka gospodarcza kraju winna dostosować się na podstawie właściwych kredytów, odpowiadających nie tylko interesom całego kraju, ale i interesom szeroko pojętej polskiej gospodarki morskiej. **T. N.**

Wielki frachtowiec amerykański w Gdyni.

Celem usprawnienia komunikacji towarowej pomiędzy portami wschodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych A. P. a Gdynią, wielkie amerykańskie przedsiębiorstwo żeglowne „Moore-Mc Cormack Lines” postanowiło zmienić na nowe statki cały tabor, obsługujący linię bałtycką. W tym celu zamówiło 6 dużych motorowców. Pierwszy z nich w swej inauguracyjnej podróży zawinął w ostatnią niedzielę do portu gdynińskiego. Jest to wielki frachtowiec ms „Donald Mc Kay”, o ładowności 13.900 tonn, tj. jeden z niewielu tak dużych statków towarowych, jakie zawijają do portu gdynińskiego. Motorowiec jest zaopatrzony w pomieszczenia chłodnicze dla przewożenia łatwo psujących się ładunków, co jest bardzo ważne w komunikacji towarowej między Gdynią a Ameryką z uwagi na to, że ostatnio znacznie się zwiększa eksport do Ameryki przetworów mięsnych i innych konserw.

Gdynia needs industrialisation, economic supplement to “Ilustrowany Kurier Codzienny”, Illustrated Daily Courier, no. 199 of 21 July 1939 collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

A poster showing the objectives of the 15-year Plan of Poland's Development collection of the Museum of Independence

WIELKI ZRYW NARODU POLSKIEGO

KU WIELKOŚCI I POTĘDZE RZECZYPOSPOLITEJ

15-LETNI PLAN ROZBUDOWY POLSKI

W LATACH:

1939-1942

OSIAGNIEMY NAJWYŻSZĄ DOSKONAŁOŚĆ SIŁ OBRONNYCH

1942-1945

ROZBUDUJEMY NA WIELKĄ SKALĘ KOMUNIKACJE

1945-1948

PODNIESIEMY NA NAJWYŻSZY POZIOM ROLNICTWO I OSWIATĘ

1948-1951

ROZBUDUJEMY MIASTA I SPOTĘGUJEMY ROZWOJ PRZEMYSŁU

1951-1954

WYROWNAMY STAN GOSPODARCZY CAŁEJ POLSKI

Niezależnie od tego planu, we wszystkich wyżej wymienionych i innych dziedzinach, pójdziemy z roku na rok wielkimi krokami naprzód, bo chcemy i musimy prześcignąć inne narody i państwa.

The ceremony of blessing the motorbikes of the State Police Privates' Club on the Marshal Józef Piłsudski Square in Warsaw, 20 August 1939
collection of the National Digital Archives

Construction of Stalowa Wola Steelworks, 25 August 1939 ►
collection of the National Digital Archives

PODRÓŻUJ LOTEM

Advertisement: "Travel with LOT Polish Airlines"

A propaganda drawing: "Gdynia and Gdańsk are Silesia's lungs, while Polish warships are its shield."

POLISH RADIO PROGRAMME

Thursday – 31 August

6.30: Morning programme

8.20: Sport news

12.03: Afternoon programme

14.45: “The Residence in Zagórze” – a programme for teenagers

15.00: Popular music from Wilno.

16.20: Folk dance songs – a music programme.

16.45: “Witnesses of the former glory” – a documentary about museums.

17.00: Dance music.

18.00: Beethoven’s Quartet in E-flat major – playback from records.

19.00: “Great sea voyages”: “Tremolino”

– a chapter from “The Mirror of the Sea” by J. Conrad.

19.20: At supper – a leisure concert.

20.25: Programme for rural listeners.

21.00: Violin miniature concerts by W. Niemczyk.

21.30: “Alarm in the camp” – a radio play.

22.00: English songs and arias – by Ewa Bandrowska-Turska.

22.30: Concert by the New York Philharmonic (records).

23.15: Polish chamber music concert.

Tygodnik Ilustrowany weekly [“*Illustrated Weekly*”], no. 35, 27 August 1939.

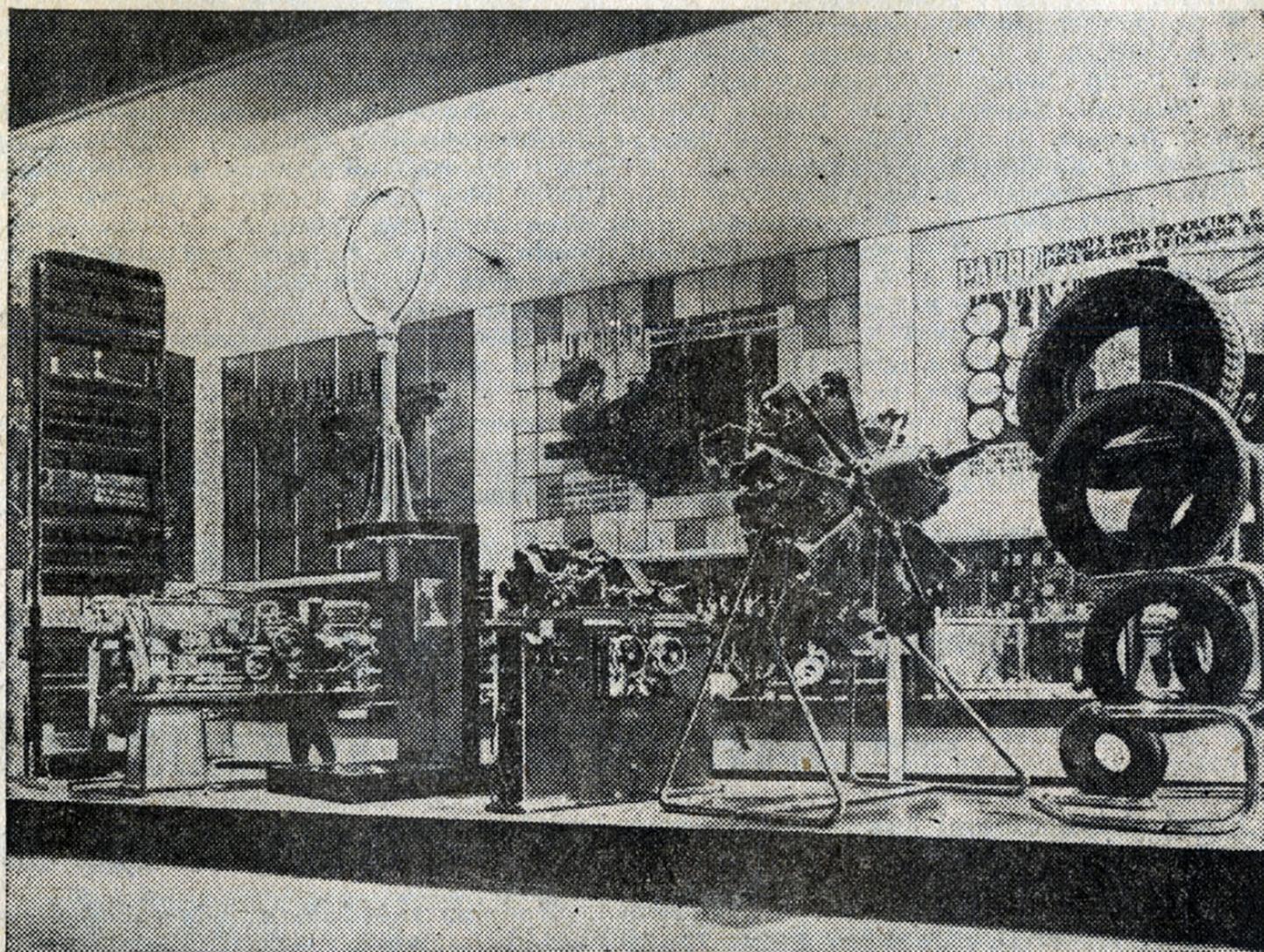
▲
◀ Construction of the water dam on the Dunajec River in Rożnowo, August 1939
collection of the National Digital Archives

Zdobycze polskiego przemysłu budzą zachwyty w Ameryce.

Sala Przemysłu w pawilonie polskim na wystawie w N. Jorku składa się z 3-ch elementów. **14 tablic obrazuje 14 działów produkcji polskiej** w profilowych niezmiernie pomysłowych skrótach. Pod tablicami gabloty ścienne półtorametrowej głębokości i długości około 48 m, w których są ustawione w 25 grupach przedmioty, odnoszące się do **wszystkich ważniejszych gałęzi wytwórczości polskiej.**

Angielskim, oraz 2 aparaty elektrotechniczne, a mianowicie: aparat do sprawdzania kierunku fal radiowych, używany do kierowania statków we mgle, oraz specjalny transformator. Razem w sali tej znajduje się przeszło **8000 przedmiotów z przeszło 600 fabryk polskich.**

Sala ta jest **ośrodkiem ogólnego zainteresowania.** Zdumienie wywołane przez polskie mikroskopy i precyzyjne instrumen-

Fragment sali przemysłu w pawilonie polskim na wystawie w Nowym Jorku.

Na środku grupa ciężkich przedmiotów, a mianowicie fortepian, aparat rentgenowy najnowszej konstrukcji, łóżko operacyjne, którym niezmiernie zainteresował się szpital nowojorski, gdyż **przewyższa modele amerykańskie**, dalej 3 obrabiarki, budzące zachwyty inżynierów amerykańskich, maszyna do robienia papierosów, opony z keru, **motor samolotowy**, przewyższający w dokładności wykończenia podobny motor wystawiony w Pawilonie

ty, soczewki, chemikalja, biżuterje, maszyny, wyroby skórzane, książki i wyroby elektrotechniczne jest wprost niebywale. Ze względu na różnorodność form i kolorów sala utrzymana jest w ciemno-szarym kolorze podłogi, natomiast podium oraz wnętrza gablot czarne. Kolumny i faliste przegrrody między tablicami białe, oświetlenie tablic białe, natomiast przedmiotów w gablotach i na środku sali jest niebiesko-zielone.

University students from Legia Akademicka [Academic Legion] during physical labour
at the camp in Grandzicze, August 1939

In the photo you can see editorial markings on the frame as well as light
and dark lines increasing contrast between its components

collection of the National Digital Archives

- ◀ The achievements of the Polish industry are applauded in the USA,
"Ilustrowany Kurjer Codzienny" ["Illustrated Daily Courier"], no. 206 of 28 July 1939
collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

anniversaries

PREPARATIONS FOR GRUNWALD

The Polish Army marching towards Grunwald crossed this very bridge. The infamous “Drang nach Osten” was stopped. However, “pushing eastward” revives again and again on the pages of history. We are now witnessing a new wave of Germanic imperialism. In the ideological sense, it does not differ much from the medieval Crusades. Klaipeda is already in the German hands. Lithuania once again gets on well with the Crown [of the Kingdom of Poland]. The expansion of Poland as a powerful country thwarts all imperialist plans in the Baltic area. The heirs of the Teutonic Order should better remember the bold words of Józef Piłsudski: “Our rebirth will completely break into pieces and annihilate Prussia.”

“Tygodnik Ilustrowany” weekly [“Illustrated Weekly”], no. 30, 23 July 1939, p. 570.

Celebration of the Days of the Sea in Gdynia. Representatives of the state authorities on the platform. Among them:

Deputy Prime Minister Eugeniusz Kwiatkowski (releasing a dove into the air),

Rear Admiral Joseph Unrug (3rd from the left),

Bishop of Chełm Stanisław Okoniewski (4th from the left),

auxiliary bishop of Chełm Konstanty Dominik (2nd from the left).

In the photo you can see editorial markings on the frame as well as light and dark lines increasing contrast between its components.

collection of the National Digital Archives

A commemorative article about the anniversary of the Battle of Grunwald, "Ilustrowany Kuryer Codzienny" ["Illustrated Daily Courier"], no. 194 of 16 July 1939 ▶

collection of the Public Library of the Capital City of Warsaw

Fragment pomnika grunwaldzkiego w Krakowie.

15 lipca 1410.

Grunwald.

Przez sto lat walczyła Polska o zagarnięty jej podstępnie przez Krzyżaków

DOSTĘP DO MORZA.

Walczyła o polskie Pomorze, walczyła o Gdańsk polski od zarania dziejów, Gdańsk, który należał już do państwa Mieszka i Bolesława Chrobrego.

Walczyła orężem Łokietka, dochodziła swych praw przed trybunałami papieskimi. Aż wreszcie zwyciężyło w Polsce przekonanie, że

GDĄSK I POMORZE ODZYSKAĆ BĘDZIE MOŻNA TYLKO SIŁĄ I TO SIŁĄ TAK POTĘŻNĄ, AŻEBY SIĘ JEJ WRÓG NIE MÓGŁ OPRZEC.

Kilkadziesiąt lat trwały przygotowania do tej rozprawy.

Budować rozpoczął potęgę orężną Polski Kazimierz Wielki; Jagiello, połączony z siłami Litwy, poprowadził ją na pola Grunwaldu. Tam 15 lipca 1410 r. rozegrały się w istocie losy Pomorza i losy Gdańska. Długie jeszcze walki o te ziemie były tylko ciężkim epilogiem tej definitywnej decyzji, jaka zapadła na polach grunwaldzkich.

POLSKA ZJEDNOCZONA, ODCIĘTA OD MORZA, SIŁĄ UTOROWAŁA SOBIE DROGĘ DO BAŁTYKU.

Przez setki lat Grunwald pozostał groźnym memento dla tych rozsądnych, którzy myśleli o zasznurowaniu Polsce drogi do Bałtyku, a po katastrofie rozbiorów był jasnym promieniem nadziei i wiary w siły narodu, przekonania, że odbudowana Polska stanie znów mocną stopą u ujść Wisły. A dziś, kiedy Polska potęgą swej broni może bronić swojego dostępu do morza, Grunwald jest dla nas

**NIE TYLKO WIELKIEM WSPOMNIENIEM HISTORYCZNYM,
NIE TYLKO WSPOMNIENIEM DNI ZWYCIĘSTWA I CHWAŁY,
ALE JEST ZARAZEM SYNONIMEM NASZEJ SIŁY I NASZEGO
PRAWA.**

Bo tak, jak Wisła od wieków nie zmieniła swojego biegu, tak niezmiennie są prawa do życia i dążenia narodu, który mieszka nad jej brzegami. Dzisiaj w momencie walki o te prawa jest wspomnienie Grunwaldu

ŹRÓDŁEM OTUCHY DLA NARODU POLSKIEGO,

ŹRÓDŁEM WIARY, ŻE ZWYCIĘSTWO NALEŻEĆ BĘDZIE DO NAS.

Nowy Bogumin, 20 August 1939, one of the teams crosses the finish line of the march organised to commemorate the anniversary of the beginning of the Second Silesian Uprising
collection of the National Digital Archives

Beer advertisement

WARNING

In his recent interview for an American newspaper, Marshal Śmigły-Rydz declared that if an attempt was made to take over Gdańsk, Poland would fight – even if it had to fight alone, with no allies on its side. This statement clearly proves how determined Poles are and how eager they are to fight; however, it does not mean that any dissonance appeared in the relations between Warsaw, Paris and London or that solidarity of the three nations has been breached – which would give Germany tremendous satisfaction. If the decision-makers in Berlin had any hopes in this respect, they must have felt disappointed when, on 6 August, the Marshal clearly stated:

“It is my duty – and I dare say, a very pleasurable one – to say, feeling overwhelmed with emotions and esprit de corps, that Poland has some good friends among the nations of the world who understand its condition and have expressed their will to help us”.

“Tygodnik Ilustrowany” weekly [“Illustrated Weekly”], no. 33, 13 August 1939, p. 631.

Legionnaires' Reunion in Krakow, 6 August 1939 ►
Ceremony in Oleandry Street. Arrival of the Inspector General of the Armed Forces
Marshal Edward Rydz-Śmigły (in the front, second from the right).
In the background: Monument of Legionnaires' War Effort
collection of the National Digital Archives

Legionnaires' Reunion in Krakow, 6 August 1939

Minister of Foreign Affairs, Lieutenant Józef Beck among the legionnaires that have congregated in the Błonia Park in Krakow

collection of the National Digital Archives

Cover of "Tygodnik Ilustrowany" ["Illustrated Weekly"], no. 33 of 13 August 1939
The photo on the cover is a photo montage. In reality, the rostrum was located at a far greater distance from the audience (which is proved by, amongst others, distorted perspective)

collection of the Digital Library of the University of Lodz

Z PRZEMÓWIENIA NACZELNEGO WODZA, P. MARSZAŁKA E. ŚMIGŁEGO-RYDZA W DNIU 25-LECIA CZYNU ZBROJNEGO:

A gdy w czasach dzisiejszych słowo pokój i wojna na przemian są na ustach świata — to my stwierdzamy: cenimy i szanujemy pokój tak jak inne narody, ale nie ma takiej mocy, która by nas przekonała, że pokój, to jest takie słowo, które dla jednych oznacza brać, a dla drugich dawać.

Nie żywimy w stosunku do nikogo agresywnych zamiarów, co jest chyba jasne i nie ulega wątpliwości, tak samo jak nie ulega żadnej wątpliwości, że przeciwstawimy się wszystkimi środkami bez reszty każdej próbie bezpośredniego lub pośredniego naruszenia interesów, praw i godności naszego państwa.

Uważam za swój miły obowiązek stwierdzić z głębokim odczuciem i żołnierską wzajemnością, że Polska ma wśród narodów szczerych przyjaciół którzy rozumieją sedno sprawy i którzy określili swój stosunek do nas.

Stanowisko w sprawie Gdańska w ciągu stuleci związanego z Polską i stanowiącego płuco jej organizmu gospodarczego Polska sprecyzowała niedwuznacznie. Nie myśmy zaczęli proces gdański, nie my wycofujemy się z zobowiązań i nasze postępowanie będzie dostosowane do postępowania strony drugiej.

I niech nikt nie sądzi, że nasza miłość ojczyzny ma mniejsze prawa, lub mniejsze nakłada obowiązki, aniżeli jego miłość ojczyzny.

Przed tą pomyłką ostrzegamy.

Advertisement of cognac

- ◀ Anniversary of the Battle of Warsaw – ceremony of the Soldier’s Day in Poznań National Defence Battalion during the parade in front of the Emperor’s Castle *collection of the National Digital Archives*

nation
with the army

ALL MEN UP TO 50 YEARS OF AGE MUST CLARIFY THEIR MILITARY STATUS

The Army Department at the City Office in Warsaw sets up additional draft commissions to which all men born in 1918 or older, up to 50 years of age, will report, who have yet not settled their military status. Such persons will receive calls by name from the army department (10 Floriańska Street).

“Gazeta Polska” daily [“Polish Newspaper”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, July 12.

Krakow, handover of silver trumpets to the army, funded by the “Batory” steelworks, August 1939

collection of the National Digital Archives

Cover of “Ilustracja Polska” weekly [“Poland’s Illustrated”], no. 27 of 2 July 1939 ▶

collection of the Warsaw University Library

2 LIPCA

1939

ROCZNIK XII

NUMER

27

JLUSTRACJA

POLSKA

45
GROSZY

Towarzysze pancerni

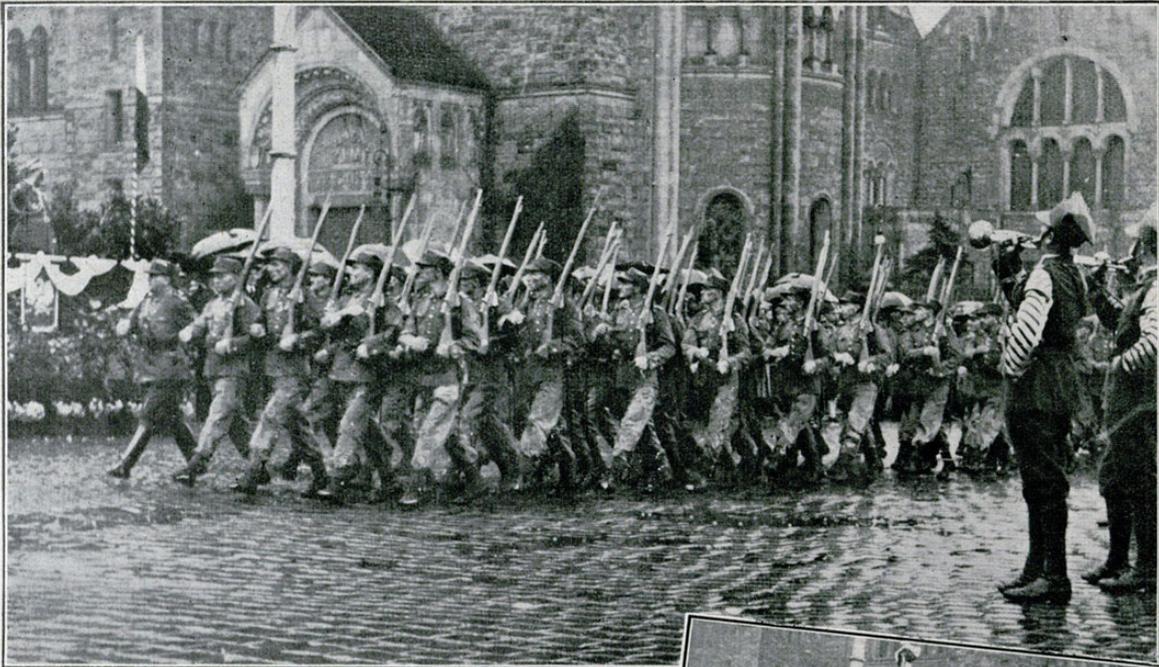
Fot. „Jlustracja Polska”

Armia polska żyje po dziś dzień tradycjami dawnego rycerstwa polskiego. Miejsce towarzysów pancernych ze szumiącej skrzydłami husarii zajęli żołnierze Polski Odrodzonej — z broni pancernej.

Oto grupa żołnierzy z poznańskiego baonu pancernego przegląda numer „Jlustracji Polskiej”, w którym były zdjęcia z ich dorocznego święta pułkowego.

Ten sam duch w armii i w narodzie!...

„Cud nad Wisłą” powtarzać się będzie ilekroć wróg zagrozi królowej polskich rzek

Dzień 15 sierpnia, w którym czcimy pamięć „Cudu nad Wisłą”, jest nie tylko świętem żołnierza polskiego, ale i świętem wszystkich Polaków, którzy czują się żołnierzami na posterunku obrony niepodległości ojczyzny. Po raz pierwszy w tegorocznym obchodzie sierpniowej rocznicy uczestniczyły oddziały „Obrony Narodowej” wykazujące pełną sprawność organizacyjną.

Mimo ulewnego deszczu zebrały się na ulicach Poznania rzesze ludności witając entuzjastycznie oddziały kawalerii, piechoty i wojsk zmotoryzowanych. Defiladę odbierał general Wład (widoczny na zdjęciu z lewej strony) wraz z wojewodą poznańskim Bociańskim.

Gdy przed dziewiętnastu laty u wrót stolicy żołnierz polski rozgromił wroga, młoda armia polska okazała światu swoją waleczność, chroniąc Europę przed płynącą ze wschodu czerwoną falą.

Dziś po latach wytrwałej pracy armia polska znakomicie wyćwiczona i uzbrojona, wzbudza podziw świata i uczyniła z Polski potężny czynnik równowagi i pokoju w Europie. W defiladzie w dniu „Święta Żołnierza Polskiego” w Poznaniu wzięły udział zmotoryzowane oddziały wojsk, jak czołgi (u góry) i ciężkie karabiny maszynowe, przystosowane do obrony przeciwlotniczej (po prawej).

Fot. „Ilustracja Polska”

RADIO AS A LINK BETWEEN THE ARMY AND THE NATION

During the merry days of Army's national holidays, or handover of military equipment, crowds of people enthusiastically cheering the Army connect with it spiritually. Numerous groups of visitors from different parts of the country join the celebrations. But there are hundreds of thousands or even millions of people living in the most remote parts of the country who can only rely on the radio to listen to the rhythm of marching divisions, to lively march melodies and who experience ceremonial moments only when listening to the words of the reporter. And in such cases, a soldier melody or broadcast coverage of the celebration evoke colourful images of remote yet dear moments. In moments like that, the radio becomes a link which combines all the listeners into one huge Army. But these are festive days.

Everyday work in the Army calls for calm and concentration. Therefore it is difficult for the society to get closer to the army life. And this normal life of the Army, which is especially attractive for a civilian, has been brought to the attention of the general public thanks to a microphone. The microphone – installed in common rooms, theatre rooms, or even barracks – tells a story of everyday military life. It's a hard life but an attractive one, and at times full of military humour. Think of all the joyful moments that our broadcast has brought not only to army cadets but to a wide group of radio listeners as well. Programmes from the Officer Cadet Schools which were aired for the first time on the Polish Radio last year, as well as programmes about soldiers and programmes for recruits hosted by the Wojskowy Instytut Naukowo-Oświatowy help civilians learn more about the atmosphere of military life; while for those who have not been in the Army yet, they have huge pedagogical and propaganda significance.

"Tygodnik Ilustrowany" weekly ["Illustrated Weekly"], no. 36, 3 September 1939.

- ◀ A photo-story: The same spirit in the army and the nation!(celebration of the Polish Army Day) "Ilustracja Polska" weekly ["Poland's Illustrated"], no. 34 of 20 August 1939 collection of the Warsaw University Library

Consecration of bicycles for the army, funded by the workers of M. Ciurzyński works in Poraj near Częstochowa, July 1939
collection of the National Digital Archives

Handover of the RWD-8 planes to the army, Szczuczyn in Nowygród Province, July 1939
collection of the National Digital Archives

**SILNEJ FLOTY WOJENNEJ
I KOLONIJ**

A propaganda picture: We want a strong navy and colonies!

**Czy jesteś
członkiem L. O. P. P.**

Caption: "Are you a member of the Air and Anti-gas Defence League?"

Cover of the "Światowid" weekly no. 36 of 3 September 1939
At the bottom of the cover a caption: „We swear to you, our Commander in Chief, to do
our duty till the very end”
collection of the Jagiellonian Library

Światłowiec

Nr. 36/786 ROKXXVI
3 WRZEŚNIA 1939 R.
Numer zawiera 24 stron druku
CENA 60 GR.
W LITWIE 70 CT.
PRINTED IN POLAND
Opłata poczt. uiszczona gotówką

ŚLUBIEMY CI WODZII NACZELNY SPEŁNIĆ POWINNOŚĆ NASZA DO OSTATKA

mounting
tension

The political situation in the summer of 1939 resulted from the German policy realised practically since the 1920s targeted against the provisions of the Treaty of Versailles and countries of Eastern Europe; it also resulted from the Third Reich's expansion to the East, as outlined by Adolf Hitler in "Mein Kampf". Claims related to the Free City of Danzig, formation of an ex-territorial motorway and a railway route via Poland's Pomerania and Poland's accession to the Anti-Comintern Pact were presented on 24 October 1938 by Joachim von Ribbentrop during his conversation with Poland's ambassador in Berlin – Józef Lipski.

On 15 March 1939, Hitler forced the President of Czechoslovakia Emil Hách, who was at that time in Berlin, to turn Czech, Moravia and Czech Silesia (which has not been incorporated into the Third Reich as a result of the Munich Agreement) into an autonomic administrative unit, dependant on Germany, called the Protectorate of Bohemia and Moravia; on 21 March 1939, Hitler sent an official memorandum to the Polish government in which he once again tackled the issues of the transit road and the Free City of Danzig. Until that moment, the fact that such pressure had been exerted on the Second Republic and that the talks on the matter had been held was unknown to the Polish and international public opinion – not even to the Chief of the General Staff of the Polish Armed Forces. Poland's reply to these actions was a secret and partial mobilisation on 23 March, as well as an official dismissal of the German memorandum three days later.

In July and August, one could observe in Poland increased activity aiming at raising fitness of the whole society. Air and anti-gas defence training was intensified along with the training of the Polish Red Cross; at recreational camps of Polish factory workers much attention was paid to keep-fit exercises. It was a sign of awareness that another war would engage civilians to a much greater extent than WWI. Cases of speculation with basic necessity items were severely punished.

The holiday months of 1939 became a climax period for the tension on the international arena – on the one hand, it was affected by signing of the Molotov-Ribbentrop Pact (governments of Western allies of Poland were aware of the existence of a secret annex to it), while on the other hand – by the mutual agreement and guarantees between the governments of Poland, Great Britain and France. It was a peak of what Polish and foreign press called "white war" – a war of nerves in which both sides showed only some of their cards to force the opponent to change his position. As 17 September 1939 showed, one of the main Third Reich's cards remained covered for Poland until the very end.

ON GAS SAFETY

Due to the political situation, the society takes keen interest in the possibility of enemy's air raids, and in particular – in the possibility of using toxic gases during attacks. People also wish to know how to defend themselves against the results of gas bombs attacks.

This interest is accompanied by certain distress, as the post-war literature and other publications which discuss air and gas attacks are filled with numerous inaccuracies and harmful exaggerations. In addition, many people with insufficient knowledge of the topic create waves of panic and distrust in one's own strength and prudence of the authorities that organised air defences, acting in line with the orders of the Inspector of National Air Defence....

As far as the use of military gases is concerned, during air raids over the most important cities and housing developments, one can be sure that such attacks carried out with the sole goal of mass extermination of their inhabitants, are improbable and unreal, while all the stories of such attacks should be treated as symptoms of people's wild imagination.

Gas bombs – if they ever get to be used during a raid – will comprise only a small part of the load carried by bombarding planes. They will be dropped over cities only to make it more difficult for air defence units to conduct rescue operations, to increase the percent of casualties and material damage, to increase the sense of fear of bombarding among civilians and to make it more difficult to move within a bombarded city or facility.

"Tygodnik Ilustrowany" weekly ["Illustrated Weekly"], no. 30, 23 July 1939, p. 582.

LMK^a przez FOM

**walczy o kolonie i surow-
ce dla Polski, broni dróg
komunikacyjnych do
kolonii.**

A propaganda picture: Maritime and Colonial League thanks to Maritime Defense Fund fights for the colonies and raw materials for Poland, and protects communication routes to the colonies

Female members of the Military Training for Women exercise putting on R.S.C. gas masks, 18 August 1939
collection of the National Digital Archives

ANNOUNCEMENT

It is announced that taking photos or filming – without a prior consent of the Province Office – of any communication devices or facilities is forbidden until further notice. Those that defy this ban are subject to penal liability stipulated in the regulation of the President of Poland of 24 October 1934 on some crimes against State safety (Dz. U.R.P. – Official Journal of the Republic of Poland No. 94 item 851).

Consents are not required in the case of taking photos of people present in the harbour or aboard ships docked in the harbour.

Warsaw, 9 August 1939

(-) Jerzy Paciorkowski
Warsaw province governor.

After: "Almanach 1939", Warsaw 2008, 9 August.

- ◀ Sanitary training of rescue teams of the Polish Red Cross, supervised by an instructor of the Military Training for Women, Szczuczyn, 18 August 1939
collection of the National Digital Archives

GAZETA LWOWSKA

WYCHODZI KAŻDEGO POWSZEDNIEGO DNIA POPOŁUDNIU

Ceny prenumeraty: We Lwowie bez doręczenia do domu . . . mies. zł. 2.—, kwart. 6.— z dostawą do domu . . . mies. zł. 2-40, kwart. 7.— Na prowincji z przesyłką pocztową . . . mies. zł. 2-40, kwart. 7.— Zagranicą . . . mies. zł. 5.—, kwart. 15.—	Numer telefonu REDAKCJI I ADMINISTRACJI 221-17. Konto PKO Lwów № 504.044.	ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: LWÓW, UL. ZIMOROWICZA 15 I. p. Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty. Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.	CENA NUMERU 10 gr.	Ceny ogłoszeń: Za 1 wiersz milimetr. (6½ cm. szer.) w zwykłych ogłoszeniach gr. 40, w nadesłanym i w nekrologach gr. 20, w kronice, repertuar, dań gospodarczy, psaki w teście gr. 70, pod nagłówkiem na pierwszej stronie zł. 7.—. Tabliczeczki o 10 proc. drożej. Za jedno słowo w drobnych ogłoszeniach gr. 70, kupon i sprzedaż słowo gr. 12, matrymonialne, korespondencje prywatne słowo gr. 20, dla poszukujących pracy gr. 6. Z zastrzeżeniem miejsc 25 proc. Zagraniczne o 50 proc. drożej.

POLSKA PRAGNIE POKOJU, ALE JEST GOTOWA DO OBRONY!

Oslo, 17. 8. (PAT) W drugim dniu obrad kongresu Unii międzyparlamentarnej przemawiał na plenum pik Tadeusz Lechnicki, prezes Komisji spraw zagranicznych Sejmu.

Nawiązując do obszernego i szczegółowego sprawozdania i wyjaśnień szefa naszej delegacji sen. Dębskiego co do aktualnego stanu stosunków między Rzeczpospolitą a Rzeczpospolitą Polską, poseł Lechnicki omówił podstawowe zasady polskiej polityki zagranicznej w okresie ostatnich 20-tych lat.

Wytuczne tej polityki, ustalonej przez Marszałka Józefa Piłsudskiego można ująć w trzech punktach:

1) Wytrwała i bezwzględna walka o pełną niezależność decyzji politycznej dla narodu polskiego i państw nowo powstałych jako warunku niejako podstawowego wszelkiej istotnej a nie fikcyjnej niezależności i wolności narodu. Zasada ta brzmi lapidarnie: „Nic o nas bez nas”.

2) Realizm polityki Rzeczypospolitej wychodzi przede wszystkim ze świadomości prawdy, że wolność bez decyzji użycia siły w jej obronie jest mrzonką, że najistotniejszą gwarancją wolności i praw każdego narodu jest w pierwszym rzędzie siła jego moralna oraz armia narodowa jako wyraz rzeczowy i zorganizowany tej siły.

Mówca wskazał przy tym na wielkość wysiłku narodu polskiego w zorganizowaniu i zaopatrzeniu armii polskiej oraz że jednocześnie z organizacją sił wojskowych nie zmarowany został ten okres dla odbudowy kraju, rozwoju sił gospodarczych i istotnej niezależności gospodarczej kraju.

3) Siła Polski musi być oddana idei pokoju.

Tu mówca przypomniał wysiłki dyplomacji polskiej dla ułożenia poprawnych i dobrych stosunków z sąsiadami. Następnie pos. Lechnicki przeszedł do omówienia zagadnień bieżącej chwili.

Stanowisko Polski — oświadczył pos. Lechnicki — znalazło w ostatnim okresie dobitne sformułowanie w oświadczeniach spadkobiercy politycznej i wojskowej spuścizny Wielkiego Marszałka Piłsudskiego, Naczelnego Wodza armii polskiej Marszałka Śmigłego-Rydza, jak też długoletniego ministra spraw zagranicznych Rzeczypospolitej i jednego z najbliższych współpracowników zmarłego Marszałka — Józefa Becka.

Oświadczenia te mówią:
1) o nieodwołalnej decyzji całego narodu polskiego przeciwstawienia się wszelkim próbom bezpośrednim czy pośrednim zabrożenia niezależności politycznej Polski, jej praw i interesów;

2) o świadomości powszechnej, że w obliczu ostatnich wypadków w Europie i ich przebiegu naród polski musi być zdecydowany do sięgnięcia do broni jako ostatecznego środka odparcia gwałtowności;

wreszcie 3) o gotowości Polski w każdej chwili do współpracy z każdym, który zapewnia realne gwarancje pełnego uszanowania praw i dotrzymania bez reszty dobrowolnie przyjętych zobowiązań.

Wreszcie parę słów o przyszłości. Prorokowanie wypadków nie należy do moich upodobań i zwyczajów. Wiem jedno, że zasadnicze stanowisko Polski nie ulegnie zmianie.

Naród polski wie, że zajęte przezeń stanowisko w historycznych dniach, które przeżywamy, nie jest tylko wyrazem i odpowiedzią na doraźne niesprowokowane zagrożenie jego najistotniejszych praw, lecz że

służy w równej, a może większej mierze jednocześnie wielkiej sprawie obrony zasad współzycia między narodami, opartego na poszanowaniu prawa i przeciwstawieniu się przemocy silniejszego nad słabszym.

Wydaje się nam prawie pewnym, że przed podobnymi zagadnieniami i koniecznością powzięcia historycznych

decyzji, przed jakimi stanął naród polski, stanąć mogą już w najbliższym okresie i inne narody europejskie.

Nie leży w zwyczaju Polski wpływanie na swobodę decyzji czyjejkolwiek. Wiemy jednak na pewno, że w razie konfliktu, którego chcielibyśmy uniknąć,

walczący żołnierz polski będzie walczył nie tylko o swoją wolność i nie tylko o polskie interesy.

Podobnie jak to było w ciągu wieków, podobnie jak w roku 1920, Polak walczący o swą wolność jest wierny testamentowi ojców, służąc idei zawartej w ich założeniu:

Za waszą wolność i naszą!

I stąd wiemy, że serce narodów będzie u boku walczącego żołnierza polskiego. A ta prawda, choć oparta na imponderabiliach — to wielka rzecz — wierzcie mi panowie, — zakończył poseł Lechnicki.

Przemówienie posła Lechnickiego było gorąco oklaskiwane, zwłaszcza za powiedzenie, że Polacy walczą dzisiaj tak jak kiedyś, w myśl dewizy: „Za naszą wolność i waszą”. Duże wrażenie wywołała poza tym definicja, że Polska pragnie pokoju, bo jest do niego przywiązana, lecz i gotowa jest do obrony.

W dyskusji przemawiał senator Kestelbach, który podkreślił, że

Polska ma zakorzenione poszanowanie prawa cudzej własności.

Przytoczone przez mówcę słowa Marszałka Śmigłego-Rydza, że

„Polacy nie znają pojęcia pokoju za wszelką cenę i nie rozumieją pokoju, który dla jednego oznacza dawać, a dla drugiego brać” —

wywołało gromkie i spontaniczne oklaski.

Zadania frontu pokoju.

London, 17. 8. (PAT) „Times” zamieszcza artykuł, w którym redakcja tego najbardziej wpływowego organu angielskiej opinii publicznej nakreśliła cele i zadania t. zw. frontu pokoju.

Ponieważ istnieją powody do przypuszczeń, że rządy niemiecki i włoski uzgodniły swoje własne poglądy — „Times” uważa, iż

jest na czasie, aby się zastanowić nad istotnym celem frontu pokoju. Jego pierwszym zadaniem jest oczywiście zapobieżenie wojnie i przeciwstawienie się agresji.

Pewna określona liczba państw bezpośrednio zagrożonych przez roszczenia jednego narodu, dążącego do hegemonii nad Europą, gotowa będzie do zrzucenia całej swej energii i zasobów na szalę, aby pokonać ten naród.

W W. Brytanii nie istnieje już dzisiaj żadna różnica zdań co do obowiązku brytyjskich i interesów brytyjskich. Żadne słowa nie są w stanie już dodać niczego do prawdy prostej, a niezmiernie brzemiennej, że

W. Brytania wraz ze swym sojusznikiem bez najmniejszego wahania wystąpi do wojny, aby udaremnić atak niemiecki na niepodległość Polski, nie bacząc na wszelkie próby zasłonięcia i zaciemnienia tego ataku szczegółami sporu w sprawie Gdańska.

Odpowiedzią na siłę będzie siła i zostanie ona zastosowana w sposób stanowczy — oświadcza „Times”. Pod tym względem — ciągnie dalej dziennik — cele frontu pokoju są dostatecznie wyraźne, angielska zaś opinia publiczna wyraża co do nich pełną zgodę.

Powrót P. Prezydenta do stolicy.

Warszawa, 17. 8. (PAT) Pan Prezydent Rzeczypospolitej w towarzysztwie min. Kościalkowskiego i II wicemin. spraw wojsk. gen. Litwinowicza i święty powrócił wczoraj do Warszawy z Wilna, gdzie bawił na uroczystościach 25-lecia dywizji niechoty Legionów.

Na dworcu witali Pana Prezydenta p. prezes Rady Ministrów gen. Sławoj Składkowski, min. spraw wojsk. gen.

Następnym zadaniem, jakie stoi przed mocarstwami pokoju, jest ustalenie wspólnej istoty pozytywnego programu i obwieszczenia go światu. W pewnych warunkach winno to stworzyć drogę dla negocjacji dla tych, którzy negocjacji pragną. Wszelkie ewentualne negocjacje — pisze „Times” — mogą nastąpić jedynie w wypadku,

o ile Niemcy porzucą swą obecną koncepcję.

„Times” twierdzi, że właściwą podstawą bezpieczeństwa dla Niemiec, jak i dla wszystkich innych, jest przywrócenie zaufania. Jakimś ułamek świata cieszyłby się dzisiaj ze zwycięstwa hitlerowskiej koncepcji „niemieckiego posłannictwa wobec zagranicy” i z boskiego prawa Niemiec dyktowania Europejczykom „niższego stopnia” — zapytuje z ironią „Times”.

Jeżeli ma nastąpić postęp na drodze prawdziwie zorganizowanego pokoju, to zarzuca ona musi być hitlerowska koncepcja „Lebensraumu”,

a winna być przywrócona swoboda do wykonywania prawa własnego zarządzania się. Uprawione zaś aspiracje kolonialne winny zostać zaspokojone bez nawrotu do starej koncepcji traktowania narodu i terytorium jako monety wymiennej. Po „następnej wojnie” musiałaby się w każdym razie odbyć konferencja pokojowa. Wszystko przemawia za tym — kończy „Times”, aby tę konferencję pokojową odbyć przed „następną wojną”, ale na warunkach zapewniających prawdziwą konferencję pokoju.

Dopóki jednak to nie okaże się możliwe, najlepszą i jedynie praktyczną usługą dla pokoju jest utrzymywanie przez mocarstwa frontu pokoju sił zbrojnych w pełnej gotowości.

London, 17. 8. (PAT) „Times”, omawiając sytuację międzynarodową, pisze m. in.:

Nic konkretnego nie wiadomo jeszcze o spotkaniu kanclerza Hitlera z ministrem Ciano.

Istnieje na ten temat cały szereg informacji i rozmaite plany pokojowe są wysuwane.

Ale wszystko co można powiedzieć, to to, że nic o tych planach pokojowych nie jest wiadome w Londynie.

Polska i jej przyjaciele — pisze „Times” — w dalszym ciągu pragną pokojowego rozwiązania, ale nie ci przyjaciele wysunęli to zagadnienie i zgadzają się oni z marszałkiem Śmigłym-Rydzem, gdy oświadczył on, że

żadne rozwiązanie nie może być osiągnięte dopóki oczekuje się od jednej strony, aby wszystko dawała, a od drugiej, aby tylko brała.

Nie dawniej jak przed rokiem — zaznacza „Times” — kanclerz Hitler oznajmił, że nie ma żadnych roszczeń terytorialnych w Europie. Jeżeli obecnie doszło do takiego napięcia wskutek presji niemieckiej na Polskę, to nie należy się dziwić, że W. Brytania pragnąc uczciwego, sprawie dliwego rozwiązania, któreby zabezpieczyło prawa Polski,

pamięta przede wszystkim o swoich zobowiązaniach wobec Polski i jest zdecydowaną udzielić Polsce pomocy dla przeciwstawienia się wszelkiemu zagrożeniu jej niepodległości —

kończy „Times”.

Zgon Wojciecha Korfańskiego.

Warszawa, 17. 8. (PAT) Dziś o godzinie 4 rano w szpitalu św. Józefa zmarł Wojciech Korfański.

A closed shop of H. Manchajmer, suspected of profiteering on food in Warsaw, August 1939
collection of the National Digital Archives

◀ Front page of "Gazeta Lwowska" ["Lviv Gazette"] of 18 August 1939
collection of the State Archive in Przemyśl

Queues in front of shops in Warsaw, August 1939
collection of the National Digital Archives

A photo and a map showing the range of Vickers Wellington bombers
"Ilustracja Polska" weekly ["Poland's Illustrated"], no. 30 of 23 July 1939
Articles of this sort were meant to demonstrate to the society strength of the allied
forces, thus convincing them that Poland is safe
collection of the Warsaw University Library

Oto mapa, która najlepiej objaśnia
 zasięg totu olbrzymich angielskich bombowców „Wellington”. Kola oznaczają odległości po 100 km z Londynu.
 Bombowce mogą przelecieć 9 000 km bez lądowania, czyli promień ich działania wynosi 4 500 km.

Eskadra bombowców angielskich „Wellington” złożyła ostatnio przyjacielską wizytę we Francji uczestnicząc
 w uroczystościach wojskowych w dniu francuskiego święta narodowego — 15 lipca.
 150 bombowców angielskich tego typu przeprowadziło ostatnio wielkie nocne loty ponad ziemiami Francji.

S Ł O M I A N Y

W D O W I E C

DAJE SOBIE RADĘ W GOSPODARSTWIE – DZIĘKI
KUCHENCE ELEKTRYCZNEJ.

Nabytej na raty w Salonie Elektrowni Miejskiej
Marszałkowska 150 (wejście od Kredytowej).

Advertisement: "A grass widower can handle the household on his own thanks to the electric cooker purchased in instalments at Salon Elektrowni Miejskiej"

GERMAN PROPAGANDA HAS SHOWN ITS HANDS

So far only Gdańsk has been mentioned. Berlin has used the argument of Gdańsk being German and willing to be returned to the Reich. However, Germans do not look convincing playing the role of defenders of the oppressed (since there have been no “oppressed” here); also, it was extremely funny to hear the occupants of the Czech refer to the principle of self-determination of nations (but also it showed their unprecedented cynicism). But this is nothing. Germans stuck to their arguments. What is more, they resented “insinuations” of those people who claimed that their intentions were aggressive. All of this was supposed to be “Jewish work”, intrigues of “peace destroyers”, justifying with their false words the hostile policies of the enemies surrounding the innocent Germany... While they, Germans, only want Gdańsk, and some colonies. Nothing else.

The German propaganda has obliged to present this “moderate” position from the moment a claim was made to return Gdańsk to the Third Reich; it was supposed to facilitate the new success. And suddenly, in the recent days, the “meek lamb” roared like a lion. The many arguments concerning Gdańsk did not attract many supports of the German thesis abroad – they only provided humorists with bountiful of materials. Whether being a laughing stock turned out to be too painful for Germans, or their nerves, strained by the “white war”, could not bear it any more, Germans showed their true colours, laying bare the real goals of their campaign.

And so, German newspapers started to write very frankly not only about Gdańsk or Pomerania which constitute a “ridiculous” barrier between Germany and East Prussia, but also about Silesia that suddenly became “an ancient Germanic land”... Wait, there’s more! Demands are made to “restore the borders from 1914”! Germans are very open about their plans to conquer the whole of Eastern Europe and they have the gall to “order” France not to get involved in the matters of that part of the continent, as it is only up to Germans to make any decisions in this respect... The final word came from Minister Goebbels, who made an unambiguous statement in the article for the Nazi paper “Angriff”.

He wrote that all the borders in Eastern Europe, demarcated in the times of the Treaty of Versailles had to be revised if lasting peace was to reign in Europe. And there you have it – plain as day. Now we know the German definition of the word “peace”; no one can have any doubts now as to what this country is really trying to achieve...

“Tygodnik Ilustrowany” weekly [“Illustrated Weekly”], no. 20 August 1939, no. 34, cover.

Niebezpieczeństwo wojny
przekreśla prywatny schron rodzinny
„BASTION”

zatwierdzony do użytku masowego przez M. S. Wewn. i Insp. O. O. P. JEDYNY DLA MAŁYCH
DOMÓW I WILL. niezbędny w zakładach przemysłowych, w domach czynszowych (warłownie
opl.) Dostawa w kolejności zamówień CENA 480.— zł.

INFORMACJE, KATALOGI I SPRZEDAŻ: „BASTION” — WARSZAWA
Marszałkowska 53a, godz. 10—14, tel. 8-96-44.

Advertisement: The perils of war will not affect you if you buy a private family bunker “Bastion”

People of Krakow are busy digging air-raid trenches in the Planty Park, August 1939
collection of the National Digital Archives

Members of the Polish Association of Female Homeland Defenders, headed by Aleksandra Piłsudska, on their way to the area where they will take part in digging air raid trenches, August 1939

collection of the National Digital Archives

8 August 1939. Funeral of the SS-man Joseph Wessel shot dead by Poles during an incident on the border between Poland and the Free City of Danzig.

Film recordings made during the ceremony were later used in the German newsreel "Wochenschau" on 7 September 1939 as an example of Pole's hostile actions against the Third Reich. These actions, together with the "occupation of Danzig" by Poles and their "crimes" against German civilians living in the border area, were presented as the reasons for starting the War by the Third Reich.

collection of the National Digital Archives

“SCHLESWIG HOLSTEIN” SHOWED SOME GOOD MANNERS

Yesterday, at 8.00 a.m., the training ship of the German Navy “Schleswig Holstein” arrived at the roadstead of the port of Gdańsk.

As required by the protocol, the ship captain met with the President of Senate, League of Nations High Commissioner, General Commissioner of Poland, the president of Port Council, and with gauleiter Forster. Later the aforementioned persons made a return visit to meet with the captain aboard the ship.

“Kurjer Polski” afternoon daily [“Polish Courier”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 26 August.

INCREASING POLAND'S MILITARY ALERTNESS

Starting from 31 September, all of the following persons that have received white mobilisation cards without the red belt have been called to active military service – regardless of their age, health category and type of weapons (service): reserve forces officers of mass levy and retired soldiers, officer cadets, non-commissioned officers, lance corporals and privates of reserve forces and mass levy, retired non-commissioned officers and those assigned to military service aid. In addition, the following persons that have received neither mobilisations cards nor blue mobilisation certificates have been called to active military service: officers, officer cadets, non-commissioned officers, privates first class and reserve forces privates until 40 years of age.

“Gazeta Polska” daily [“Polish Newspaper”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 31 August.

TYGODNIK

ILLUSTROWANY

Nr. 36

3 września 1939

Cena 1 z

NA GRANICACH RZPLITEJ CZUWA NIEZŁOMNA STRAŻ

W NUMERZE:

J. Kowalczyk: }
Potężna tama
Przegląd polityczny

Jan N. Miller:
Krzemieniec w twórczości
Słowackiego

Junius (Paryż):
Dwaj panowie Kawamura

K. Chmielewski:
Mneme

Mścisław Wróblewski:
Wśród lasów i rzek Gwinei

lnż. A. Pauly:
Dawne polskie władania
morskie

Zygmunt Mann:
Przy popieluie: wstędze
autostrady

Propaganda slogan: "Rearm Poland at the sea"

- ◀ Cover of "Tygodnik Ilustrowany" ["Illustrated Weekly"], no. 36 of 3 September 1939 (caption under the photo: Steadfast guard keeps Poland's border safe)
collection of the Digital Library of the University of Lodz

The so-called 16 points – the German ultimatum passed to western ambassadors with the information that Poles have reputedly rejected it. In fact, Polish side only learnt about it via the British ambassador in Berlin:

The situation between the German Reich and Poland is now such that any further incident may provoke rage among the soldiers that hold positions on both sides. Any peaceful solution must be so arranged that the circumstances giving rise to the next situation like the present one could not be repeated. Its goal should be to prevent the occurrence of the current tension in the future – in Eastern Europe, but also in other parts of the world. The reasons for the present situation are:

I Unacceptable demarcation of borders under the Treaty of Versailles.

II Unacceptable treatment of minorities in the areas that were taken from us.

For this reason, by offering the following proposals, the Government of the German Reich believes that a final solution needs to be found that would improve the unacceptable situation resulting from the demarcation of borders, which would provide both parties with crucial transport routes and which would solve the problem of minorities – if it is at all possible – by eliminating it, and if it is not, by providing tolerable life conditions to minorities by respecting their full rights.

The German Government is convinced that it is also necessary to detect and fully compensate for the economic and physical damage that has been suffered since 1918. Of course, that obligation shall be binding for both parties.

The aforementioned consideration results in the following practical proposals:

1. The Free City of Danzig, due to its purely German nature and by the unanimous will of its population, shall immediately return to the German Reich.

2. The area of the so-called Corridor, from the Baltic Sea to the line Kwidzyn – Grudziądz – Chełmno – Bydgoszcz (including those cities), and then to the west from approx. Trzcianka, will decide whether it wishes to belong to Germany or Poland.

3. To facilitate that, voting shall take place in this area. Legitimate voters will be all the Germans who lived in the area on 1 January 1918, or were born there before that date, as well as Poles and Kashubians, etc., that live there or were born the before that date. Germans who were deported from this area will return to vote. To ensure fair voting and to facilitate performance of extensive preparatory work needed to accomplish that, the area referred to above, as well as the Saar Basin, will be subjected to the power of an immediately set up Commission of four powers: Italy, the Soviet Union, France and Great Britain. This Commission shall have all the sovereign rights in the area. For this purpose, the Polish armed forces, Polish police and Polish officials must be removed from this area as soon as possible.

4. The Polish port of Gdynia shall be excluded from the area in question. It shall basically remain part of the Polish territory, being a Polish settlement. Detailed borders of that Polish port city should be determined between Germany and Poland; if necessary, the matter shall be settled by international arbitration.

5. To ensure adequate time for extensive preparatory work necessary to ensure fair voting, the vote will not take place until after the expiry of 12 months.

6. To ensure that in this period Germany has an unlimited transport link to East Prussia while Poland to the sea, roads and railways shall be determined to allow free transit. It shall be permitted to collect only such charges that are necessary to maintain transport links or to carry out transport services.

7. The simple majority of votes cast shall determine which country the area will belong to.

8. In order to provide Germany with unrestrained transport services with its province of East Prussia, and Poland – with the sea, after the vote – regardless of its result – if the area becomes part of Poland, an extraterritorial communication zone shall be established for Germany, more or less towards Bytów – Gdańsk or Tczew, suitable for the construction of motorways and four-track railway. Construction of motorways and railways shall

be carried out in such a way that the Polish communication lines shall not be affected by this, namely that the construction would be implemented either over or under them. The width of this zone is to be 1 km, while its area will become part of German territory. Should the vote result in the victory of Germany, Poland – to have free and unrestrained connection with its port of Gdynia – shall receive the same right to an extraterritorial road or railway routes as Germany would have.

9. Should the corridor fall back to Germany, the Reich states its willingness to carry out population exchange proportionally to the size of the Corridor.

10. If Poland wishes to retain some special rights in Gdańsk, they shall be granted if Germany receives analogous rights in Gdynia.

11. To remove any sense of danger in that area, Gdańsk and Gdynia will become purely trade cities, namely no military equipment and fortifications will be located there.

12. The Hel Peninsula, which will fall either to Poland or Germany according to the results of the vote, will be in any case likewise demilitarized.

13. Since the German government has every right to make the most serious accusations against the severe treatment of its ethnic minority, while the Polish government for its part believes that Germans should be persecuted on the same grounds, both parties agree to submit their complaints to the international Investigation Committee the aim of which would be to look into any complaints regarding the economic damage and physical harm and other acts of terrorism. Germany and Poland shall compensate for all economic loss and other damage suffered by both minorities from 1918 or it shall cancel any expropriation they have been subjected to, or it shall pay compensation to the victims of any other violations of economic activity.

14. To ensure that Germans remaining in Poland and Poles remaining in Germany feel protected under international law and, above all, to give them confidence that they will not be forced to perform activities or assume duties inconsistent with their sense of nationality, Germany and Poland agree that the mutual rights of minorities shall be guaranteed

under an extensive and binding agreement so that those minorities can appreciate freedom of life, development and activity of their nationality, in particular by giving them the right to organize themselves especially for this purpose. Both parties undertake not to call members of the minorities they supervise to military service.

15. If an agreement is reached on the basis of these proposals, Germany and Poland express their willingness to order and perform immediate demobilization of their armed forces.

16. Further steps necessary to carry out these activities will be jointly agreed upon by Germany and Poland.

Krakow, men reading the announcement of general mobilization
collection of the National Digital Archives

German tanks, cars and motorcycles, ready for invasion of Poland, have been amassed near the border
collection of the National Digital Archives

local matters

The moods in the regions are best represented by an interview with a resident of Rzeszów, carried out by a chronicler of that days, Franciszek Kotula:

When in late September [1939] political tension was at its worst, when s. many people still hoped that the conflict would be resolved amicably, I visited a lawyer, Józef Liwa, Ph.D., a former MPs, councillor and county chairman of the National Party. I was curious what he would say. He told me the war was inevitable and that it would be a hard one, but Germany is bound to lose it. He explained to me that the Polish policies towards Germany were disastrous, that Poland had itself to blame for letting Germany grow s. strong, that Poland was only reaping the fruits of its own political actions, that Minister Beck should face a court trial. At the same time, he added:

– My son is already in the army, in Przemyśl. I went to see him yesterday (on Sunday). There are lots of them there, all of them young lads, well brought-up. You should see the excellent mood they are in. Sir, they are full of joy. His mother thought he'd be depressed, but he was happy; she returned home much calmer. Generally speaking, soldiers are in excellent spirits. I felt s. proud looking at them. They are good Polish boys, you know. If there's a war, I'm volunteering for the army. I don't see myself doing anything else but that. If you spent s. many years bring in up the youth, you just have to set an example today!

Franciszek Kotula, "Times and people", manuscript in preparation.

In the Second Polish Republic, the area of today's Rzeszów region was part of Lviv Province, and the city itself was an urban district since 1939. Before the war it numbered 40,000 residents. This resulted from the implementation of the project of building the Central Industrial Region (Centralny Okręg Przemysłowy – COP). As part of the project, a latches and artillery equipment factory was built in Rzeszów (branch of Cegielski Works from Poznan – presently the Zelmer company) and a PZL's aircraft engine factory (currently WSK PZL Rzeszów).

Dynamic development along with establishment of COP affected also other cities in the region: near Rozwadów steel works were built as well as a weapon factory (Southern Plant) and a new city – Stalowa Wola. In Dębica – paint and synthetic rubber factory, in Mielec – State Aviation Works (PZL), in Dębno – Ammunition Factory no. 3. There was too little time to start production in Chemical Works in Nowa Sarzyna or to complete the Metallurgical Plant in Tarnobrzeg.

Let me start with August [1939] when very many men were called to service, when everything suggested that the war was imminent. What did common people think? They were neither terrified nor enthusiastic. The general population, and in particular those that were interested the most, namely the conscripts, saw the whole affair as an adventure of sorts and, as I have already mentioned, they did not look by any means afraid. But neither were they too eager. Men considered military service to be their duty that needed to be fulfilled with diligence and to the best of one's abilities. Life went on, everybody worked hard, many things were getting built, huge amounts were invested.

The wiser people who had a better understanding of the situation and knew more about modern warfare (there was but a handful of those) looked into the future with fear and dread; they prayed to God for a peaceful solution. The calmness of the general population can be also attributed to the typically Polish disregard for anything that may happen in the more distant future. There were also some weird adventure seekers, obsessed with games and dangers, who literally asked God for the war as they found peaceful, repetitive everyday life too tedious.

Even in early August newspapers started to hint that it would be a good idea to get some food provisions. Most people just ignored it; those who didn't were laughed at. Nobody thought the war would happen, they did believe the official propaganda claiming that Germans would not dare start the war.

Franciszek Kotula, "Times and people", manuscript in preparation.

Presenting a heavy machine gun to the army. It was founded by the Association of War Veterans in Sanok county, August 1939
collection of the National Digital Archives

Excerpt from the minutes of the proceeding of the Rzeszów City Council of July and August 1939 ▶
collection of the State Archive in Rzeszów

10275

Odwołanie wydzierżawienia Mendeloni Wolfoni
jednej uliczki w mieście na Kiszczarowie.

Uchwalono wypłacić subwencji Komitetowi Głównemu w kw. 100 zł.

11299

Uchwalono rozprawić u p. Franciszka Błanaka
projekt u wysokości 3.150 zł na budowę kanału pa-
nińskiego w ulicy Ps. Kamińskiego, wraz z warunkami,
pochwalonymi przez Radę Mijską z dnia 31. maja 1939.

Postanowiono odstąpić do Komisji Przedz. Mijs.
sprawę umiary opłat za wodę nadkantonową, a to
celu rozpatrzenia takich przepisów umiary, ustalenia
usterek i wypracowania nowego projektu.

Uchwalono powołać z Wydziałem Głównym umowę
odnośnie budowy wodociągów i kanału na odcięcia drogi
Przebieg - Krzyżów z projektu Wydziału Głównego.

Uchwalono się podjąć wobec p. inż. Kondratow-
skiego przedłożonych warunków cen i tytułu wartości wy-
prawy z tymi warunkami materiału ani z tytułu ten
konwencjonalnych, o ile Komisja kolejarstwa sama
robota za realizację wykonawca.

9908

Uchwalono rozdzielić odrestki z fundacji
p. Helene w kwocie 21 395 zł między robotniczych
stolarzy: Jana Metzgerka i Jana Rybia.

8898

Uchwalono wnieść pozwolenie o zapłatę całego
początku najmu w kwocie 555 zł w mieście Józefowi - Kari-
miemu Bogdanowiczowi.

3319

Uchwalono wnieść pozwolenie Józefowi Beresowi
o zapłatę całego umiary najmu w kwocie 66 zł.

7444

Uchwalono powołać umowę z Tow. Druku „Sokoł”
o wywazanie boiska Towarzystwa dla celów szkolnych
za umiarem rocznym w kwocie 100 zł.

11302

Uchwalono powołać pozwolenie od frontu
ul. Dymitriego przez przeczecie tej ulicy.

9733

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie adw. o
do kredytu z Funduszu Gminy w kwocie 15.000 zł
na projekty wod.-kan. i nawarzenia umiary o spo-
rodzenie tych projektów z inż. dr. Michałem Marusem.

3465

Wykazano zgodę na sprzedaż Skarbnicy Państwa
parceli kwi. 1878 - droga - po cenie 2.50 zł za 1 m²
pod warunkiem poprawienia dajardu do parcel
kwi. 1852, 1854, 1858, 1859 i 1861 od ul. Emilii Plater.

Na tym posiedzeniu przekazywano
Prezesa Miasta:
Protokół

z posiedzenia Magistratu, odbytego z dnia 6. Lipca 1939.

Prezesa: T. Prezydent miasta Józef Daw Baran
Lawnicy: Durek Andrusz, dr. Głoggen Feliks,
Golubicki Stanisław, Silber Anker.

Protokółowa: Elżbieta Borsowicz, reprezent. Wydz. II.

Uchwalono udzielić następującą interwencję
Inspektora Berpienciszowa i biżycy pracy przy Drogach

Protokół

z posiedzenia Magistratu, odbytego w dniu 10. lipca 1939 r.

Obecni:

P. Prezydent miasta Jerzy Jan Borewicz,
Zastępcy: Durek, dr. Hofjen, Polajnski i Liller,
Protokółowa: Elżbieta Borsowski, ref. Wydz. II.

Przyjęto protokoły z posiedzeń Magistratu
z dnia 8, 10, 11, 13, 15, 19 i 23. maja oraz
12 i 22. czerwca i 6. lipca 1939 r.

Odnośniono prośbie Baryłego Tymonia, b. p. n. a.
iżka miejskiego, o zwrot wydatków, które
pobieżeniowych, a jako odnośniono na nie wy-
dane party mundurowe uchwalono wypłacić mu
wynagrodzenie kwotę w wysokości ustalonej przez P. Prezydenta.

Radnik Durek domaga się wykonania uchwały
Rady Miejskiej odnośnie zakupienia mundurów dla
strzelnicy miejskiej.

Uchwalono przedłożyć Radzie Miejskiej wniosek
o rozszerzenie uprawnień Zarządu Miejskiego nie tylko
do rozdziału przychodów budżetowych, ale i innych
poborów i do podpisywania paktów w tych samych
granicach.

Uchwalono wypłacić polewki powiatu na pobory:

- 1) Jemio Pastusienkowi w kwocie 300 zł,
- 2) Wincentemu Gerlach w wysokości dwumiesięcznego
wspierania po poborze renty miesięcznej do tych samych
polewki.

12039
12231

Wyroczono pody na podstawie obrotowania
na grobie sp. Wajdanowskiej

13971

Na tym posiedzeniu zakończono.

[Signature]

[Signature]

Protokół

z posiedzenia Magistratu, odbytego w dniu
15. lipca 1939 r.

Obecni:

P. Prezydent miasta Jerzy Jan Borewicz
Zastępcy: Dr. Herrert, Witold Dr. Hofjen
Feliks Włoc. Now Borewicz, Józef Jan
Protokółowa: Elżbieta Borsowski, ref. Wydz. II.

Uchwalono podjąć się wykonanie robót
wieloletnich. Samolizujących w dolinie między
kanionami przy H. Lepelki. Przewidywany
przebieg robót

13112

Uchwalono zakupić dla potrzeb miejskich
i strażniczych potrzebujących mundurów w cenie
po 75 zł sztuka w firmie Topel braty po 43.50 zł
w Włocławku i w cenie po 45.00 zł w Górczynie Sępa.

13116

Przyjęto do zatwierdzenia wiadomości
wyniki przetargu na dostawę materiałów
do budowy i konserwacji dróg w Kleszczynie
i uchwalono podjąć: 1) Odrębnie Kleszczynie
dostawę 200 m³ piasku po cenie 3.50 zł za tonę

12826

ujmętych uchwalono że p. inż. Szerepiński ma wykonać
kalkulację wyceny i relację do podłoża p. Hadere i cenie
po 1.50 zł w tej korekcyjnie by było przeprowadzić je
we własnym zarządzie i przedłożyć sprawę p. Dr.
sydenowi której przeprowadzono po podłożeniu wyceny
lucni pociąg p. inż. Szerepiński do prowadzenia
wyceny w tej sprawie.

Na Sejmie Posiedzenie radniowskie.

Janusz Dąbrowski

Przewodniczący:

Protokół

z posiedzenia Magistratu, odbytego w dniu 26 sierpnia 1939

obecni:

Przewodniczący: Jarosław Dąbrowski

Lawnicy: Dr. Czarnecki, Mł. Kłoc, dyr. Polak

Uchwalono znowu głosami wprowadzić art. 124 ust
bud. w tym celu: przystąpić do budowy ulicy
od granicowania w tej sprawie wstrzymać się i ewent.
p. Dr. Czarnecki

Uchwalono przedłożyć Radzie Miejskiej sprawę
o pożyczkę w 2.2.2. pożyczki w kwocie 300.000 zł
na oprocentowaniu 3% w ciągu 6 lat.

Uchwalono zakupić trykinozolinę na 2700 zł.

Uchwalono także zg. p. Burzyński w wypracowaniu
3 miesięcznych poborów po potrąceniu podatku z poprzednich
lat.

Uchwalono powołać p. Gzronierowi i p. Gerlachowi
na jej podstawie również w kwestii podwoju, wprowadzenia

na, wchodzącemu z ulicą w tym miejscu i
na Sejmie Posiedzenie radniowskie

Janusz Dąbrowski

Przewodniczący:

Protokół

z posiedzenia Magistratu, odbytego w dniu 28. VIII. 1939

obecni:

Przewodniczący: Jarosław Dąbrowski

Lawnicy: Dr. Czarnecki, Mł. Kłoc, dyr. Polak

Dr. Hoffmann

Uchwalono przyjąć statek dostawy przyda dla celów
handlowej części miasta Drezno z OZET na
umotywowanych warunkach:

1) Żyłki Miejskiej powini być na pierwsze do OZET
o przeprowadzenie statek dostawy przyda dla części
miasta Drezno celem dostawy drewna, zabrającej
a popył umowy wprowadzenia nowego projektu
i maksymalnej

2) Żyłki Miejskiej który wniósł o to że z uwagi
naprawienia przetworzenia w przetworzeniu napotrzebowane
nie przyda ziemnego budowa poddał podrywane
z OZET, a przetworzenia przetworzenia w kierunku
rezerywy

3) Wobec nieustalenia daty okresu definitywnego projektu
tę potrzebę energii elektrycznej przetworzenia budowa na to
nie do której formy ze pomocą linii przewoźnych,
niej

4) Wskazy budowy linii form z wyłączeniem formie Dąbrowski

Pan Prezydent z Małżonką i otoczeniem zwiedza szczegółowo Zakłady Przemysłowe w Stalowej Woli.

P. PREZYDENT R. P. W STALOWEJ WOLI

P. Prezydent R. P., którego nazwisko tak ściśle związane jest z organizacją i rozwojem Zakładów Przemysłowych w Chorzowie i w Mościcach, zapoznał się w tych dniach z postępowaniem prac w C. O. P. ze szczególnym uwzględnieniem Stalowej Woli. P. Prezydentowi towarzyszyła Jego Małżonka oraz przedstawiciele Rządu z p. wicepremierem inż. Kwiatkowskim na czele. W zetknięciu z pracownikami Zakładów Stalowej Woli, od dyrektorów do robotników, P. Prezydent podkreślił z zadowoleniem harmonijne współdziałanie wszystkich w dziele rozwoju gospodarczego naszego Państwa i jego bezpieczeństwa. Zapowiedział P. Prezydenta, że ma nadzieję, iż, jak sztandar robotników w Chorzowie i Mościcach odznaczył Krzyżem Zasługi, tak będzie mógł w podobny sposób wyróżnić pracowników Stalowej Woli, niewątpliwie przyczyni się do jeszcze gorliwszej pracy wszystkich.

Podczas Mszy św., odprawionej przez ks. biskupa Bardę: P. Prezydent R. P., za nim Jego adjutanci, P. Mościcka oraz pp. wiceprem. Kwiatkowski, wicemin. gen. Litwinowicz, gen. Wieczorkiewicz i in.

Na lewo: P. Prezydent wbija pierwszy gwoźdź do sztandaru pracowników Stalowej Woli, poświęconego przez J. E. ks. biskupa Bardę.

Przedstawiciel robotników p. Fr. Kulwiec wygłasza przemówienie do Pana Prezydenta. Na lewo członkowie Dyrekcji z b. min. Klarnerem na czele. Wszystkie zdjęcia Fot. W. Pikiel — Warszawa.

PEŁNY TRYUMF

POLSKIEGO MOTOCYKLA SHL

oparty jest na niezrównanej konstrukcji specjalnie dostosowanej do naszych warunków drogowych.

Motocykl SHL posiada wyjątkowe zalety wszechstronnego użytku — w sporcie, w pracy, do objazdów w celach handlowych, turystyce itd. Oszczędny w zużyciu paliwa, zwolniony od podatku drogowego, rejestracji i prawa jazdy — motocykl SHL jest jedynym typem naprawdę praktycznej, nigdy niezawodnej, popularnej setki.

Podwójna rama. — Połączony powisrzny filtr przeciwpyłowy. Samostabilizująca kierownica

Żądacie
prospektów

 HUTA LUDWIKÓW S.A.
KIELCE

Advertisement of the SHL motorcycle.

- ◀ A photo report from the visit of President Mościcki in Stalowa Wola "Światowid" weekly, no. 26 of 25 June 1939
collection of Library of the Polish Parliament

DO NASZYCH WIEJSKICH BRACI!

Przeżywamy jeszcze ciągle okres wielkiego naprężenia. Nie wiemy jak długo stan taki potrwa, — ale siła w Narodzie i moc ducha w nas jest wielka, wiemy że przetrwamy i przetrzymamy, — to też pracujemy na codzień w spokoju i z wiarą w coraz lepsze jutro!

Wierzmy, że i zboże spokojnie zbierzemy i wylócimy w swoim czasie i ziemniaki wykopimy i kapustę z pola zwieziemy — wszystko normalnie, jak zawsze co roku. — I pewnie cieszyć się będziemy, że zbiory nieźle, że może nawet coś więcej z tego będzie, niż w innych latach.

Każdy z nas wie, że jeśli do wojny/ do tego czasu nie doszło, to tylko dlatego, że Niemcy nie mieli odwagi z nami zaczynać. Dobrze wiedzieli, że jak przyjdzie do czego, to **wszyscy razem staniemy w szeregu i bronąć będziemy naszej ziemi do ostatniego tchu.**

Cały świat patrzył z podziwem, jak Polska bez najmniejszej obawy, głośno i wyraźnie powiedziała Niemcom: Wara od naszej ziemi! Wara od polskiego morza!

I patrzy świat z uznaniem, jak spokojnie i rzetelnie pracujemy na chleb nasz codzienny.

A przecież nie może być inaczej, bo **wszyscy Polacy wierzą w Polskę, wierzą w Jej potęgę i wierzą w bohaterstwo polskiej Armii.**

Zaimponowaliśmy całemu światu!

Polska stała się przykładem spokoju i równowagi wszystkich obywateli w najgroźniejszych nawet chwilach.

I wytrwamy tak długo, jak długo będzie potrzeba, bo cierpliwości i sił do wytrwania nam nie braknie.

...Ale są tacy, którym się to nie podoba, którzy chcą tę naszą siłę osłabić.

Przychodzą do Was na wieś różni nieznajomi ludzie, którzy niby to rozmawiają o sprawach obojętnych, a nieznacznie łączą w Wasze serca jad niepokoju. Mówią, że z Polską stanie się to, co z Czechosłowacją, że jeśli będzie wojna, to ją przegramy, że nie mamy zapasów żywności, że pod Hitlerem będzie lepiej i t. d., i t. d.

Zdajecie sobie doskonale sprawę z tego, czyja to robota i wiecie dobrze skąd są ci wysłannicy i za czyje pieniądze to robią.

Nie dopuszczajcie ich do Waszych zagród, nie pozwólcie im mieć spokoju, potrzebnego do pracy.

Pędźcie takich wysłanników jak wściekle psy. — To są złe duchy, coby chciały Polskę osłabić! To są szpiedzy, których chwytajcie i w ręce Policji lub wojska oddajcie!

Jeśli przyjdzie do Waszej wsi obcy człowiek, to zwróćcie na niego baczność, a jeśli sieje niepokój, jeśli w rozmowach zaczyna Was straszyć, to pamiętajcie, że Waszym obowiązkiem jest donieść o tym komu należy!

Nie damy się zwieść i nie damy się wyprowadzić z równowagi!

Każdy z nas swoją postawą dopomoże do tego, że Polska nawet przez chwilę nie załamie się w tym czasie, kiedy tylko zdrowe nerwy i pogoda ducha decydują o zwycięstwie.

Jesteśmy sobie pewni, a kto chce nasze samopoczucie osłabić, ten jest naszym wrogiem!

Będziemy tych wrogów tępić! Tępić doszczętnie!

Wszyscy razem będziemy stać na straży wielkości naszej Ojczyzny!

Polska musi być potężna, zwarta siłą!

*Sekretariat Porozum. Polskich Organizacyj Społ.
Komitet Wojewódzki w Przemyślu*

*i Towarzystwo Rozwoju Ziemi Wschodnich
Zarząd Okręgu w Przemyślu.*

W lipcu 1939 roku.

In late August [1939] the tension got even worse. You could almost smell gun powder in the air. Everyone hurried to banks, but restrictions on withdrawals were imposed. Finally, in the last days of September, shopping frenzy started, with food being in the greatest demand. Again, malicious hysteria. Not s. long ago, they could not care less and now they were in panic. It was s. obsessive that, on the one hand, the authorities had to reassure them again and again that there would be no shortages, but on the other hand, they had to impose severe penalties for spreading panic.

During the last days of August, people were ordered to dig shelters in case of an attack. One has to admit that the society did that willingly rather than because of the order, perhaps in fear of losing their lives; mostly it was done by the Jews who dug those trenches in no time. Both boys and girls dug, which provided an excellent opportunity to flirt. The trenches were then covered with logs bought on credit from Jewish warehouses by the city authorities. There was lots of those logs all around the city. When Germans came [to the city], one day people stole all that wood within a few hours.

Franciszek Kotula, "Times and people", manuscript in preparation.

H. CEGIELSKI S. A.
ODDZIAŁ W RZESZOWIE

Odezwa

PRACOWNICY FIRMY!

Okres **POWSZECHNEJ MOBILIZACJI** w jaki z dniem dzisiejszym wkroczyliśmy, nakłada na nas zaszczytny obowiązek służenia Polsce **KRWIA, MIENIEM I PRACA.**

Ta potrójna danina, tak hojnie zawsze składana przez Polaków jest obecnie najlepsza gwarantką naszej Niepodległości, naszego **PRAWA DO PRACY NA WOLNEJ ZIEMI.**

Armia nasza -- duma narodu -- stoi już z bronią u nogi u słupów granicznych Polski oczekując w **SPOKOJU I GOTOWOSCI** dalszego biegu wypadków.

Hojną ręką dawaliście i dajecie **NA CELE OBRONY PAŃSTWA** grosz odjęty nieraz pierwszym potrzebom.

Aby Bracia nasi na froncie mogli się bić i zwyciężyć potrzeba im armat i amunicji. Tego **WY IM MUSICIE DOSTARCZYĆ;** Wy jesteście przedłużeniem ramienia Armii frontowej.

Musicie stać przy maszynach i warsztatach i wydobyć z siebie najwyższy wysiłek, aby w hartowna stal przetopić znoyny pot swój i nie tylko krwią i mieniem Ojczyźnie lecz także **GFIARNĄ PRACĄ** służyć.

Dziś, gdy każdy z nas rwie się do granic Państwa by własną pierśią odepchnąć wroga od granic Polski musicie sobie powieścić, że stać Was i na ten najmłodziejny trud, a tym cięższy, że mniej efektywny, na **DANINĘ PRACY DLA POLSKI.**

Każdy z Was zdaje sobie sprawę, że dziś nie śmie zwolnić tempa swej pracy żadna fabryka w Polsce, że nurt tej pracy płynąć musi **SILNYM, ZGODNYM I SPOKOJNYM** rytmem, gdyż przerabiacie stal o którą połamie sobie zęby nienasycony, zachłanny na cudzą wolność wróg.

W godzinie najwyższego wysiłku Obrony Państwa **WZYWAM WSZYSTKICH PRACOWNIKÓW FABRYKI** by równie mężnie i karnie wytrwali w szeregach

ARMII PRACY

jak nasi bracia wytrwają w szeregach Armii Zbrojnej.

NAJJASNIEJSZA RZECZPOSPOLITA POLSKA
NIECH ŻYJE

DYREKCJA FABRYKI
H. CEGIELSKI S. A.
Oddział w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia 31 sierpnia 1939.

A photocopy of the proclamation to the workers of Cegielski Works
collection of the State Archive in Rzeszów

ZARZĄD MIEJSKI w Rzeszowie

Odezwa!

Stwierdzono, iż w dniach ostatnich zdarzają się wypadki wykupywania artykułów codziennego użytku w nadmiernych ilościach, przekraczających normalne zapotrzebowanie nawet na długi okres czasu. Czynienie zapasów zostało zalecone i jest rzeczą wskazaną, by ludność zapasy takie poczyniła na pewien okres przejściowy, a to z uwagi na możliwość trudności komunikacyjnych w tym okresie.

Nasza sytuacja aprowizacyjna nie wymaga jednak tak daleko idących zakupów jak to obecnie się zdarza, gdyż środków żywności jest u nas poddostatkiem.

Obecne trudności transportowe nie mogły pozostać bez wpływu na sprawność obrotu towarami, co jednak nie wypływa z braku towarów, to też czynienie w chwili obecnej nadmiernych zapasów jest nie właściwe i musi być ścigane.

Wobec tego wzywam do ograniczenia zakupów do ilości, nieprzekraczającej zapotrzebowania na okres dwóch tygodni.

W wypadku stwierdzenia, iż mimo tego apelu zajdą wypadki oczywiście nieuzasadnionych zakupów, osoby niestosujące się do niniejszego zarządzenia będą ścigał za nie obywatelskie i szkodliwe dla celów obronności Państwa zachowanie się.

Równie energicznie będę ścigał wszelkie wypadki ukrywania towarów przez sprzedawców.

PREZYDENT MIASTA

JAROSŁAW BARWICZ

ODEZWA!

Powaga chwili nakazuje bezzwłocznie przystąpić do budowy **ROWÓW PRZECIWOLOTNICZYCH** na terenie naszego miasta, których zadaniem dać przynajmniej prowizoryczne zabezpieczenie przed odłamkami i podmuchem bomb burzących.

Ponieważ miasto nie posiada na ten cel żadnych kredytów - a sprawa nie cierpi zwłoki - apeluję najgoręcej do wszystkich Obywateli miasta, aby w interesie własnym i swych najbliższych oddali ofiarnie i bezinteresownie swą pracę przy wykonaniu tych robót.

Zgłoszenia do pracy uskutecznić należy w **Wydziale Technicznym Zarządu Miejskiego** przy ul. Lwowskiej 8.

Prezydent miasta:

(-) JAROSŁAW BARWICZ

OBRONA PRZECIWLOTNICZA SAMOOBRONA

Co masz czynić w związku z obroną przeciwlotniczą?

I. Z chwilą ogłoszenia pogotowia opl.

1. Usunąć ze strychu wszelkie przedmioty i rupiecie, jeśli tego nie uczyniłeś dotychczas.
2. Przygotuj do użytku jak najspieszniej własne pomieszczenie uszczelnione lub pomieszczenie zabezpieczające.
3. Zastawiaj okna stale już z nastaniem zmroku w pomieszczeniach, w których chcesz palić światło.
4. Sprawdź i przygotuj do użytku maskę przeciwgazową, jeśli ją posiadasz, względnie przygotuj sobie prowizoryczną maskę-tampon (kilka warstw puszystego sukna lub 20—40 platków gazy opatrunkowej zwilżonych w ostatniej chwili roztworem sody oczyszczonej lub mydła), przeznaczoną do zakrycia w razie potrzeby tylko ust i nosa.
5. Przechowuj klucz od kranu gazomierza, przy gazomierzu w miejscu widocznym.
6. Przygotuj i przechowuj stale w jednym miejscu wszystko to, co masz zabrać ze sobą z chwilą udania się do pomieszczenia uszczelnionego lub schronu (pieniądze, kosztowności, papiery wartościowe, żywność dla dzieci, maski, pakiety indywidualne przeciwioperytowe itp.).
7. Przygotuj lampy naftowe, świece i zapalniczki, oraz zapas jednodniowy żywności i wody.
8. Zapoznaj się z zarządzeniami obowiązującymi mieszkańców domu, w którym zamieszkujesz.
9. Zapoznaj się z rozplakotowanymi ogólnymi zarządzeniami władz opl regulującymi sygnały alarmu lotniczego, a ponadto postępowanie ogółu ludności w razie przebywania poza domem (blokiem domów).
10. Zorientuj się, gdzie znajdują się: punkty rat.-san., kąpieliska i schrony publiczne, położone najbliżej twego miejsca zamieszkania lub miejsca pracy.
11. Wychodząc z domu, ZABIERAJ ZAWSZE ZE SOBĄ: MASKĘ PRZECIWGAZOWĄ, INDYWIDUALNY PAKIET PRZECIWIOPERYTOWY, OPATRUNEK OSOBISTY (o ile je posiadasz) i DOWÓD OSOBISTY lub KARTKĘ Z NAZWISKIEM I ADRESEM.
12. NIE OPUSZCZAJ DOMU BEZ KONIECZNEJ POTRZEBY, A ZWŁASZCZA WIECZOREM, WZGLĘDNIE NIE ODDALAJ SIĘ ZBYTNIU OD DOMU.
13. Nie przebywaj bez koniecznej potrzeby w pobliżu: DWORCÓW, FABRYK, MOSTÓW, ELEKTROWNI, GAZOWNI, KOZAR, WAŻNYCH URZĘDÓW I WIELKICH MAGAZYNÓW WOJSKOWYCH.
14. NIE WYPUSZCZAJ DZIECI NA ULICĘ BEZ OPIEKI STARSZYCH.

II. Z chwilą usłyszenia sygnałów alarmu lotniczego

1. Zgaś wszędzie gaz, gdziekolwiek on się pali i zamknij kran przy gazomierzu.
2. Wieczorem lub w nocy zgaś zbędne światła wewnątrz mieszkania.
3. Zamknij górne drzwiczki pieców, w których jest ogień.
4. Zabierz potrzebne przedmioty i udaj się do swego pomieszczenia uszczelnionego lub pomieszczenia zabezpieczającego, względnie, jeśli to jest przewidziane przez komendanta opl domu (kierownika opl), udaj się do domowego schronu ogólnego.
5. Przygotuj do ewentualnego użytku maskę przeciwgazową lub prowizoryczny tampon przeciwgazowy.
6. Jeśli alarm zaskoczy cię na ulicy, wróć szybko (nie biegnij!) do domu, gdzie zamieszkujesz (gdy odległość jest niezbyt duża tj. gdy potrzeba na to tylko kilka minut), lub udaj się do najbliższego schronu lub bramy najbliższego domu.
7. Jeśli alarm zaskoczy cię na dworcu, w urzędzie, w kinie, teatrze, lokalu publicznym itp., zastosuj się ściśle zarówno do ogólnych obowiązujących zarządzeń, jak też do zarządzeń lokalnych organów opl.
8. Zachowaj całkowity spokój i pomagaj organom wykonawczym opl w utrzymaniu porządku.
9. Jeśli masz powierzoną specjalną funkcję w samoobronie, zgłoś się natychmiast do dyspozycji KOMENDANTA OPL DOMU (bloku domów) na wyznaczonym miejscu zbiórki.

III. Podczas nalotu nieprzyjacielskiego i bombardowania

1. Zachowaj jak największy spokój we wszystkich okolicznościach i wpływaj w tym kierunku na innych.
2. Znajdując się w schronie, wykonuj ściśle zarządzenia organów obsługujących schron.
3. Nie opuszczaj schronu bez zezwolenia komendanta opl domu (bloku domów).
4. Znajdując się w mieszkaniu, nie opuszczaj bez istotnej potrzeby pomieszczenia uszczelnionego lub zabezpieczającego i nie wyglądaj przez okna.
5. W czasie bombardowania pozostawaj blisko śdiany (muru) mogącej ostonić cie przed odłamkami bomb, kamieniami itp.
6. Zwracaj (powonieniem i wzrokiem) uwagę, czy nie pojawia się w otoczeniu gaz bojowy.
7. Gdy stwierdzisz obecność gazu bojowego, alarmuj okrzykiem „GAZ” znajdujących się najbliższe ciebie.
8. Gdy zauważysz uszkodzenie przewodów gazowych, wodociągowych lub krótkie spicnięcie przewodów elektrycznych, zawiadom o tym organ bezpieczeństwa domu (bloku domów).
9. Jeśli zostaniesz zraniony, nałóż sobie prowizoryczny opatrunek i udaj się w odpowiedniej chwili do najbliższego punktu rat.-san. albo zwołaj pomocy domowego organu rat.-san.
10. Wykonuj zarządzenia KOMENDANTA OPL DOMU (bloku domów) wydane przez niego osobiście lub za pośrednictwem domowych organów samoobrony.
11. Powierzoną sobie funkcję organu samoobrony wykonuj sumiennie i zachowuj się, jak żołnierz w czasie bitwy.

IV. Z chwilą usłyszenia sygnałów alarmu gazowego

1. Jeśli nie znajdujesz się w schronie lub pomieszczeniu uszczelnionym, nałóż posiadaną maskę przeciwgazową (prowizoryczny tampon przeciwgazowy).
2. Nie otwieraj drzwi i okien twego pomieszczenia uszczelnionego lub zabezpieczającego, aż do odwołania alarmu gazowego.
3. Nie opuszczaj schronu lub pomieszczenia uszczelnionego bez zezwolenia komendanta opl domu.
4. Zwracaj uwagę, czy gaz nie przenika do pomieszczenia, w którym się znajdujesz.
5. W razie koniecznej potrzeby nie wychodź ze schronu lub pomieszczenia uszczelnionego bez uprzednio założonej maski przeciwgazowej (tamponu przeciwgazowego).
6. Znajdując się z konieczności w terenie otwartym, omijaj zdala plamy chemiczne i przebywaj krótko w terenie skażonym oparami wytwarzającymi się z tych plam.

V. Z chwilą usłyszenia sygnałów alarmu pożarowego

1. Opuść natychmiast mieszkanie, zabierając niezbędne przedmioty i udaj się na miejsce wskazane przez komendanta opl domu lub organa bezpieczeństwa samoobrony.
2. Schron opuść dopiero na zarządzenie komendanta opl domu (bloku domów).
3. Pomagaj organom samoobrony w akcji gaszenia pożaru i w utrzymaniu porządku.
4. Nie przeszkadzaj innym, jeśli twoja pomoc nie jest potrzebna.

VI. Po skończonym nalocie i bombardowaniu

1. PAMIĘTAJ, ŻE ALARM LOTNICZY, GAZOWY I POŻAROWY, ODWOŁUJE NA TERENIE DOMU TYLKO KOMENDANT OPL DOMU (BLOKU DOMÓW) PRZEZ SWOJE ORGANY WYKONAWCZE.
2. PAMIĘTAJ, ŻE DO NORMALNYCH SWYCH ZAJĘĆ MOŻESZ WRÓCIĆ DOPiero PO ODWOŁANIU ALARMU LOTNICZEGO LUB LOTNICZEGO I GAZOWEGO, JEŚLI TAKI BYŁ OGŁASZANY.
3. NIE ZBLIŻAJ SIĘ DO USZKODZONYCH BUDYNKÓW, GROZĄCYCH ZAWALENIEM.
4. NIE ZBLIŻAJ SIĘ DO MIEJSC, GDZIE ZNAJDUJE SIĘ BOMBA NIEROZERWANA (zagłębiona lub niezagłębiona).
5. JEŚLI PODEZRZEWASZ LUB JEŚLI CI POWIĘDZIANO, ŻE ULEGŁE SKAZENIU GAZAMI PARZĄCYMI, UDAJ SIĘ JAK NAJPRZEDZIE DO NAJBLIŻSZEGO KĄPIELISKA ODKAZAJĄCEGO.
6. PO ODWOŁANIU ALARMU, GDY NIEPRZYJACIEL STOSOWAŁ GAZY BOJOWE, PRZYSTĄP DO CZYNNOŚCI ZWIĄZANYCH Z ODKAZANIEM MIESZKANIA, PRZEDMIOTÓW I MATERIAŁÓW. ZWRACAJ SIĘ W RAZIE POTRZEBY O POMÓC DO ORGANÓW BEZPIECZEŃSTWA SAMOOBRONY.
7. PO ODWOŁANIU ALARMU NAPRAW JAK NAJPRZEDZIE WSZELKIE USZKODZENIA, USUN BRAKI itp. W TWOIM MIESZKANIU I POMIESZCZENIU USZCZELNIONYM (zabezpieczającym).

VII.

1. Stosuj się ściśle do zarządzeń władz oraz komendanta opl domu (bloku domów), kierownika opl domu, w którym mieszkasz, oraz do zarządzeń domowych organów samoobrony w czasie całej akcji samoobrony.
2. W razie potrzeby zwracaj się o wszelkie informacje i wskazówki do komendanta opl domu (bloku domów).

1. Komendantem opl domu (bloku domów), w którym mieszkasz, jest p.
2. Zastępcą jego jest p.
3. Kierownikiem opl domu, w którym zamieszkujesz, jest p.

KOMENDANT OPL MIASTA
J. NIEMIERSKI w. r.
PREZYDENT MIASTA

beyond
the borders

The “White War” in Eastern Europe became a topic of articles published in Western European and American newspapers. The former usually focused on anxiety experienced by their own societies that nervously followed the latest developments and changes in relations between Poland and Germany. The American press, on the other hand, tried to explain to Americans the intricacies of European politics, presenting opinions on what may potentially happen next. An open question was – what is the USA going to do if it comes to war?

Such materials reached Poland and excerpts from them were often reprinted in Polish periodicals, or sometimes Polish journalists would make reference to the opinions of foreign colleagues. Favourable articles were used to create an image of Poland that had strong allies ready to defend it (which was exemplified with articles and photo reports about military preparations in Western Europe), while critical articles (mostly German) were used to demonstrate the hypocrisy and hostility of enemy propagandists, as well as the methods German newspapers resorted to in order to give Poland a bad name.

ILL-ADVISED TACTICS...

When one observes the German operation against Poland, it is easy to find out how the whole thing has been planned. On the one hand, Germany strives to provoke various incidents and spread alarmist news to annoy Poles as much as they can, to wear them down psychologically, to make them more eager to make concessions by constantly threatening them with the war. On the outside, however, the German propaganda tries to prove our reputed belligerence; they claim that Poland is the provocative factor which thwarts any attempts to solve the matter amicably. By “exposing” Poland’s “rouge plans”, German propagandists wish to create a distrust between Paris, London and Warsaw which may result in hindering the cooperation between the three capital cities.

However, Poland’s valour is sincerely admired in the West. A very good example is the famous speech made by Mr. Dalton MP in the House of Commons who asked British Prime Minister: Would Her Majesty’s Government be willing to express the admiration felt in Britain for the calm, courage and self-control demonstrated by our Polish allies in the face of the current situation?” And then Prime Minister Chamberlain said, which was loudly applauded by the whole House of Commons: “The British government thinks very highly of the position taken by the Polish government.” Does this require any comments?

“Tygodnik Ilustrowany” weekly [“Illustrated Weekly”], no. 28, 9 July 1939, p. 536.

EXCELLENT CONDITION OF THE POLISH ARMY – SAY FRENCH NEWSPAPERS

Paris (ATE). R. Cartier, in a series of articles written from Poland, describes on the pages of “Epoque” with great enthusiasm the Polish Army. He believes that every Polish division is equal to best of European divisions. When evaluating Polish soldiers whose barracks he visited, the French journalist lists their good morale, peak physical form and great combat skills.

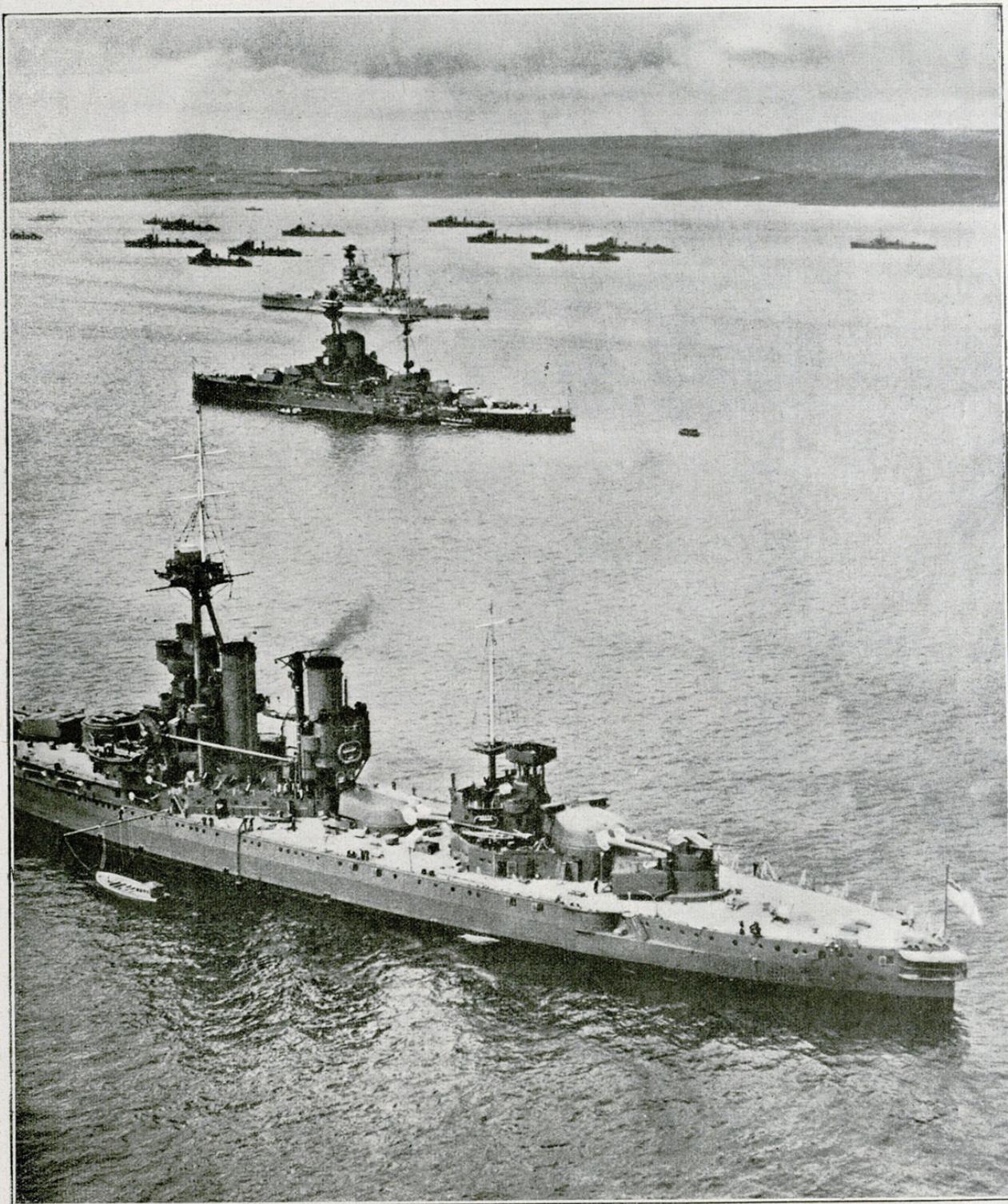
“Nasz Przegląd” daily [“Our Review”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 21 July.

27 SIERPANIA
1939
ROCZNIK XII
NUMER
35

ILUSTRACJA

POLSKA

45
GROSZY

Angielska flota gotowa!

Niedwuznacznym ostrzeżeniem pod adresem Niemiec była przeprowadzona ostatnio w Anglii mobilizacja 133 okrętów floty rezerwowej. W przeglądzie, którego dokonał król, szczególną uwagę zwracał zmodernizowany obecnie pancernik „Iron Duke” (na pierwszym planie), który był okrętem flagowym admirała Jellicoe w bitwie pod Jutlandią (31 maja 1916 r.). W głębi pancerniki „Revenge”, który eskortował statek wiozący parę królewską w podróży do Kanady, i „Ramillies”.

CRISIS NO. 7: DANZIG

The whole world suddenly thought it knew the answer last week to the great question of which way Hitler is going to jump next. The world's answer was Poland. The pretext was the Free City of Danzig, a ward of the League of Nations whose finances and customs are legally controlled by Poland and whose citizens are unequivocally German. Germany would benefit scarcely at all by the addition of the 754 square miles and 407,000 people of Danzig. Poland would not particularly suffer by their loss, having a much better port in Gdynia, right next door to Danzig. But the Poles feel certain that Danzig would be only the first step in the gobbling of the whole Polish Corridor to the Baltic Sea.

Last week's case of nerves was based on relatively small facts. It was Polish Navy Week and at Gdynia Poland's President Moscicki said, "The Baltic Coast, Pomorze, Danzig and Gdynia are our air and sun." Poland's fleet steamed through the Gulf of Danzig past Gdynia and 80,000 Poles swore to defend it to the death.

In Danzig too it was Navy Week and a German rear admiral and marines without arms came to honor Danzigers killed for the German Navy during the World War. About 2,400 snappy young Germans arrived from East Prussia, supposedly to man a Danzig Heimwehr to fight off the Poles. Twenty light guns were mounted on Danzig's Bischof Mountain, protecting the city. An extraordinary series of rumors swept the world. There was a story that a German plane had flown over Gdynia's naval base on the Hel Peninsula and been shot down on the second round by Polish anti-aircraft. It was denied. There was a story that Hitler and Mussolini had met at the Italian border. It was denied.

Inside Germany, 3,000,000 men were in arms. Rabble-rousers cried, "We want no war, but we want our rights." In a Potsdam pageant run

by Propaganda Minister Goebbels, there was a scene of shadowy Uhlans riding off to war in August 1914. But at week's end there was a new rumor that Hitler planned to visit Danzig toward the end of July and that nothing would happen before then. This too the world accepted.

The story of Poland is a river to the sea—the Vistula. For 950 years its port has been Danzig. The Poles have finessed Danzig's strangle hold on Poland by building the port of Gdynia. Danzig is now largely a symbol of whether Hitler can have what he asks for.

"Life" 10 July 1939

GERMANY UNCOVERS ITS HEAVIEST ARTILLERY TO COW NATIONALIST POLES

Last week in Europe ten million men slept on their rifles, ready for the possible outbreak of a Second World War. This was over twice the number of men mobilized after the actual outbreak of the First World War. Without bothering to announce formal mobilization, Germany had more men under arms – 2,500,000—by the end of the week than any civilized country has ever before had in peacetime. For the second time in a year Adolf Hitler had all Europe squirming in a titanic “war of nerves.” For the fourth time in his brief career he was trying to pick the fruits of victory without having to fight for them. This time it was Poland that was being subjected to the same kind of pressure which eventually obliterated Czechoslovakia and this time the prize Hitler demanded was the unconditional return of Danzig and the Polish Corridor to the Reich.

In Germany the press churned itself up into a frenzy over “atrocities... provocations... waves of terror” committed by Poles against Germans. It told lurid tales of German “refugees” fleeing across the German-Polish border. It warned that only a “German solution” would satisfy Germany and that the time for negotiation was past. As a deadline for that solution, press reports named Sept. 2 when the Nazi Congress opens at Nürnberg. Then Hitler makes a speech in which he may announce war or peace on Aug. 27 at Tannenberg, scene of the great German victory in 1914 close to the present Polish frontier.

This propaganda campaign was followed up by vast military preparations as part of the “White War” which Hitler is waging to frighten the Poles. To the west he moved crack fortress troops into the Siegfried Line, facing France and England, should they come to Poland’s aid. To the east, he massed war supplies, guns, and troops with cloth tabs sewn over the regimental numbers on their uniforms to hide their identity. These dispositions placed Hitler’s army on Poland’s northern and western borders. To squeeze Poland from the south, he next sent his troops headlong into the German protectorate of Slovakia, thus ending in five months its independence which it had guaranteed for “25 years.” This maneuver also increased Germany’s ability to tighten the screws on its recalcitrant ally, Hungary.

“Life” 10 August 1939

NATIONALISM AND “GENERAL MUD” ARE ON POLISH SIDE

[Poland] It is one of Europe’s most nationalistic states. When Pilsudski died in 1935 he passed his power along to two younger legionnaires—Edward Smigly-Rydz, Inspector General of the Army, and Jozef Beck, the Foreign Minister. True Poles, they are more concerned with nationhood than with democracy. Democracy means little to a government which stabbed the Czech democracy in the back a year ago by joining Nazi Germany in its partition.

Typically, Smigly-Rydz addressing Legion veterans at Cracow on August 6 said: “Poland will resist with all her means any attempt to violate the interests, rights or dignity of our State.”

Faced with Hitler’s desire to expand at Polish expense, Poland has mobilized 1,000,000 men. If war comes, its army would probably fight a retreating action, trying to hold off the Germans pressing upon it from north, south and west. It would seek to make Germany’s invasion as costly as possible, until its allies, Britain and France, could pester Germany from the West.

For such a defense Poland’s army is well adapted. It relies chiefly on infantry, cavalry and horse-drawn light and medium artillery. This is logical

for a land of 34,000,000 people with bad roads, few concrete bridges but 4,000,000 trained reserves and 4.000.000 horses.

Poland can also count on help from “General Mud,” a natural ally which would seriously hinder the march of any invader. The country’s countless dirt roads become muddy ruts after rainstorms and Poland normally has 175 days of bad weather each year.

“Life” 10 August 1939

Photos from the German newsreel “Wochenschau” of 23 August 1939 ►

From the top: Gdańsk town hall with a banner “Our Mother’s name is Germany”; members of the local SA secure the border in case of “Polish invasion”. The newsreel also showed a number of scenes and opinion of Germans “fleeing Poland and the Free City of Danzig to escape from Polish savagery”.

collection of the Internet Archive: www.archive.org

GERMANS FEAR WAR

“The German nation has never been as distressed as it is today”

Paris (PAT). For several days Paris newspapers have been publishing information from Berlin correspondents all of whom confirmed the increasing anxiety among Germans caused by the current international situation and the fear of war. The Berlin correspondent of “Le Journal” covering the topic says that the German government tries to improve the morale of its own nation. This is the real objective of all the attacks in the German press against Poland, Great Britain or France as well as numerous assurances that the Third Reich is perfectly calm and under control. However – writes the correspondent – never has the German nation been as distressed as it is today. Never has it been so reluctant to get involved in a war. Today, the German nation is full of internal anxiety – he concludes.

“Nasz Przegląd” daily [“Our Review”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 29 July.

INFORMATION

On 7 August 1939 Lieutenant Gerstenberg... told me: on 5 and 6 August I was in Berlin. Recently a decision has been made. The war against Poland will start even this year. I know from a very reliable source that Hitler has decided so. Wohlthat's visit to London made Hitler confident that Great Britain would remain neutral if the conflict starts. The negotiations between western powers and Moscow have taken a course that is very disadvantageous for us. That too is an argument for Hitler for precipitating the invasion of Poland.

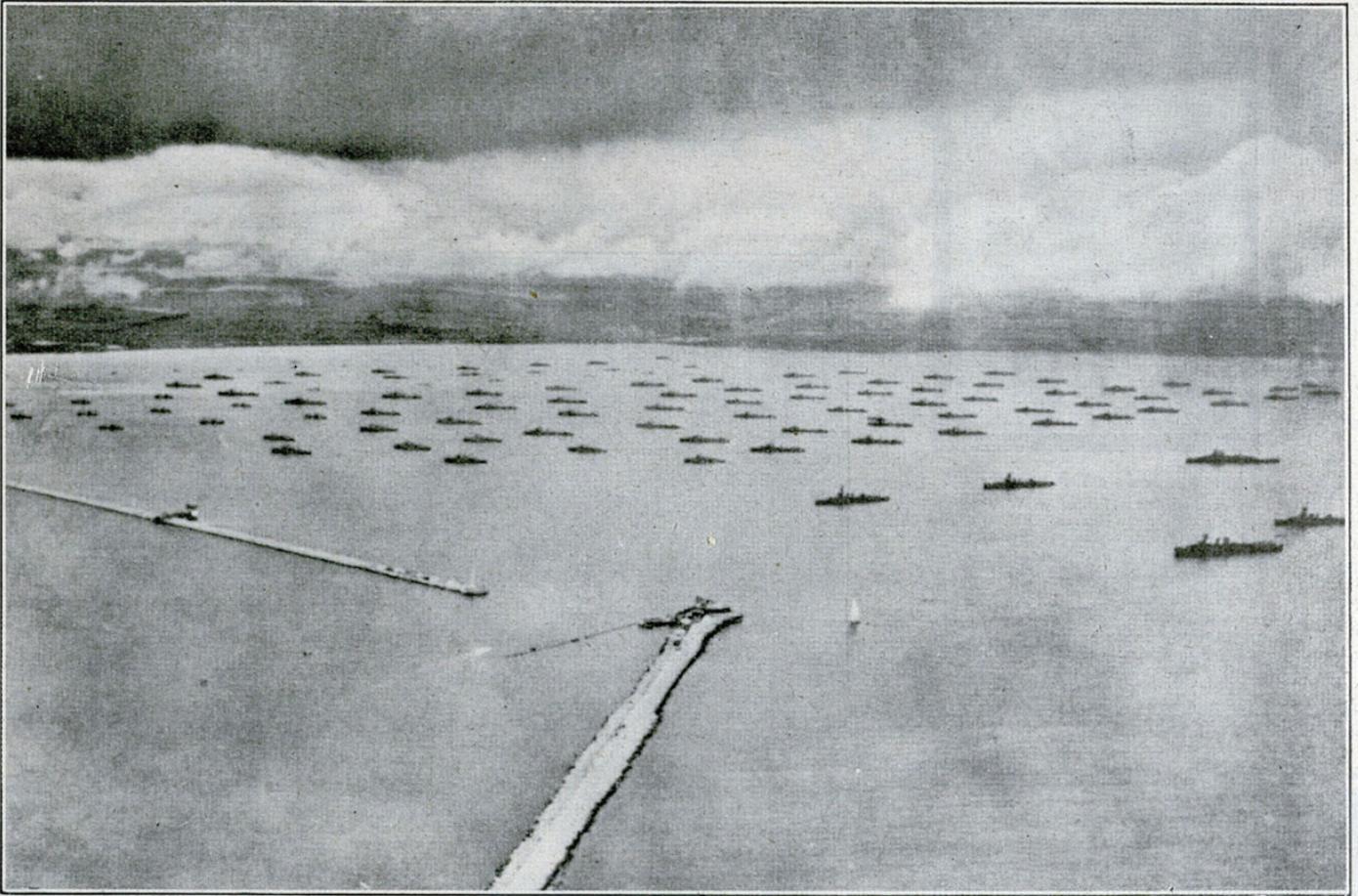
A note from the conversation between a German journalist and military and air force attaché of the German Reich in Warsaw A. Gerstenberg, after "Almanach 1939", Warsaw 2008, 7 August.

TUESDAY IS THE DECISIVE DAY

London, 28 August, in “Wieczór Warszawski” daily [“Warsaw Evening”]
The morning London press observes that Germans show enormous cynicism in demanding freedom to do as they please in the east s. that they could have their “Lebensraum” there. Why wouldn’t they if they badly need corn, raw materials and land for settlement in Central and South-Eastern Europe. The whole Britain is aware, as all the English media claim, that Germany wants nothing less than winning hegemony over the whole world.

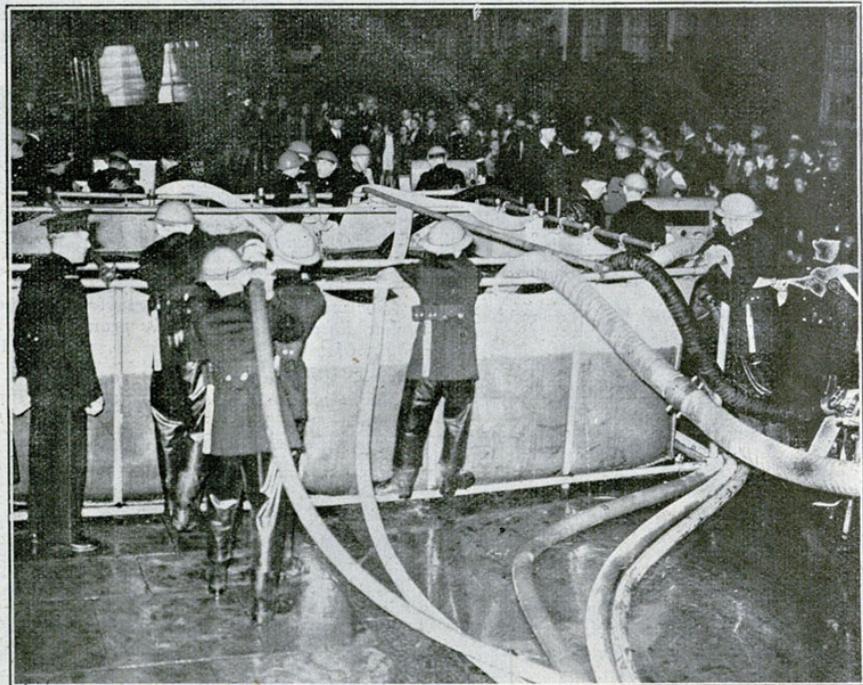
“Wieczór Warszawski” daily [“Warsaw Evening”], after: “Almanach 1939”, Warsaw 2008, 28 August.

England is ready for war, “Ilustracja Polska” weekly [“Poland’s Illustrated”], ►
no. 35 of 27 August 1939
collection of the Warsaw University Library

Angielska flota rezerwy zmobilizowana.

Król angielski odbył w zatoce Weymouth przegląd powołanej ostatnio do czynnej służby floty rezerwowej. Imponująco przedstawiał się widok 133 okrętów floty rezerwowej, które stanęły na redzie portu w 14 szeregach zajmując linię długości 6 kilometrów. Poza flotą rezerwową stanęły do przeglądu trzy pancerniki floty metropolitalnej. Na pierwszym planie ustawione były nurkowce i ścigacze, potem krążowniki, wreszcie 55 kontrtorpedowców.

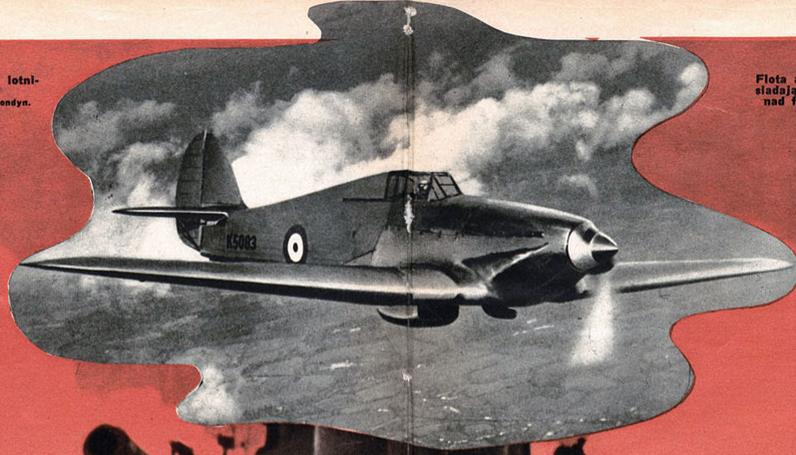
Anglia jest w pogotowiu.

Nad bezpieczeństwem jej czuwają mnogie baterie dział przeciwlotniczych, które ustawiono nawet w Hyde Parku, gdzie cieszą się wielkim zainteresowaniem „cywilów“. Na zdjęciu powyżej widzimy ćwiczenia z wielkimi zbiornikami wody, które otrzymała straż pożarna dla ułatwienia walki z pożarami na wypadek ataku lotniczego.

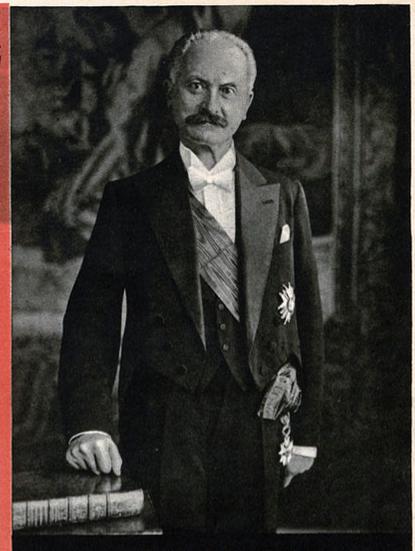

Jego Królewska Mość Król Wielkiej Brytanii Jerzy VI.
Wide-World Photos, Londyn.

Anglja posiada najlepsze lotnictwo świata.
Wide World Photos, Londyn.

Flota angielska i francuska posiadają przytaczającą przewagę nad flotą niemiecką i włoską.

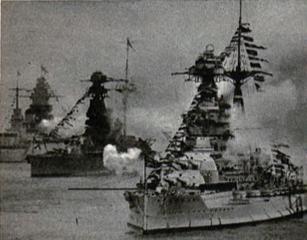

Prezydent Francji Albert Lebrun.
Atlantic-Photo, Berlin.

sojusznicy

U boku Polaki w jej przełomowych godzinach stoja wiernie Anglia i Francja. Ona te państwa, związane z Polską sojuszem wojskowym, należą do pierwszych potęg świata i posiadają flote i armje, postawioną na najwyższym poziomie sprawności. Potężna flota wojenna angielsko-francuska da sobie z łatwością radę z flotą niemiecką i włoską i przeprowadzi blokadę Niemiec i Włoch.
Rozbudowa lotnictwa francusko-angielskiego poczyniła w ostatnich czasach takie postępy zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym, że sprosta ona wszelkim zadaniom, jakie

Nasi

Pancerniki francuskie panują nad morzem Śródziemnym.
Wide World Photos, Londyn.

Wprowadzony w Anglii powszechny obowiązek służby wojskowej stworzył podstawy pod potężną armje lądową.
Sport & General, Londyn.

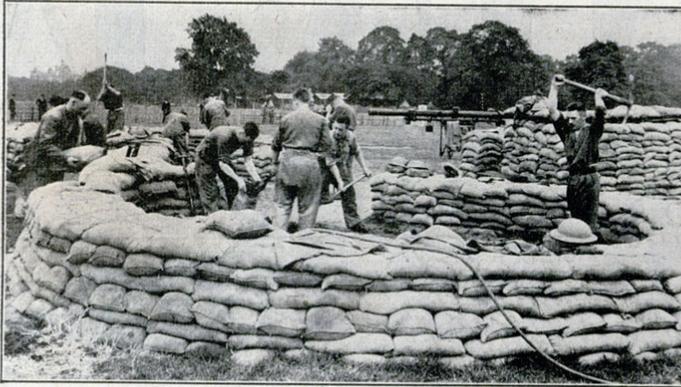
je czekają i będzie straszna i miążdząca broń dla przeciwnika.
Armja lądowa francuska wykazała w czasie wojny światowej, że potrafi walczyć we wszelkich okolicznościach i dużej wytrwale do zwycięstwa.
Anglicy także, choć dotychczas mieli armje ochotniczą, są jednak znakomitymi żołnierzami, którym Niemcy nie umieli sprostać w polu.
Za tą flotą i armją Anglii i Francji stoja olbrzymie imperja, zasobne w ludzi, surowce i złoto. Bieda państwu, z którym te potęgi, spowodowane do walki, skrzyżują swój miecz.

Francja posiada olbrzymie rezerwy ludzkie w kolonjach. Jej katorzowi żołnierze walczą jak lwy.
Central Press Photos, Londyn.

Dla czołgów francuskich niema przeszkód.
Keystons - Berlin.

Z gorączkowym pośpiechem pracuje się w Londynie nad wykończeniem wszelkich robót dla obrony stolicy. Przygotowane już po parkach miejskich i skwerach stanowiska dla dział przeciwlotniczych wzmacnia się teraz workami z piaskiem.

Poświęcony Polsce, a przede wszystkim jej siłom zbrojnym numer wydała ostatnio najpopularniejsza w całym Imperium Brytyjskim ilustracja „The Illustrated London News”. Na pierwszej stronie widnieje postać polskiego żołnierza piechoty. Podpis stwierdza, że Polska liczy 66% ludzi poniżej lat 30, wobec czego może zmobilizować większą armię aniżeli Francja.

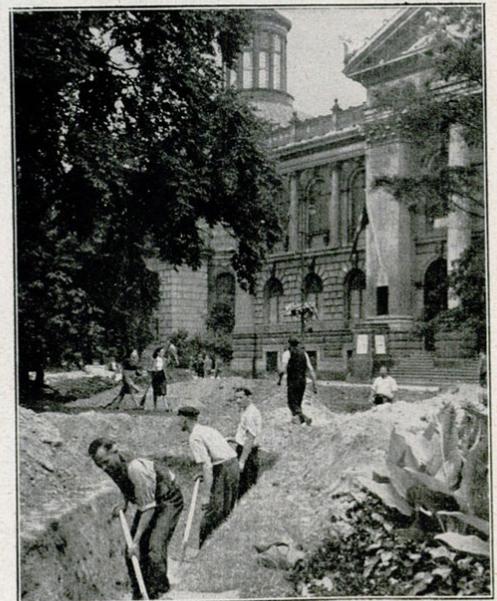
Na wieść o zwołaniu nadzwyczajnego posiedzenia parlamentu angielskiego pod jego gmachem gromadziły się tłumy w spokoju oczekując tak doniosłych w tej poważnej chwili decyzji.

Fot. „Ilustracja Polska”

Schrony przeciwlotnicze

rozpoczęto kopać z całą energią we Warszawie i we wszystkich miastach Rzeczypospolitej. W wielu miastach jak np. w stolicy manifestacyjny udział w pracach tych przyjmują przedstawiciele wszystkich stanów i warstw. Jak zawsze przykładem przyswieca młodzież obojga płci. Na zdjęciu widzimy dwie scenki z kopania rowów przeciwlotniczych (po prawej) pod gmachem Zachęty w Warszawie i (po lewej) na placu Nowomiejskim w Poznaniu.

Fot. Photo-Service

Everything began in 2012 with a classic exhibition telling about two last months of the Second Republic of Poland, but seen not from the perspective of grand politics, but from the perspective of what an average citizen encountered on a regular basis in pre-war Poland.

More than once, while reading books and historic papers one can have an impression than in July and August 1939, the whole country did nothing but wait for the war to come. It is worth realizing that the General commanders-in-chief of the Nazi Germany did not know until the very last moment what day and time they would attack Poland. The citizens did not even know whether the storm, whose angry sounds were to be heard over the horizon, would eventually come, or just pass.

We hope that thanks to the use of new communication techniques, we will be able to reach as big group of recipients as possible who are interested in the topic and that we will encourage them to search for themselves the signs of the great history.

Texts:

Jakub Izdebski
dr Marcin Krzanicki

Graphic layout and technical matters:

dr Marcin Krzanicki

Institute of National Remembrance Branch Office in Rzeszow would like to thank all people and institutions, which in any way participate in exhibition and its electronic version:

Digital Library of the University of Lodz
Jagiellonian Library
Książnica Pomorska
Library of the Polish Parliament
National Digital Archives
Public Library of the Capital City of Warsaw
State Archive in Przemysl
State Archive in Rzeszow
Warsaw University Library

ISBN 978-83-7629-645-6

© Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie 2014